

LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „BRYNICA TO NIE GRANICA”

**Pyrzowice, ul. Centralna 5
42-625 Ożarówice
e-mail: lgd@lgd-brynica.pl**

**tel./fax 032 380 23 28
www.lgd-brynica.pl**

**RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO
LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA
„BRYNICA TO NIE GRANICA”**

GRUDZIEŃ 2014

**Badanie zrealizowane przez Agencję Doradczą-Szkoleniową „CREATIVE”
w ramach działania 4.31 „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja”
współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich**

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW I POJEĆ	4
WSTĘP	5
1. METODOLOGIA BADANIA	6
1.1. METODY I TECHNIKI BADAWCZE	6
1.2. METODOLOGIA DOBORU PRÓBY	8
2. WDRAŻANIE LSR	11
2.1. MAŁE PROJEKTY	12
2.2. ODNOWA I ROZWÓJ WSI	14
2.3. RÓŻNICOWANIE W KIERUNKU DZIAŁALNOŚCI NIEROLNICZEJ	15
2.4. TWORZENIE I ROZWÓJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW	16
2.5. PODSUMOWANIE PRZEPROWADZONYCH NABORÓW	17
3. STOPIEŃ OSIĄGNIĘCIA CELÓW OGÓLNYCH I SZCZEGÓŁOWYCH	20
3.1. CEL OGÓLNY 1	20
3.1.1. ANALIZA BADANIA WSKAŹNIKA ODDZIAŁYWANIA	20
3.1.2. ANALIZA OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW PRODUKTU I REZULTATU	41
3.2. CEL OGÓLNY 2	46
3.2.1. ANALIZA BADANIA WSKAŹNIKA ODDZIAŁYWANIA	46
3.2.2. ANALIZA OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW PRODUKTU I REZULTATU	52
3.3. CEL OGÓLNY 3	56
3.3.1. ANALIZA BADANIA WSKAŹNIKA ODDZIAŁYWANIA	56
3.3.2. ANALIZA OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW PRODUKTU I REZULTATU	65
4. OCENA DZIAŁALNOŚCI LGD	70
5. WYWIAD FOCUSOWY	73

6. WNIOSKI I REKOMENDACJE	79
7. SPIS TABEL	84
8. SPIS WYKRESÓW	86
9. BIBLIOGRAFIA	88

WYKAZ SKRÓTÓW I POJĘĆ

ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BENEFICJENT	Osoba fizyczna lub prawna, która jest odbiorcą ostatecznym pomocy publicznej
CAWI	(ang. Computer Assisted Web Interviews) - badanie ankietowe realizowane z wykorzystaniem kwestionariusza internetowego
EFRROW	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
IW	Instytucja Wdrażająca
IZ	Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013
LGD	Lokalna Grupa Działania
LSR	Lokalna Strategia Rozwoju
MRiRW	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
OPERACJA	Projekt wybrany zgodnie z kryteriami określonymi w przepisach prawa realizowany przez, co najmniej jednego beneficjenta, pozwalający na osiągnięcie celów osi priorytetowej, do której odnosi się ta operacja
RADA	Organ decyzyjny LGD, do którego wyłącznej właściwości należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR
UM	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
WO	Wskaźnik Oddziaływania
WP	Wskaźnik Produktu
WR	Wskaźnik Rezultatu

WSTĘP

Głównym celem niniejszego badania ewaluacyjnego jest przedstawienie zakresu osiągniętych celów ogólnych i szczegółowych oraz wskaźników oddziaływania, rezultatu i produktu. W przedmiotowym opracowaniu analizie poddano także stan wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju oraz oceniono wpływ działalności LGD oraz wdrażania LSR na wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich. Badanie oparto zarówno na tzw. danych zastanych, jak i wytworzonych w trakcie jego przeprowadzania. Istotnym źródłem informacji, niezbędnym do prawidłowego sformułowania wniosków było anonimowe badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców LGD w dniach 27-29 października 2014 roku. Ponadto przeprowadzono indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami Zarządu, Rady oraz pracownikami biura LGD. Uzyskane w ten sposób dane pozwoliły na rzetelną ocenę przedmiotu badania.

Związek Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” jest dobrowolnym samorządnym, trwałym zrzeszeniem stowarzyszeń i innych osób prawnych. Działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich siedmiu gmin z trzech powiatów: będzińskiego, lublinieckiego i tarnogórskiego. Spójny obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju tworzą następujące gminy:

- Ożarówice
- Bobrowniki
- Siewierz
- Świerklaniec
- Mierzęcice
- Psary
- Woźniki

LGD „Brynica to nie granica” działalność rozpoczęła w 2006 roku. W dniu 6 września 2006 r. związek stowarzyszeń został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego. W ramach stowarzyszenia działają przedstawiciele sektora:

- publicznego – 35%
- gospodarczego – 6%
- społecznego – 59%

Głównym celem działania LGD „Brynica to nie granica” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem zasobów historyczno-kulturowych, zastosowania nowych technologii oraz popularyzacji produktów lokalnych.

1. METODOLOGIA BADANIA

1.1. METODY I TECHNIKI BADAWCZE

Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” zleciła przeprowadzenie badania ewaluacyjnego Agencji Doradczo – Szkoleniowej CREATIVE z siedzibą w Toruniu, którego zakres obejmuje:

- + określenie stopnia osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych;
- + ocenienie postępu wdrażania poszczególnych przedsięwzięć wraz z kwalifikacją osiągniętych wskaźników: produktów, rezultatów i oddziaływania;
- + ocenę zgodności zrealizowanych przedsięwzięć z LSR;
- + ocenę wpływu działalności LGD oraz realizację LSR na wielofunkcyjny rozwoju obszarów wiejskich.

Na potrzeby przedmiotowego opracowania wykorzystano następujące kryteria ewaluacyjne:

- + **kryterium skuteczności** – pozwalające ocenić stopień realizacji zakładanych celów ogólnych i szczegółowych oraz przedsięwzięć;
- + **kryterium adekwatności** – pozwalające na określenie czy projekty realizowane w ramach LSR są adekwatne do zakładanych celów ogólnych i szczegółowych oraz czy wskaźniki są adekwatne do założonych w strategii celów i przedsięwzięć.

Metodologiczna koncepcja badania oparta została na zasadzie triangulacji źródeł danych oraz metod badawczych. Triangulacja metodologiczna stosowana jest w ewaluacji jako metoda zapewniająca najwyższą jakość prowadzonych badań i analiz oraz ograniczająca błędy pomiarów. Polega ona na stosowaniu w ramach badania różnorodnych metod i technik badawczych. Przedmiotowa ewaluacja została przeprowadzona w oparciu o:

- + **triangulację źródeł danych** – oznacza to, iż analizą zostały objęte zarówno dane zastane (analiza desk research) jak i dane wywołane, czyli uzyskane bezpośrednio w toku realizacji badania (ankiety, wywiady)
- + **triangulację metod badawczych** – oznaczającą połączenie w ramach jednego badania różnych metod badawczych. W trakcie realizacji przedmiotowej ewaluacji zastosowano bowiem metody badań ilościowych (badanie ankietowe) jak i jakościowych (wywiady, analiza desk research).

Badanie zostało zrealizowane z zastosowaniem następujących metod i technik badawczych:

1. **Analiza danych zastanych (desk research)** – analizie poddane zostały dane już istniejące, pochodzące z różnorodnych źródeł takich jak:
 - + roczne sprawozdania z realizacji LSR;
 - + raporty generowane z systemu informatycznego OFSA;

- + dokumentacja z przeprowadzonych naborów wniosków (ogłoszenia o naborach, protokoły z posiedzeń Rady LGD, listy wniosków złożonych, wybranych, odrzuconych, dokumentacja odwołań złożonych przez wnioskodawców);
- + lista wniosków zatwierdzonych oraz odrzuconych przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego oraz Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jak również wniosków w trakcie realizacji i zrealizowanych;
- + zbiorcze zestawienie wszystkich wniosków wybranych do finansowania w latach 2010 – 2014

2. **FGI (Focus Group Interview)** – zogniskowany wywiad grupowy. Jest to technika wywiadu jakościowego stanowiąca uzupełnienie badań ilościowych. Takie indywidualne wywiady pogłębione zostały przeprowadzone z przedstawicielami Rady i Zarządu oraz z pracownikami Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica”. Wywiad prowadzony przez doświadczonego moderatora ukierunkowany był na następujące obszary problemowe:

- + identyfikacja problemów w zakresie monitorowania wdrażania LSR;
- + ryzyko i zagrożenia niezrealizowania założeń LSR;
- + realizacja zadań informacyjno-promocyjnych;
- + rozpoznawalność LGD na terenie działania;
- + wpływ działalności LGD i wdrażania LSR na rozwój lokalny.

3. **Badania ankietowe (ilościowe)** – badania przeprowadzone na tzw. próbie reprezentatywnej, pozwalające na sformułowanie wniosków dotyczących całej populacji. Na potrzeby przedmiotowego badania ewaluacyjnego zastosowano następujące metody zbierania danych:

- + **technika PAPI (Pen&Paper)** - czyli wywiad bezpośredni, który jest najbardziej tradycyjną formą zbierania danych. Wywiad taki realizowany jest przez ankieterów przy użyciu papierowej ankiety. Na terenie LGD „Brynica to nie granica” w dniach 27-29 października 2014 roku zrealizowano badanie ankietowe, w którym wzięło udział 401 respondentów.
- + **technika CAWI (Computer Assisted Telephone Interview)** – czyli wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony internetowej. Jest to metoda zbierania informacji w badaniach ilościowych, w których respondent poproszony jest o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Ankietowany może wziąć udział w badaniu w najbardziej dogodnym dla niego terminie i o dowolnej porze. Ponadto wypełnia on ankietę indywidualnie, co zapewnia mu poczucie anonimowości. Na stronie internetowej www.lgd-brynica.pl został umieszczony link do ankiety wraz z zaproszeniem do jej wypełnienia. Ankieta ta zawierała te same pytania, które pojawiły się w jej papierowym odpowiedniku zastosowanym w technice PAPI. Ankietę w formie

elektronicznej wypełniło 49 respondentów (według stanu na dzień 04.11.2014 r.).

1.2. METODOLOGIA DOBORU PRÓBY W BADANIACH ANKIETOWYCH

Oczywiste jest, iż nie ma możliwości technicznych aby badaniu ankietowemu poddać wszystkich mieszkańców danego terenu, w tym przypadku obszaru LGD „Brynica to nie granica”. Zgodnie z zasadami statystyki przyjmuje się, że wystarczy uwzględnić część mieszkańców (tzw. reprezentatywną próbę), aby móc sformułować wnioski dotyczące wszystkich mieszkańców (tzw. populacji) z wysokim prawdopodobieństwem tego, że wnioski te są prawidłowe.¹ Należy jednak pamiętać, że aby próba owa mogła zostać uznana za reprezentatywną musi spełnić dwa podstawowe kryteria. Po pierwsze musi być odpowiednio liczna, a po drugie istotny jest sposób doboru respondentów.

Liczebność próby ustalono na podstawie liczby mieszkańców poszczególnych gmin tworzących obszar LGD „Brynica to nie granica” zgodnie z danymi pozyskanymi z Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2012 roku. Od ogólnej liczby mieszkańców gminy odjęto osoby w wieku przedprodukcyjnym, czyli niepełnoletnich do 18 roku życia. Liczbę mieszkańców objętych próbą przedstawia poniższa tabela:

Nawa gminy	Ludność ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Niepełnoletni do 18 roku życia
Gmina Ożarówce	5 596	2 867	2 729	987
Gmina Bobrowniki	11 800	6 212	5 588	1 907
Gmina Psary	11 701	6 101	5 600	1 907
Gmina Siewierz	12 234	6 345	5 889	2 045
Gmina Świerklaniec	11 582	5 938	5 644	2 058
Gmina Woźniki	9 692	4 873	4 819	1 830
Gmina Mierzęcice	7 563	3 875	3 688	1 287
OGÓŁEM	70 168	36 211	33 957	12 021

Tabela nr 1: Liczba mieszkańców objętych próbą.²

W zależności od zakładanego poziomu ufności, wysokości błędu oraz dokładności oceny liczebność próby można określić w jednym z trzech wariantów, w których minimalna liczebność próby kształtuje się na poziomie 381 respondentów, maksymalna natomiast obejmuje 1045 osób. W literaturze przedmiotu wskazuje się, iż do badania standardu i jakości życia mieszkańców w zupełności wystarczające jest przyjęcie wariantu pierwszego.³

¹ P. Rogala, *Zaprojektowanie i przetestowanie systemu mierzenia jakości życia w gminach*, Jelenia Góra-Poznań, 2009 r.

² opracowanie własne, na podstawie danych pozyskanych z GUS, www.stat.gov.pl

³ P. Rogala, *Zaprojektowanie i przetestowanie systemu mierzenia jakości życia w gminach*, Jelenia Góra-Poznań, 2009 r.

	Wariant I	Wariant II	Wariant III
Liczebność próby	381	657	1045
Wysokość błędu	0,05	0,05	0,03
Poziom ufności	95%	99%	95%
Dokładność oceny	wystarczająca	wysoka	Bardzo wysoka

Tabela nr 2: Liczebność próby

Zawsze należy przyjąć próbę nieco większą niż minimalna, ponieważ może zdarzyć się sytuacja, iż nie wszyscy ankietowani odpowiedzą na wszystkie pytania. Na etapie opracowywania planu badania ustalono zatem próbę 430 osób, z którymi ankieteryzy mieliby przeprowadzić wywiady.

Aby próba była reprezentatywna istotna jest nie tylko jej liczebność ale także sposób doboru respondentów. Ze względu na ograniczenia wynikające z braku dostępu do bazy PESEL oraz adresów mieszkańców gminy (z powodu ochrony danych osobowych) zrezygnowano z metody doboru losowego, która to metoda zapewnia najbardziej dokładną i reprezentatywną próbę. Sposób doboru ankietowanych oparto na tzw. metodzie doboru kwotowego, w której grupy (kwoty jednostek) dobrano proporcjonalnie do pełnoletnich mieszkańców danej gminy z podziałem na płeć. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących poszczególne gminy LGD „Brynica to nie granica” cechuje się równomiernym rozkładem. W związku z powyższym liczbę respondentów z podziałem na płeć na etapie opracowywania planu badania określono w następujący sposób:

Nazwa gminy	Liczba pełnoletnich mieszkańców ogółem	Liczba respondentów	W tym kobiety	W tym mężczyźni
Gmina Ożarówice	4 609	50	25	25
Gmina Bobrowniki	9 893	68	34	34
Gmina Psary	9 794	60	30	30
Gmina Siewierz	10 189	90	45	45
Gmina Świerklaniec	9 524	60	30	30
Gmina Woźniki	7 862	52	26	26
Gmina Mierzęcice	6 276	50	25	25
OGÓŁEM	58 147	430	215	215

Tabela nr 3: Liczba respondentów z podziałem na płeć.⁴

W trakcie realizacji badania zebrano 450 ankiet. Ankieteryzy przeprowadzili wywiady bezpośrednie z 401 respondentami, a kolejnych 49 osób udzieliło odpowiedzi w formie elektronicznej. Uzyskane zatem techniką PAPI i CAWI wyniki pozwoliły na sformułowanie wniosków i opinii dotyczących wszystkich mieszkańców badanego obszaru. Jak wynika

⁴ Opracowanie własne, na podstawie danych pozyskanych z GUS, www.stat.gov.pl

z przeprowadzonego badania zdecydowanie chętniej na pytania ankierów odpowiadały kobiety. 58,22% (262 ankiety) bowiem wszystkich ankietowanych to panie, a 41,78% (188 ankiet) to panowie. Największe zróżnicowanie ankietowanych ze względu na płeć stwierdzono w gminie Świerklaniec, w której 70% badanych stanowiły kobiety, a tylko 30% mężczyźni. Podobna sytuacja miała miejsce w gminie Woźniki (67,92% - 32,08%). W pozostałych gminach podział ankietowanych ze względu na płeć charakteryzował się dosyć równomiernym rozkładem. Liczbę kobiet i mężczyzn poddanych badaniu ankietowemu metodą PAPI i CAWI w poszczególnych gminach tworzących obszar LGD „Brynica to nie granica” przedstawiono w poniższej tabeli nr 4.

Nazwa gminy	Liczba respondentów	W tym kobiety	W tym mężczyźni
Gmina Ożarówce	51	27	24
Gmina Bobrowniki	71	38	33
Gmina Psary	63	31	32
Gmina Siewierz	91	52	39
Gmina Świerklaniec	70	49	21
Gmina Woźniki	53	36	17
Gmina Mierzęcice	51	29	22
OGÓLEM	450	262	188

Tabela nr 4: Liczba faktycznie przeprowadzonych ankiet.⁵

⁵ Opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

2. WDRAŻANIE LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

W ramach osi 4 LEADER realizowane jest działanie 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objęte Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Skierowane jest ono przede wszystkim do mieszkańców obszarów wiejskich objętych działaniem LGD, którym daje możliwość realizacji projektów zgodnych z przyjętą Lokalną Strategią Rozwoju. W ramach działania 413 Beneficjenci mogą ubiegać się o dofinansowanie operacji w czterech kategoriach:

- I. „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”
- II. „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”
- III. „Odnowa i rozwój wsi”

czyli operacje kwalifikujące się do udzielenia pomocy w ramach działań osi 3 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”

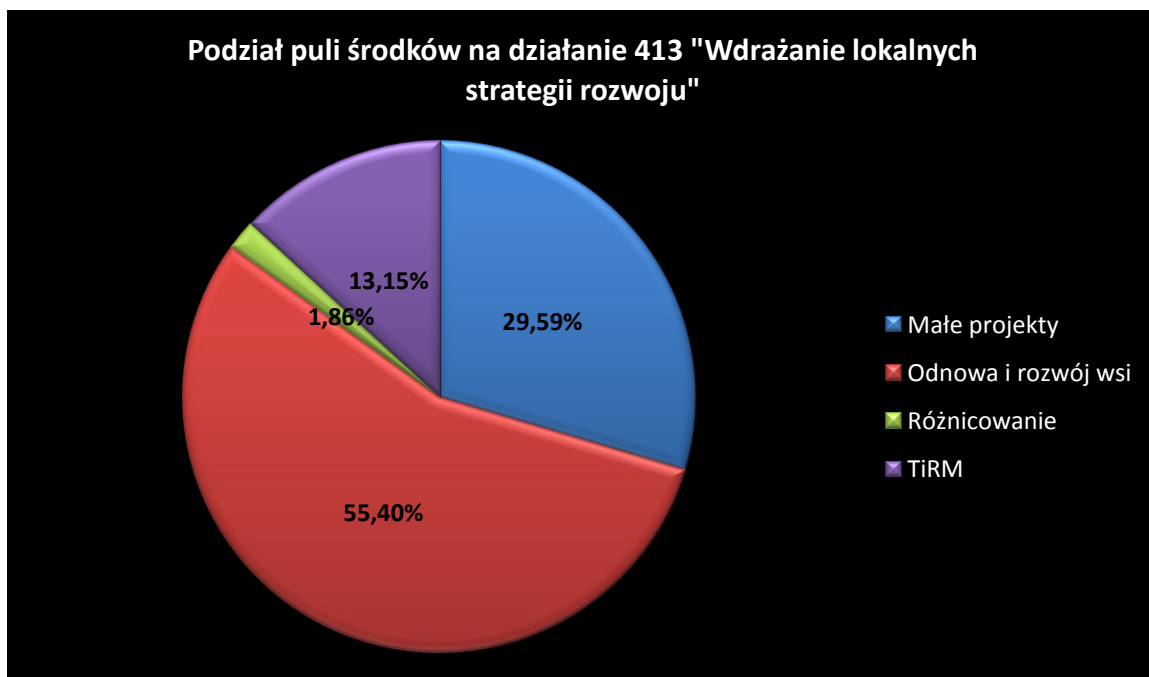
- IV. „Małe projekty”, czyli operacje które nie kwalifikują się do wsparcia w ramach działań osi III, ale również przyczyniają się do poprawy jakości życia lub różnicowanie działalności gospodarczej.

Za pośrednictwem LGD wnioski o przyznanie pomocy przekazywane są do dalszej oceny:

- ✚ Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) – w przypadku działania 311 „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” oraz 312 „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”;
- ✚ Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach – w przypadku działania „Odnowa i rozwój wsi” oraz „Małe projekty”.

Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” dysponuje na powyższe cztery działania budżetem o łącznej kwocie 7 882 664,00 zł., z czego kwoty przeznaczone na działanie 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” wynoszą:

- ✚ Małe projekty – 2 332 243,12 tj. 29,59% puli środków przeznaczonych na wdrażanie LSR
- ✚ Odnowa i rozwój wsi – 4 367 056,88 tj. 55,4% puli środków przeznaczonych na wdrażanie LSR
- ✚ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej – 146 505,00 tj. 1,86% puli środków przeznaczonych na wdrażanie LSR
- ✚ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw – 1 036 859,00 tj. 13,15% puli środków przeznaczonych na realizację LSR

Wykres nr 1: Podział puli środków na działanie 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”⁶

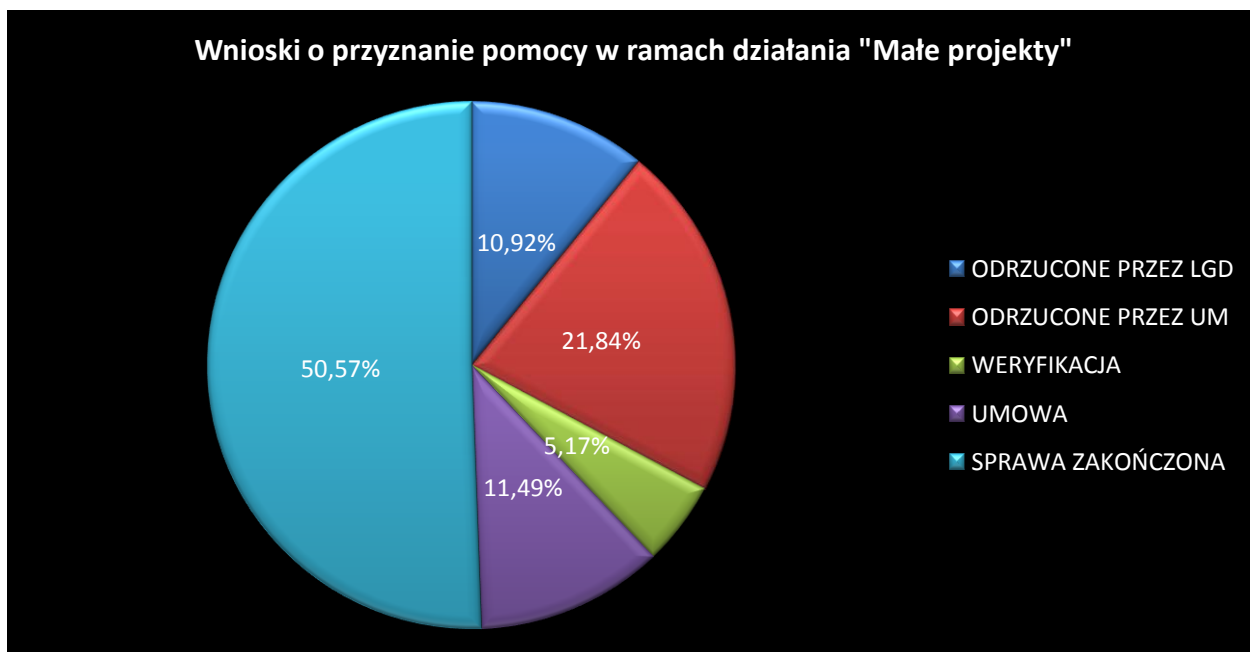
LGD „Brynica to nie granica” w ramach prowadzonej działalności w latach 2009 – 2014 przeprowadziła następujące nabory wniosków o dofinansowanie:

- ✚ Małe projekty – 8 naborów
- ✚ Odnowa i rozwój wsi – 7 naborów
- ✚ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej – 5 naborów
- ✚ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw – 8 naborów

2.1. MAŁE PROJEKTY

W ramach tego działania zostały złożone 174 wnioski o przyznanie pomocy, z czego Lokalna Grupa Działania wybrała 155. 19 wniosków zostało zatem odrzuconych na etapie wyboru przez Radę Stowarzyszenia. Instytucja Wdrażająca, którą jest Urząd Marszałkowski, odrzuciła 38 wniosków. 9 wniosków nadal jest w trakcie weryfikacji przez UM. W przypadku 20 została podpisana umowa przyznania pomocy, a 88, czyli ponad 50% wszystkich złożonych w ramach naborów wniosków to sprawy definitywnie zakończone, czyli środki finansowe zostały wypłacone.

⁶ opracowanie własne, na podstawie danych zawartych w LSR

Wykres nr 2: Wnioski o przyznanie pomocy w ramach działania „Małe projekty”⁷

W celu realizacji analizowanego działania przeprowadzono 8 naborów wniosków o dofinansowanie, w których limit dostępnych środków wynosił 3 269 657,85 zł. W ramach naborów wybrano wnioski na łączną kwotę 3 116 786,80 zł. Szczegółowe dane dotyczące przeprowadzonych naborów zawiera poniższa tabela.

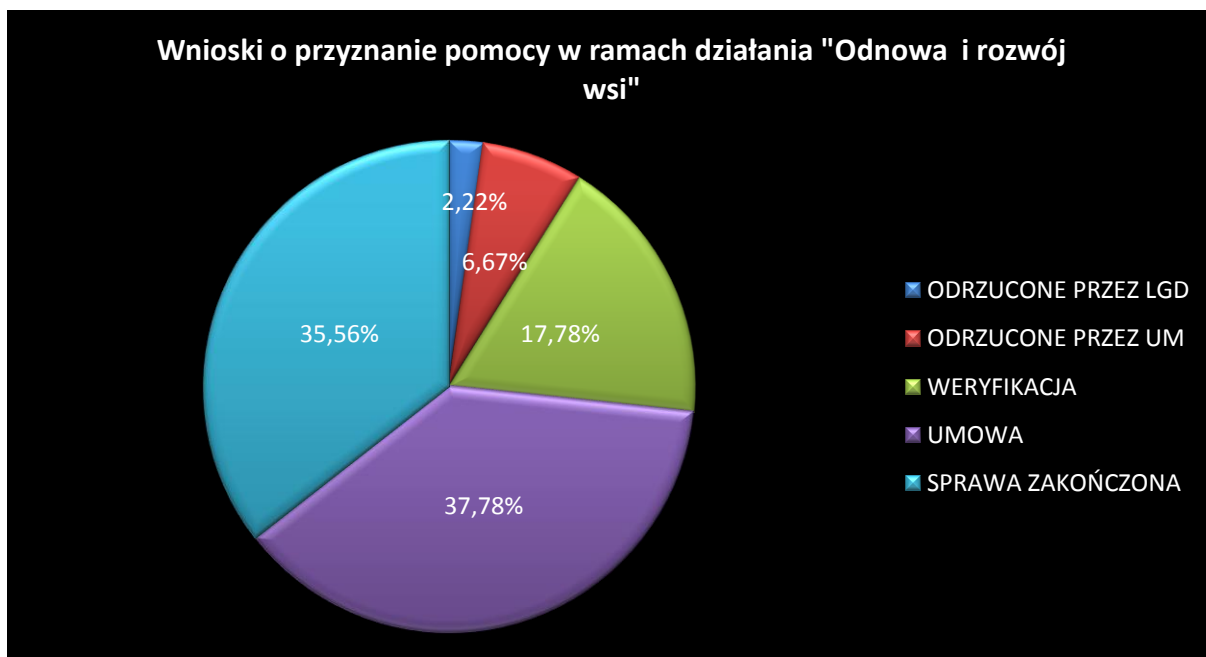
I.p.	Termin naboru	kwota	Wnioski złożone	Wnioski wybrane	Kwota wybranych	Liczba podpisanych umów	Wnioski wypłacone	Kwota wypłaconych
1	14.12.2009 11.01.2010	319 644,00	18	16	306 295,67	12	12	205 550,29
2	15.04.2010 11.05.2010	500.000,00	26	26	495 879,40	21	21	393 197,00
3	27.06.2011 18.07.2011	545.544,00	27	27	542 468,07	20	20	402 608,78
4	20.02.2012 19.03.2012	355 000,00	25	19	354 971,52	14	13	226 189,76
5	09.07.2012 30.07.2012	655 000,00	28	28	539 209,31	19	16	280 568,36
6	08.04.2013 30.04.2013	410 000,00	24	16	409 535,30	10	5	59 177,51
7	30.12.2013 20.01.2014	355 315,45	20	17	347 897,66	12	1	2 499,68
8	30.06.2014 21.07.2014	129 154,40	6	6	120 529,87	0	0	0
8		3 269 657,85	174	155	3 116 786,80	108	88	1 569 791,38

Tabela nr 5: Analiza naborów przeprowadzonych w ramach działania „Małe projekty”⁸

⁷ opracowanie własne, na podstawie list wybranych operacji oraz raportów z systemu OFSA udostępnionego przez UM

2.2. ODNOWA I ROZWÓJ WSI

Na realizację działania „Odnowa i rozwój wsi” przeznaczono największą część budżetu, bo ponad 55%. W ramach przeprowadzonych konkursów złożono 45 wniosków o przyznanie pomocy, z czego Rada Lokalnej Grupy Działania wybrała aż 44. Zatem tylko 1 wniosek został odrzucony na tym etapie oceny. Na kolejnym etapie weryfikacji dokonywanej przez Instytucję Wdrażającą wykluczono z realizacji tylko 3 wnioski. Reszta znajduje się na etapie weryfikacji przez UM – 8, w 17 przypadkach podpisano już umowę, ale jeszcze nie wypłacono środków finansowych. 16 natomiast to sprawy definitywnie zakończone, czyli takie w których Agencja Płatnicza przekazała beneficjentowi dofinansowanie.

Wykres nr 3: Wnioski o przyznanie pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”⁹

W okresie 27.09.2010 – 21.07.2014 r. przeprowadzono 7 naborów wniosków na realizację operacji w ramach przedmiotowego działania. Łączny limit środków dostępnych w ogłoszonych konkursach wynosił 5 194 207,00 zł. Rada LGD wybrała do dofinansowania wnioski na łączną kwotę 5 051 879,00 zł. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż liczba wniosków wybranych generalnie równa się liczbie wniosków złożonych. Odrzucony został bowiem tylko jeden wniosek. Ocenę dokonywaną przez Radę należy uznać za prawidłową, bowiem tylko 3 wnioski przez nią wybrane zostały odrzucone przez Instytucję Wdrażającą. Szczegółowe dane dotyczące przeprowadzonych konkursów przedstawiono poniżej w formie tabelarycznej.

⁸ opracowanie własne, na podstawie list wybranych operacji oraz raportów z systemu OFSA udostępnionego przez UM

⁹ opracowanie własne, na podstawie list wybranych operacji oraz raportów z systemu OFSA udostępnionego przez UM

RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO LGD „BRYNICA TO NIE GRANICA”

I.p.	Termin naboru	kwota	Wnioski złożone	Wnioski wybrane	Kwota wybranych	Liczba podpisanych umów	Wnioski wypłacone	Kwota wypłaconych
1	27.09.2010 18.10.2010	400 000,00	6	6	399 934,00	5	5	327 767,78
2	27.06.2011 18.07.2011	400 000,00	3	3	400 000,00	3	3	326 789,44
3	20.02.2012 19.03.2012	1 100 000,00	5	5	1 100 000,00	4	3	461 335,61
4	09.07.2012 30.07.2012	1 120 000,00	7	7	1 046 859,00	6	4	614 895,07
5	08.04.2013 30.04.2013	1 270 000,00	10	9	1 204 000,00	9	1	38 445,00
6	30.12.2013 20.01.2014	483 120,95	6	6	480 000,00	6	0	0,00
7	30.06.2014 21.07.2014	421 086,05	8	8	421 086,00	0	0	0,00
	7	5 194 207,00	45	44	5 051 879,00	33	16	1 769 232,90

Tabela nr 6: Analiza naborów przeprowadzonych w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”¹⁰

2.3. RÓŻNICOWANIE W KIERUNKU DZIAŁALNOŚCI NIEROLNICZEJ

W ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” przeprowadzono 5 naborów, w których złożono 3 wnioski o przyznanie pomocy. Żaden z nich nie został odrzucony na etapie oceny dokonywanej przez Radę LGD. Zostały one zaakceptowane zarówno przez Radę jak i przez Instytucję Wdrażającą, którą dla tego działania jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W pierwszych trzech naborach żaden z beneficjentów nie starał się o dofinansowanie w ramach działania 311. Dopiero w czwartym naborze złożono 1 wniosek, a w piątym 2. Łączny limit środków dostępnych w przeprowadzonych naborach wynosił 1 385 605,00 zł. Rada wybrała natomiast wnioski o łącznej wartości 191 505,00 zł. W budżecie LSR na działanie 311 „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” przewidziano kwotę 146 505,00 zł. Po zsumowanie kwot już wypłaconych oraz kwoty wynikającej z podpisanej umowy budżet ten zostanie zrealizowany w 97,5%. Dane dotyczące naborów [przeprowadzonych w ramach omawianego działania zawiera tabela nr 3.

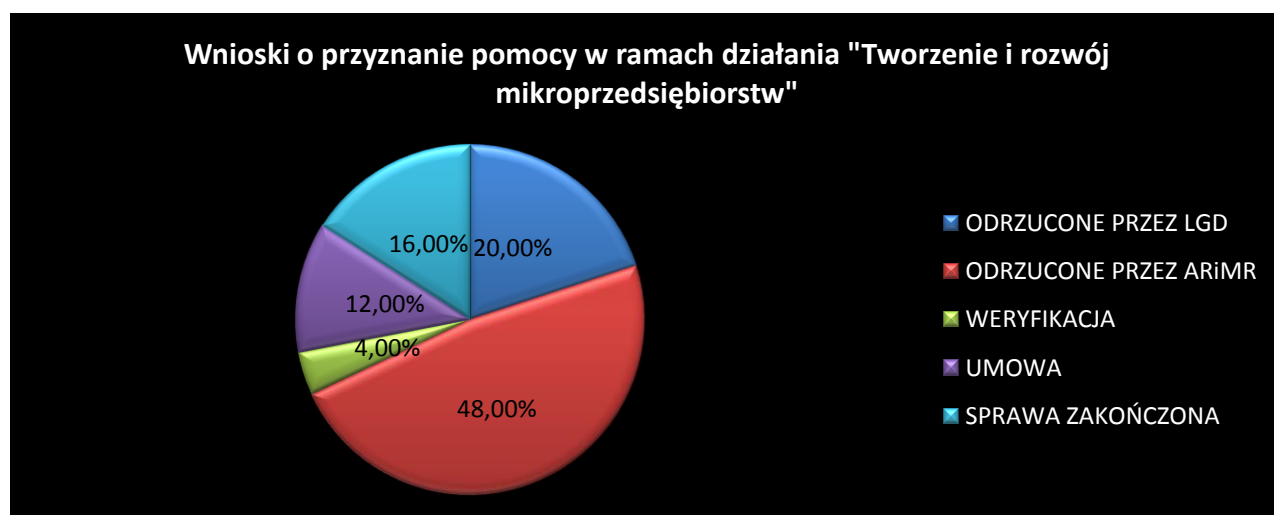
¹⁰ opracowanie własne, na podstawie list wybranych operacji oraz raportów z systemu OFSA udostępnionego przez UM

I.p.	Termin naboru	kwota	Wnioski złożone	Wnioski wybrane	Kwota wybranych	Liczba podpisanych umów	Wnioski wypłacone	Kwota wypłaconych
1	15.04.2010 11.05.2010	200 000,00	0	0	0,00	0	0	0,00
2	27.09.2010 18.10.2010	200 000,00	0	0	0,00	0	0	0,00
3	27.06.2011 18.07.2011	250 000,00	0	0	0,00	0	0	0,00
4	20.02.2012 19.03.2012	400 000,00	1	1	64 395,00	1	0	0,00
5	08.04.2013 30.04.2013	335 605,00	2	2	127 110,00	2	2	82 110,00
	5	1 385 605,00	3	3	191 505,00	3	2	82 110,00

Tabela nr 7: Analiza naborów przeprowadzonych w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”¹¹

2.4. TWORZENIE I ROZWÓJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW

W latach 2010 – 2014 w ramach działania 312 „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” przeprowadzono 8 konkursów, w których złożono 25 wniosków o dofinansowanie. Na etapie oceny dokonywanej przez Radę LGD odrzuconych zostało 5 z nich. 12 złożonych wniosków, czyli 48% została odrzucona na etapie weryfikacji dokonywanej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Dotychczas wypłacono refundację za ledwie w 4 przypadkach, a w 3 kolejnych podpisano umowę przyznania pomocy. Wniosek wybrany w ramach ostatniego naboru trwającego w dniach 30.06. – 21.07.2014 r. nadal jest w trakcie weryfikacji formalnej dokonywanej przez ARiMR.

Wykres nr 4: Wnioski o przyznanie pomocy w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”¹²

¹¹ opracowanie własne, na podstawie list wybranych operacji oraz raportów z systemu OFSA udostępnionego przez UM

RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO LGD „BRYNICA TO NIE GRANICA”

W ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” przeprowadzono 8 konkursów, na które limit dostępnych środków wynosił 2 135 369,00 zł. Do dalszej oceny Rada LGD wybrała wnioski na kwotę 1 603 219,55 zł. Znaczna część wniosków została odrzucona na kolejnym etapie weryfikacji. Dotychczas wypłacono środki finansowe zaledwie czterem beneficjentom. Łączna kwota wypłaconych wniosków wynosi 295 761,50 zł. Dane dotyczące poszczególnych naborów przeprowadzonych w ramach przedmiotowego badania zaprezentowano poniżej.

I.p.	Termin naboru	kwota	Wnioski złożone	Wnioski wybrane	Kwota wybranych	Liczba podpisanych umów	Wnioski wypłacone	Kwota wypłaconych
1	15.04.2010 11.05.2010	200 000,00	0	0	0,00	0	0	0,00
2	27.09.2010 18.10.2010	200 000,00	3	3	195 136,05	1	1	40 149,00
3	27.06.2011 18.07.2011	250 000,00	1	1	100 000,00	1	1	82 581,00
4	20.02.2012 19.03.2012	375 000,00	6	4	360 770,50	3	2	173 031,50
5	09.07.2012 30.07.2012	375 000,00	4	4	248 800,50	0	0	0,00
6	08.04.2013 30.04.2013	540 000,00	5	5	503 379,50	2	0	19 500,00 (zaliczka)
7	30.12.2013 20.01.2014	95 369,00	3	2	95 133,00	0	0	0,00
8	30.06.2014 21.07.2014	100 000,00	3	1	100 000,00	0	0	0,00
8		2 135 369,00	25	20	1 603 219,55	7	4	315 261,50

Tabela nr 8: Analiza naborów przeprowadzonych w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”¹³

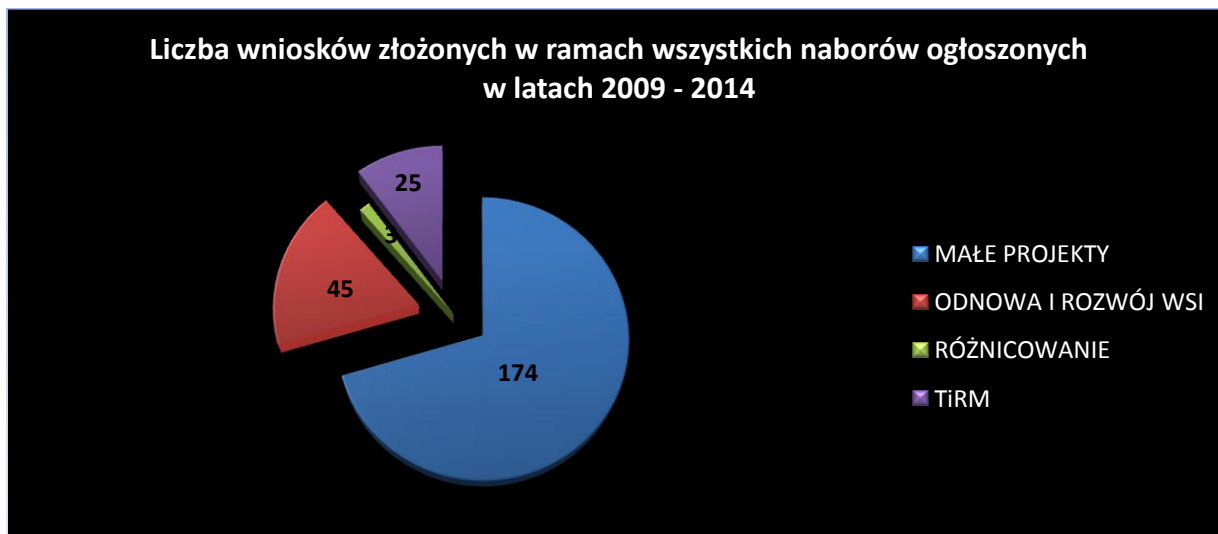
2.4. PODSUMOWANIE PRZEPROWADZONYCH NABORÓW

Lokalna Grupa Działania „Brynice to nie granica” w latach 2009 – 2014 przeprowadziła łącznie 28 konkursów, w ramach których wnioskodawcy złożyli 247 wniosków o dofinansowanie. Najwięcej wniosków, bo aż 70,45% zostało złożonych w ramach tzw. „Małych projektów”. Świadczy to niewątpliwie o dużym zainteresowaniu podmiotów działających na terenie objętym LSR oraz o skutecznej działalności samej Lokalnej Grupy Działania jak i prowadzonej przez nią akcji informacyjno – promocyjnych. Znacznie mniejsze zainteresowania stwierdzono w przypadku działania „Odnowa i rozwój wsi”, gdzie wnioski złożyło 18,22% wnioskodawców. Co dziesiąty składający wniosek (10,12%) to potencjalny beneficjent realizujący operację w ramach działania „Tworzenie i rozwój

¹² opracowanie własne, na podstawie list wybranych operacji oraz raportów z systemu OFSA udostępnionego przez UM

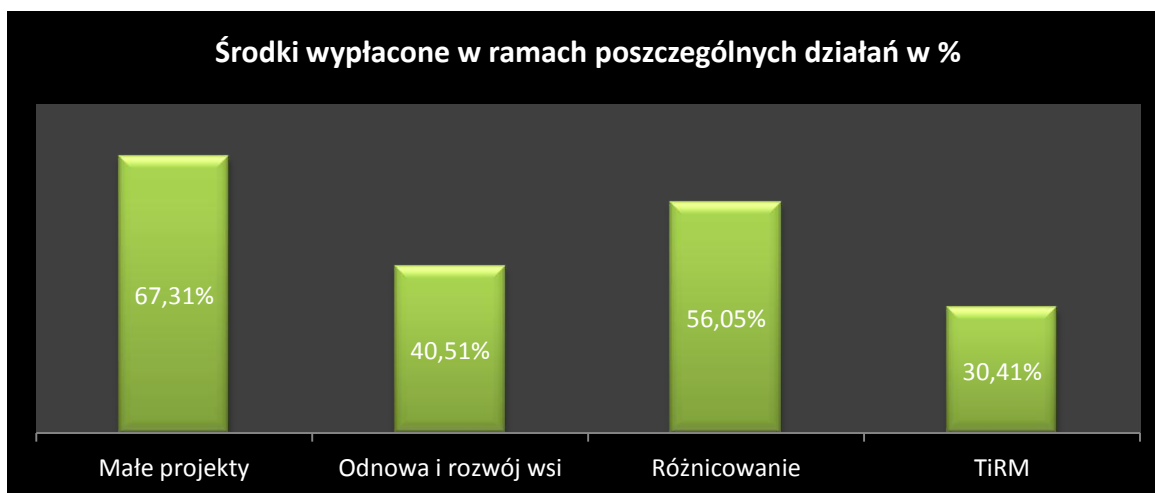
¹³ opracowanie własne, na podstawie list wybranych operacji oraz raportów z systemu OFSA udostępnionego przez UM

mikroprzedsiębiorstw”, a tylko 1,21% to zainteresowani operacjami w ramach „Różnicowania w kierunku działalności nierolniczej”.

Wykres nr 5: Liczba wniosków złożonych w ramach wszystkich naborów ogłoszonych w latach 2009-2014 ¹⁴

Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” na realizację działań związanych z *Wdrażaniem lokalnych strategii rozwoju* przeznaczyła w budżecie określonym w LSR kwotę 7 882 664,00 zł. Według danych pozyskanych od Instytucji Wdrażających na dzień 30.09.2014 r. wypłacono 47% założonego budżetu tj. kwotę 3 736 395,78 zł. Stosunek środków wpłaconych do środków zaplanowanych w budżecie waha się w przedziale od 30 do 67%. Zestawienie kwot planowanych do wypłacenia wygląda następująco:

Wykres nr 6: Liczba wniosków złożonych w ramach wszystkich naborów ogłoszonych w latach 2009-2014 ¹⁵

¹⁴ opracowanie własne, na podstawie list wybranych operacji oraz raportów z systemu OFSA udostępnionego przez UM

¹⁵ opracowanie własne, na podstawie list wybranych operacji oraz raportów z systemu OFSA udostępnionego przez UM

Należy pamiętać, iż są to tylko środki wypłacone. Nie wolno jednak zapominać o kwotach wynikających z podpisanych umów oraz o wnioskach, które nadal znajdują się w trakcie weryfikacji przez Urząd Marszałkowski czy Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. LGD nie ma w zasadzie żadnego wpływu na tempo rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy przez wyżej wymienione Instytucje Wdrażające. LGD jest poniekąd „pośrednikiem” pomiędzy potencjalnym beneficjentem a organem dokonującym oceny formalnej i uprawnionym do zawarcia umowy o dofinansowanie. Analizując zatem stopień realizacji budżetu założonego w Lokalnej Strategii Rozwoju należy wziąć pod uwagę nie tylko środki wypłacone, ale także i te na które została podpisana umowa lub będące w trakcie weryfikacji. Mają one bowiem znaczący wpływ na stopień realizacji strategii. W poniżej zamieszczonej tabeli przedstawiono zatem stan budżetu z uwzględnieniem wszystkich istotnych parametrów.

Działanie	Budżet LSR	Środki wypłacone	Umowy	Wnioski w trakcie weryfikacji	Suma	% realizacji budżetu
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6=3+4+5)	(7=6/2)
Małe projekty	2 332 243,12	1 569 791,38	421 990,51	199 558,70	2 191 340,59	93,96%
Odnowa i rozwój wsi	4 367 056,88	1 769 232,90	2 106 758,00	421 086,00	4 297 076,90	98,40%
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	1 036 859,00	315 261,50	278 894,00	100 000,00	694 155,50	66,95%
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	146 505,00	82 110,00	60 737,50	-	142 847,50	97,50%
RAZEM	7 882 664,00	3 736 395,78	2 868 380,01	720 644,70	7 325 420,49	92,93%

Tabela nr 9: Stopień realizacji budżetu LSR¹⁶

Jak pokazują dane zamieszczone w powyższej tabeli stopień realizacji budżetu zmienił się znacząco w sytuacji, gdy wzięte zostały pod uwagę nie tylko środki wypłacone, ale również pozostałe podpisane umowy oraz wnioski pozostające nadal w trakcie weryfikacji. W przypadku działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” oraz „Odnowa i rozwój wsi” możliwe jest zrealizowanie założonego w LSR budżetu niemal w 100%. Nieco mniejszy, bo ponad 93% realizacji można osiągnąć w przypadku „Małych projektów”. Najniższy stopień analizowanego wskaźnika stwierdzono w przypadku działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”. Biorąc bowiem pod uwagę wszystkie wymienione wyżej kwoty możliwy do osiągnięcia stopień realizacji budżetu wynosi 92,93 %.

¹⁶ opracowanie własne, na podstawie list wybranych operacji oraz raportów z systemu OFSA udostępnionego przez UM

3. STOPIEŃ OSIĄGNIĘCIA CELÓW OGÓLNYCH I SZCZEGÓŁOWYCH

3.1. CEL OGÓLNY 1 – POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA POPRZECZ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TECHNICZNEJ

3.1.1. ANALIZA BADANIA WSKAŹNIKA ODDZIAŁYWANIA

Jednym z celów niniejszego badania jest określenie poziomu osiągniętych wskaźników oddziaływania, produktu i rezultatu. Wskaźnik oddziaływania pozwalający na określenie stopnia realizacji pierwszego celu ogólnego brzmi następująco: **„Do roku 2014 wzrośnie zadowolenie z jakości życia mieszkańców na obszarze działania LGD”**. Najlepszym sposobem, pozwalającym określić wzrost poziomu zadowolenia ze swojego życia jest zapytanie o to samych zainteresowanych, czyli mieszkańców obszaru objętego LSR. W związku z tym wśród mieszkańców poszczególnych gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica” przeprowadzono badanie ankietowe, w którym zainteresowanych poproszono o odpowiedź na pytania związane z jakością ich życia. Badanie takie zostało przeprowadzone w dniach 27 – 29 października 2014 r. na grupie 450 respondentów.

KONCEPCJA BADANIA

Na wstępie należy zauważyć, iż pojęcie jakości życia nie zostało w literaturze jednoznacznie zdefiniowane i często utożsamiane jest z poziomem życia. Analizując poglądy różnych autorów można zauważyć, że najwięcej problemów sprawia właśnie owo rozróżnienie jakości i poziomu życia, przy czym większość autorów wyraźnie rozgranicza te kategorie.¹⁷ W rozważaniach dotyczących poziomu życia zwraca się uwagę nie tylko na aspekty materialne, ale również na stan emocjonalny, duchowy, moralny oraz poczucie bezpieczeństwa (własnego, rodziny, własności, pracy), szacunku, poważania, a także problemy związane z ochroną zdrowia czy możliwościami kształcenia. Z tego też względu badania dotyczące standardu życia powinny równoległe ujmować te dwa aspekty: nakładów ekonomicznych i aspektów społecznych.¹⁸ Poziom życia to zatem stopień zaspokojenia potrzeb materialnych, podstawowych w hierarchii potrzeb życia człowieka. Jakość życia to natomiast pojęcie szersze. Obejmuje ono bowiem te wszystkie elementy życia człowieka, które związane są z faktem istnienia człowieka, bycia kimś i odczuwania różnych stanów emocjonalnych, wpływających np. z faktu posiadania rodziny, kolegów, przyjaciół”.¹⁹ Na potrzeby niniejszego badania, w celu uzyskania pełnego obrazu jakości życia mieszkańców przyjęto szeroką definicję jakości życia. W badaniu ankietowym ujęto zatem pytania dotyczące zarówno obiektywnego, jak i subiektywnego wymiaru życia. Badanie zostało

¹⁷ M. Dąbrowska, *Badanie poziomu życia – metodologia konstrukcji wybranych wskaźników*, Zeszyty Naukowe MWSE w Tarnowie, 2011 r.

¹⁸ A. Luszniwicz, *Statystyka społeczna. Podstawowe problemy i metody*, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1982

¹⁹ T. Staby, *Poziom życia, jakość życia*, Wiadomości statystyczne nr 6, 1990 r.

przeprowadzone w oparciu o koncepcję trój płaszczyznowej metody badania jakości życia. Jej celem jest bowiem stworzenie schematu zapobiegającego koncentrowaniu się wyłącznie na zagadnieniach dotyczących sfery publicznej (np. rynek pracy, dostępność do służby zdrowia czy stan środowiska przyrodniczego) i pomijaniu niektórych innych aspektów życia takich jak odczucie zadowolenia z życia w danej miejscowości czy z sytuacji finansowej respondenta.²⁰ Jakość życia mieszkańców terenu LGD „Brynica to nie granica” zastała zatem przeanalizowana w trzech następujących płaszczyznach:

1. *Płaszczyzna I – Zadowolenie z życia w danej miejscowości*, która dotyczy zagadnień związanych ze służbą zdrowia, rynkiem pracy czy dostępnością do potrzebnych usług.
2. *Płaszczyzna II - Relacje ze wspólnotą*, dotycząca uczestnictwo ankietowanych w różnego typu wydarzeniach kulturalnych czy działalność społeczną.
3. *Płaszczyzna III - Perspektywa indywidualna*, poruszającą zagadnienia indywidualnych odczuć respondentów na temat ich sytuacji finansowej czy jakości życia.

PŁASZCZYZNA I – ZADOWOLENIE Z ŻYCIA W DANEJ MIEJSCOWOŚCI

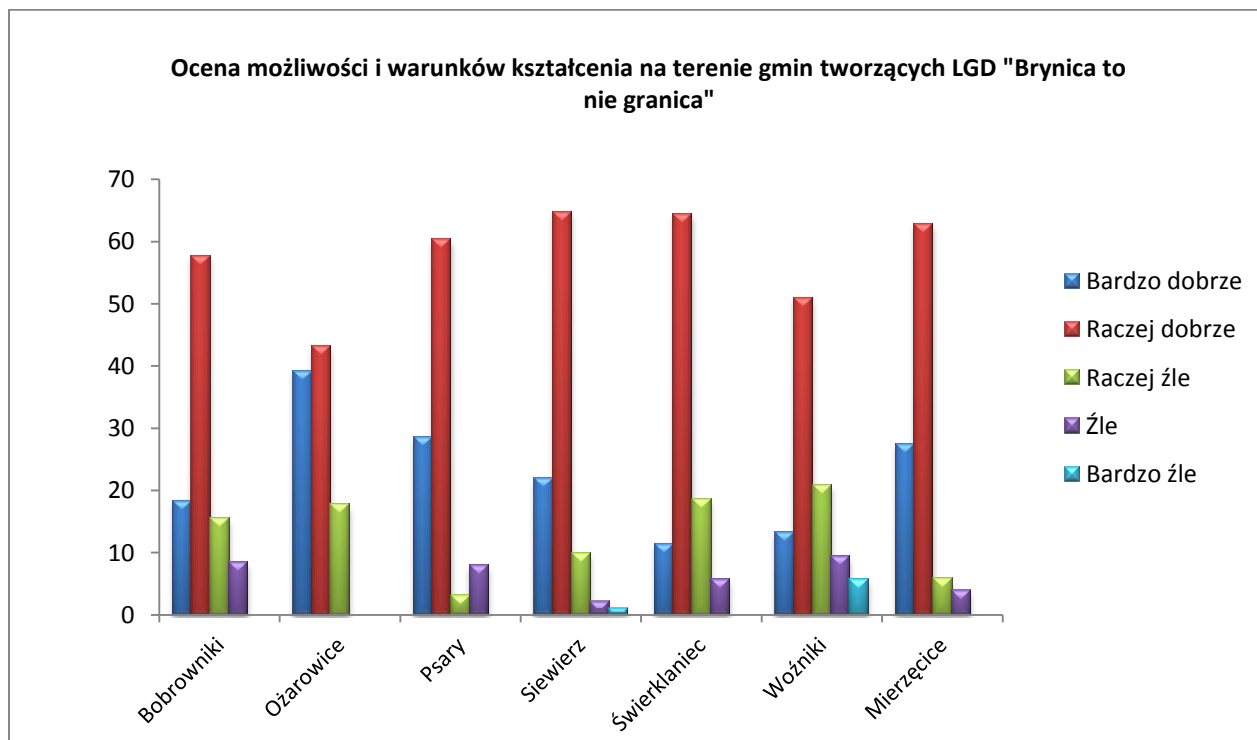
W kwestionariuszu ankietowym ujęto siedem pytań pozwalających określić stopień zadowolenia mieszkańców poszczególnych gmin z życia na danym terenie. Ankietowanych poproszono o ocenę następujących aspektów życia:

- ✚ możliwości i warunki kształcenia
- ✚ stan środowiska przyrodniczego
- ✚ dostępność i jakość służby zdrowia
- ✚ możliwości i warunki spędzania wolnego czasu
- ✚ sytuację na rynku pracy
- ✚ stan małej infrastruktury (plac zabaw/parki/miejsca wypoczynku, rekreacji)
- ✚ możliwość korzystania z potrzebnych usług

Na potrzeby niniejszego opracowania, w celu zwiększenia przejrzystości prezentacji wyników odpowiedzi respondentów podzielono na dwie grupy: odpowiedzi pozytywne („bardzo dobrze” i „raczej dobrze”) oraz odpowiedzi negatywne („raczej źle”, „źle” oraz „bardzo źle”). Mieszkańcy obszaru LGD „Brynica to nie granica” bardzo wysoko ocenili możliwości i warunki kształcenia na terenach zamieszkałych przez siebie gmin. Bowiem aż 80,89% respondentów pozytywnie oceniło badany aspekt życia, z czego 22,22% pytanych postrzega warunki kształcenia jako bardzo dobre, a 58,67% jako raczej dobre. Negatywnej oceny badanego parametru dokonało 19,11% badanych, z czego 12,89% udzieliło odpowiedzi „raczej źle”, 5,33% - „źle”, a 0,89% - „bardzo źle”. Najbardziej zadowoleni z możliwości i warunków kształcenia na swoim terenie są mieszkańcy gminy Mierzęcice.

²⁰ P. Rogala, *Zaprojektowanie i przetestowanie systemu mierzenia jakości życia w gminach*, Jelenia Góra-Poznań, 2009 r.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym odnotowano tu bowiem najwyższy wskaźnik odpowiedzi pozytywnych i wynosi on 90,19%, z czego 27,45% to odpowiedź „bardzo dobrze”, a 62,74% - „raczej dobrze”. Dwóch mieszkańców gminy oceniło badany aspekt życia jako zły, a trzech jako raczej zły. Żaden z respondentów z tego terenu nie udzielił odpowiedzi „bardzo źle”. Bardzo wysoki odsetek odpowiedzi pozytywnych odnotowano również w gminach: Psary – 88,89%, Siewierz – 86,81% oraz Ożarówice – 82,36%. Niewiele gorzej przedmiotowy parametr ocenili mieszkańcy gminy Bobrowniki i Świerklaniec, gdzie wskaźnik odpowiedzi pozytywnych wynosi odpowiednio 76,06% i 75,72%. Jak wynika z przeprowadzonego badania za najmniej zadowolonych z możliwości i warunków kształcenia na swoim terenie uznać można mieszkańców gminy Woźniki. Odsetek osób zadowolonych z badanego parametru wynosi tu bowiem tylko 64,15%, z czego 13,21% oceniło badane warunki jako bardzo dobre, a 50,94% jako dobre. Pozostali respondenci gminy Woźniki udzielili następujących odpowiedzi: „raczej źle” – 20,75%, „źle” – 9,43% oraz „bardzo źle” – 5,67%. Warto zauważyć, iż tylko czterech spośród 450 respondentów badany parametr oceniło jako „bardzo zły” – jeden z gminy Siewierz oraz trzech z gminy Woźniki.

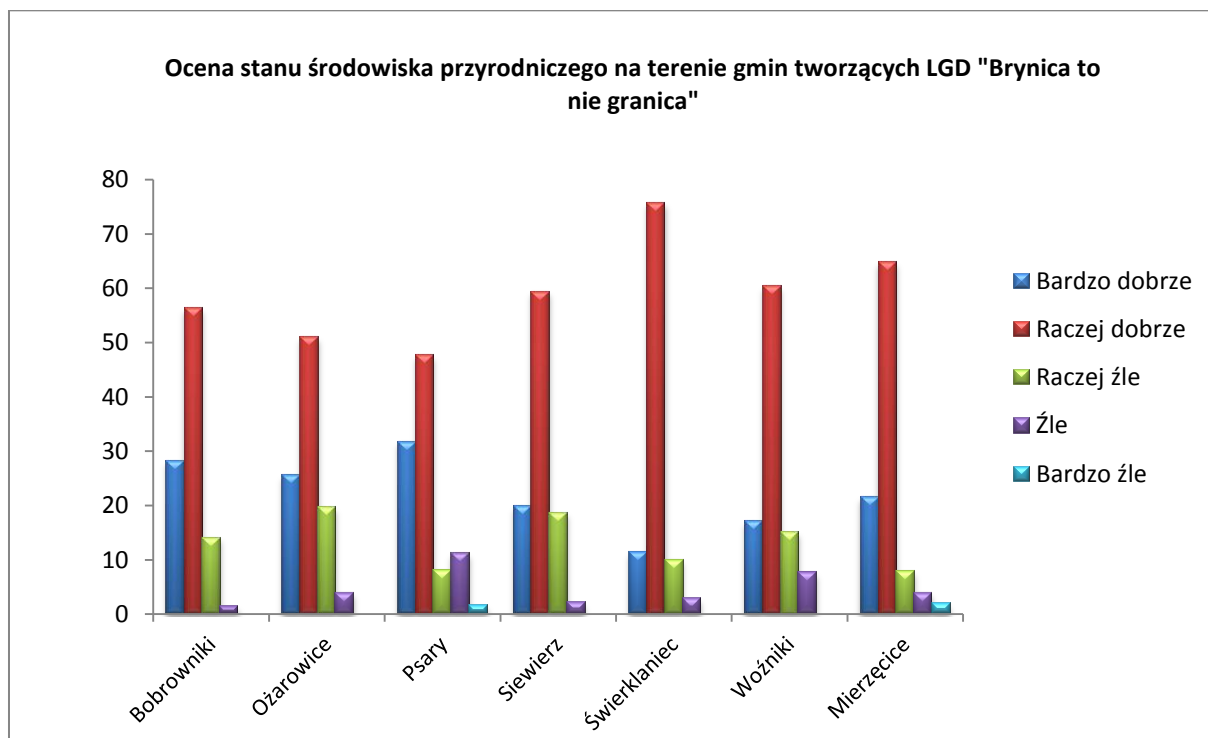

Wykres nr 7: Ocena możliwości i warunków kształcenia na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”²¹

Równie wysoko jak możliwości i warunki zdobycia wiedzy i wykształcenia na terenie swojej gminy ankietowani ocenili kolejny aspekt życia w danej miejscowości, a mianowicie stan środowiska przyrodniczego. Aż 81,56% badanych udzieliło bowiem pozytywnej odpowiedzi, z czego 22% oceniło stan środowiska przyrodniczego jako bardzo dobry, a 59,56% jako raczej dobry. Negatywnie badany parametr ocenia 18,44% respondentów,

²¹ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

z czego 13,56% uważa go za raczej zły, 4,44% za zły, a tylko 0,44% za bardzo zły. Najniższej oceny dokonały dwie kobiety - jedna z gminy Psary, a druga z gminy Mierzęcice. Odsetek pozytywnych ocen badanego parametru waha się w przedziale 77 – 86% i w poszczególnych gminach ukształtował się następująco: gmina Świerklaniec- 87,14%, gmina Mierzęcice – 86,28%, gmina Bobrowniki – 84,51%, gmina Psary – 79,37%, gmina Siewierz – 79,12%, gmina Woźniki – 77,36%, gmina Ożarówice – 76,47%.

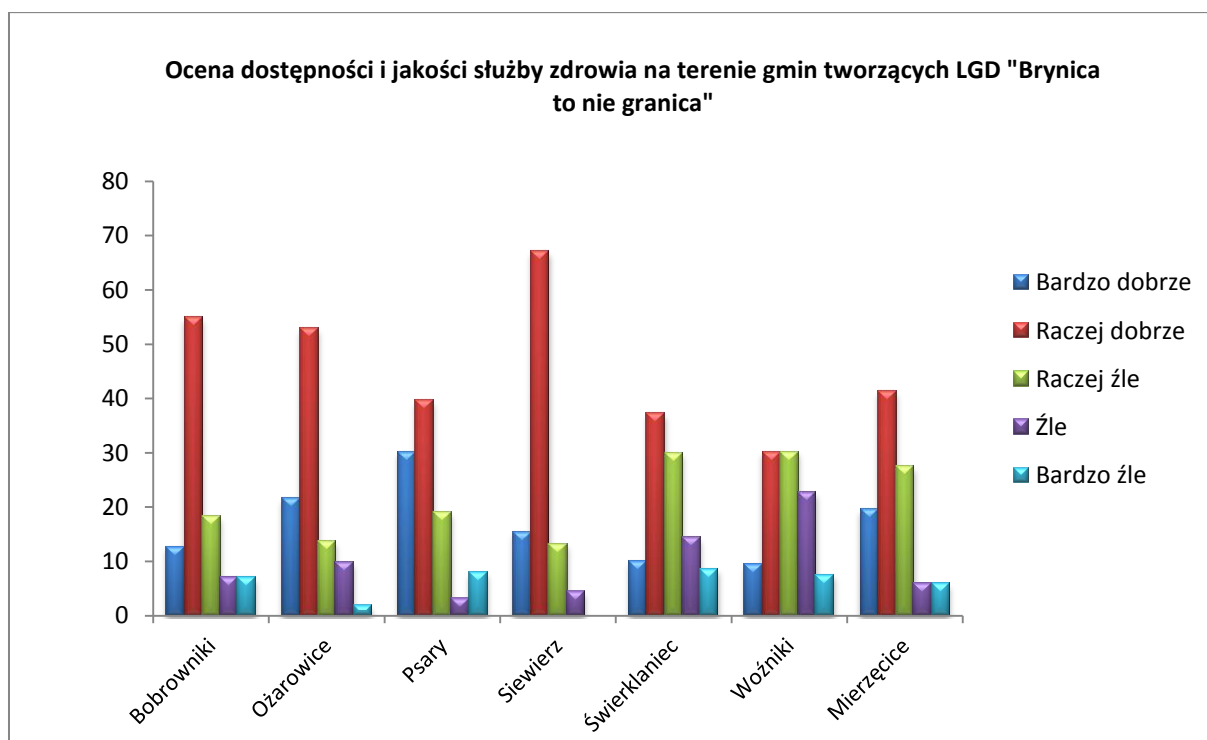

Wykres nr 8: Ocena stanu środowiska przyrodniczego na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”²²

Kolejnym badanym w ramach płaszczyzny I wskaźnikiem zadowolenia z życia w danej miejscowości była dostępność i jakość służby zdrowia. Średnia ocena pozytywna wynosi w tym przypadku 64,45%, na co składają się odpowiedzi: „bardzo dobrze” – 16,67% i „raczej dobrze” – 47,78%. Co piąty ankietowany (21,11%) ocenia służbę zdrowia jako raczej złą, co dziesiąty (9,11%) jako złą, a co dwudziesty (5,33%) jako bardzo złą. Należy jednak zauważyć, iż w przypadku omawianego aspektu życia oceny uzyskane w poszczególnych gminach znacząco różnią się pomiędzy sobą, a odpowiedzi pozytywne wahają się w bardzo szerokim przedziale od zaledwie 39 do aż 82%. Najwyższą ocenę badanego parametru uzyskano w gminie Siewierz, gdzie 82,41% ankietowanych pozytywnie postrzega dostępność i jakość służby zdrowia, z czego 15,38% ocenia ją jako bardzo dobrą, a 67,03% jako raczej dobrą. Odpowiedzi „raczej źle” udzieliło 13,19% badanych, a „źle” – 4,4%. Żaden z pytanych nie odpowiedział „bardzo źle”. Najgorzej badany aspekt życia ocenili mieszkańcy gminy Woźniki, gdzie odsetek odpowiedzi pozytywnych wynosi zaledwie 39,62% (9,43% - bardzo dobrze, 30,19% - raczej dobrze). Aż 60,38% ankietowanych dokonało negatywnej oceny świadczeń

²² opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

zdrowotnych na terenie swojej gminy. 30,19% ankietowanych postrzega je jako raczej złe, 22,64% jako złe, a 7,55% jako bardzo złe. Kolejną gminą, w której ponad połowa (52,86%) respondentów dokonało negatywnej oceny badanego parametru jest gmina Świerklaniec. Tylko co dziesiąty ankietowany ocenił jakość służby zdrowia jako bardzo dobrą, a 37,14% jako raczej dobrą. W pozostałych gminach tworzących obszar objęty LSR mieszkańcy pozytywnie oceniają dostępność i jakość służby zdrowia. Odsetek pozytywnych odpowiedzi w poszczególnych gminach kształtował się następująco: gmina Ożarówice – 74,51%, gmina Psary – 69,84%, gmina Bobrowniki – 67,61%, gmina Mierzęcice – 60,79%. Szczegółowe dane przedstawiono w formie graficznej na poniżej zamieszczonym wykresie.

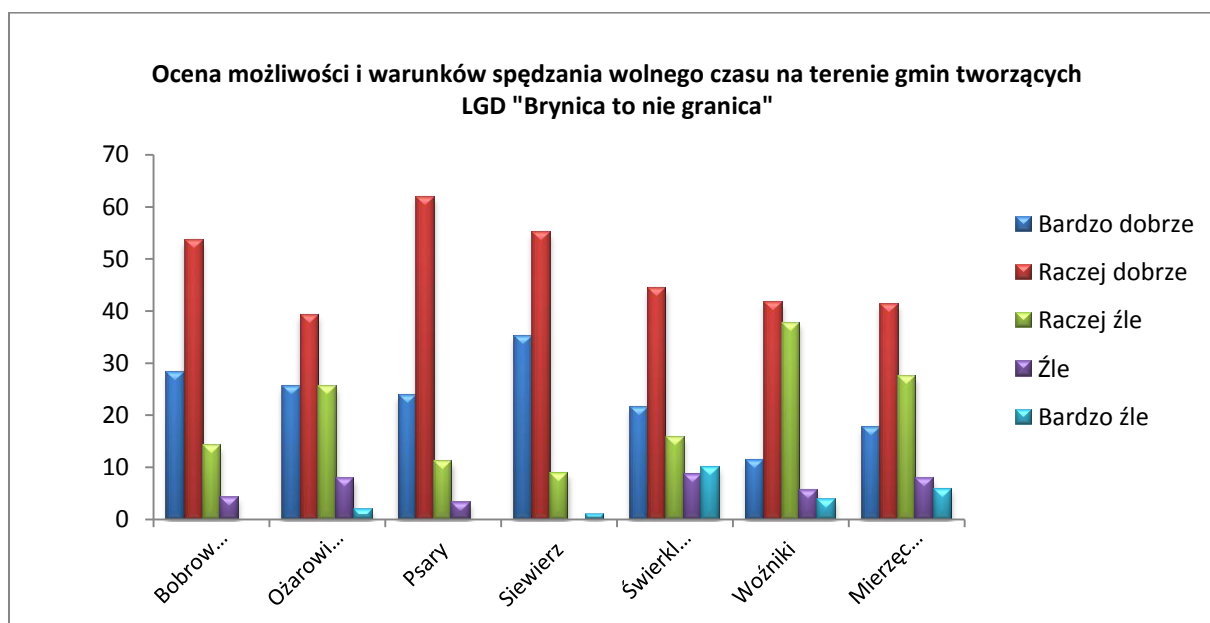

Wykres nr 9: Ocena dostępności i jakości służby zdrowia na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”²³

Bardzo wysoko ankietowani ocenili również kolejny badany aspekt życia, a mianowicie możliwości i warunki spędzania wolnego czasu na terenie swojej gminy. Średnia ocena pozytywna dla całego obszaru wynosi bowiem aż 73,55%, z czego 24,44% to odpowiedź „bardzo dobrze”, a 49,11% - „raczej dobrze”. W opinii 18,44% respondentów warunki te są raczej złe, dla 4,89% - złe, a tylko dla 3,11% - bardzo złe. Najlepiej możliwości i warunki spędzania wolnego czasu ocenili mieszkańcy gminy Siewierz, bowiem w opinii 90,11% z nich są one bardzo dobre (35,16%) lub raczej dobre (54,95%). Tylko 8 spośród 91 badanych udzieliło odpowiedzi „raczej źle”. Żaden z mieszkańców gminy Siewierz nie ocenił analizowanego aspektu życia jako zły. Jedna osoba (1,1%) zaznaczyła odpowiedź „bardzo źle”. Jest to kobieta w przedziale wiekowym 46-55 lat, zatrudniona, posiadająca wykształcenie wyższe. Niewiele gorzej warunki sprzyjające spędzaniu czasu wolnego ocenili

²³ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

mieszkańcy gminy Psary. Aż 85,71% z nich uważa je bowiem za bardzo dobre (23,81%) lub raczej dobre (61,9%). Tylko 11,11% badanych odpowiedziało na zadane pytanie – „raczej źle”. Dwóch ankietowanych z tego terenu analizowany parametr oceniło jako zły. W obu przypadkach są to kobiety. Jedna zatrudniona, w przedziale wiekowym 36-45 lat. Druga natomiast to studentka w wieku 18-25 lat. Żaden z ankietowanych nie zaznaczył odpowiedzi „bardzo źle”. Zbliżone wyniki uzyskano w gminie Bobrowniki, w której 81,69% obywateli dokonało pozytywnej oceny (28,17% - „bardzo dobrze”, 53,52% - „raczej dobrze”). Dokładnie co dziesiąty respondent zdecydował się na wybór odpowiedzi „raczej źle”. Podobnie jak w gminie Siewierz żaden z badanych nie ocenił analizowanego parametru jako bardzo zły. Trzykrotnie natomiast na pytanie o możliwości i warunki spędzania wolnego czasu pojawiła się odpowiedź „źle”. Opinię taką wyraziło dwóch młodych mężczyzn w wieku 26-35 lat, pracujących i legitymujących się wykształceniem wyższym oraz jedna pani, emerytka z wyższym wykształceniem. Nieco gorsze wyniki uzyskano w gminie Świerklaniec i Ożarówce, w których procent odpowiedzi pozytywnych wyniósł odpowiednio 65,72% i 64,71%. Najgorzej badany parametr ocenili natomiast mieszkańcy gminy Mierzęcice i Woźniki, gdzie tylko niewiele ponad połowa ankietowanych (Mierzęcice – 58,83%, Woźniki – 52,83%) uważa warunki i możliwości spędzania wolnego czasu za bardzo dobre lub raczej dobre.

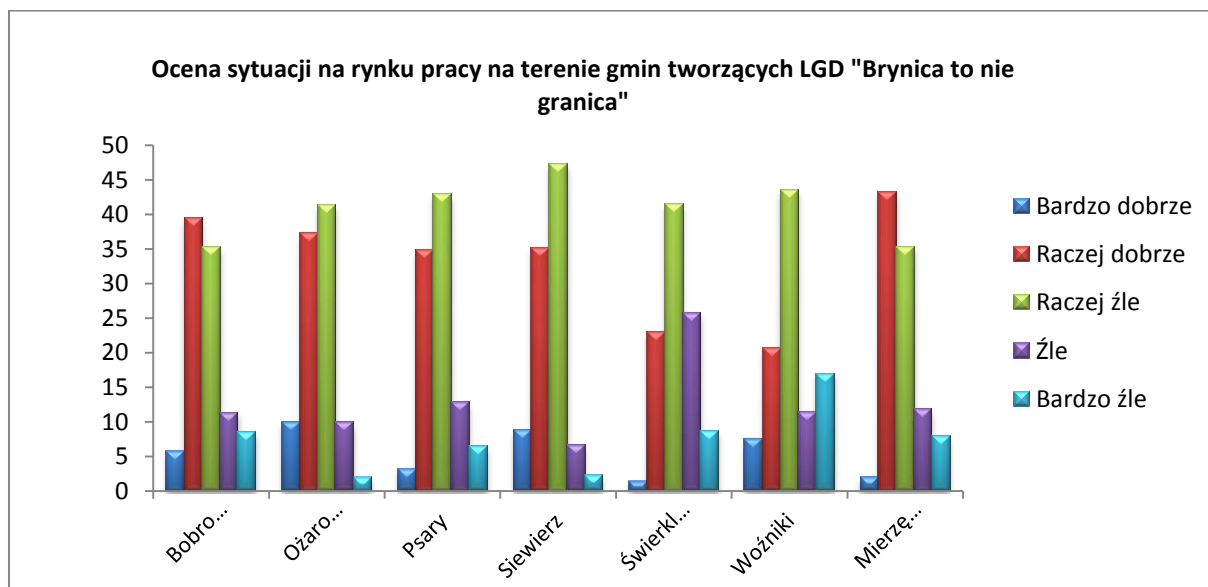

Wykres nr 10: Ocena możliwości i warunków spędzania wolnego czasu na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”²⁴

Znacznie gorzej niż przeanalizowane dotychczas aspekty życia w danej miejscowości ankietowani ocenili kolejny parametr, a mianowicie sytuację na lokalnym rynku pracy. Tylko 5,56% ankietowanych ocenia badany parametr jako bardzo dobry, a 33,33% jako raczej dobry. Zdecydowana większość respondentów udzieliła negatywnej odpowiedzi na pytanie

²⁴ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

o sytuację na rynku pracy, z czego 41,33% uważa ją za raczej złą, 12,67% za złą, a 7,11% za bardzo złą. W przeprowadzonym badaniu ankietowym stwierdzono istotne zróżnicowanie pomiędzy odpowiedziami respondentów w poszczególnych gminach. Generalnie można dokonać podziału opinii na grupy. Do pierwszej grupy należą te gminy, w których liczba odpowiedzi pozytywnych znacznie przewyższa średnią i prawie co drugi ankietowany uznał sytuację na rynku pracy za bardzo dobrą lub raczej dobrą. Najwyżej badany parametr ocenili mieszkańcy gminy Ożarówce, w której odsetek odpowiedzi pozytywnych wynosi 47,05%. W dalszej kolejności należą do pierwszej grupy następujące gminy: Mierzęcice (45,11%), Bobrowniki (45,07%) oraz Siewierz (43,95%). Do drugiej grupy zakwalifikować można te gminy, w których odsetek odpowiedzi pozytywnych jest znacznie niższy od średniej i zaledwie co czwarty ankietowany pozytywnie ocenia sytuację na rynku pracy. Należy tu gmina Woźniki, w której tylko 28,3% mieszkańców udzieliło odpowiedzi pozytywnej. Drugą gminą należącą do tej grupy jest gmina Świerklaniec, której obywatele najgorzej ocenili analizowany aspekt świadczący o jakości ich życia. Zaledwie 24,29% badanych z tego terenu uznało sytuację na rynku pracy jako dobrą. Prawie połowa ankietowanych, bo aż 41,43% zaznaczyło odpowiedź „raczej źle”. W gminie tej odnotowano również najwyższy odsetek odpowiedzi „źle”. Odpowiedziało bowiem w ten sposób 25,71% badanych. Pomiędzy tymi dwoma grupami znalazła się gmina Psary, w której odsetek odpowiedzi pozytywnych jest bliski średniej i wynosi 38,09%.

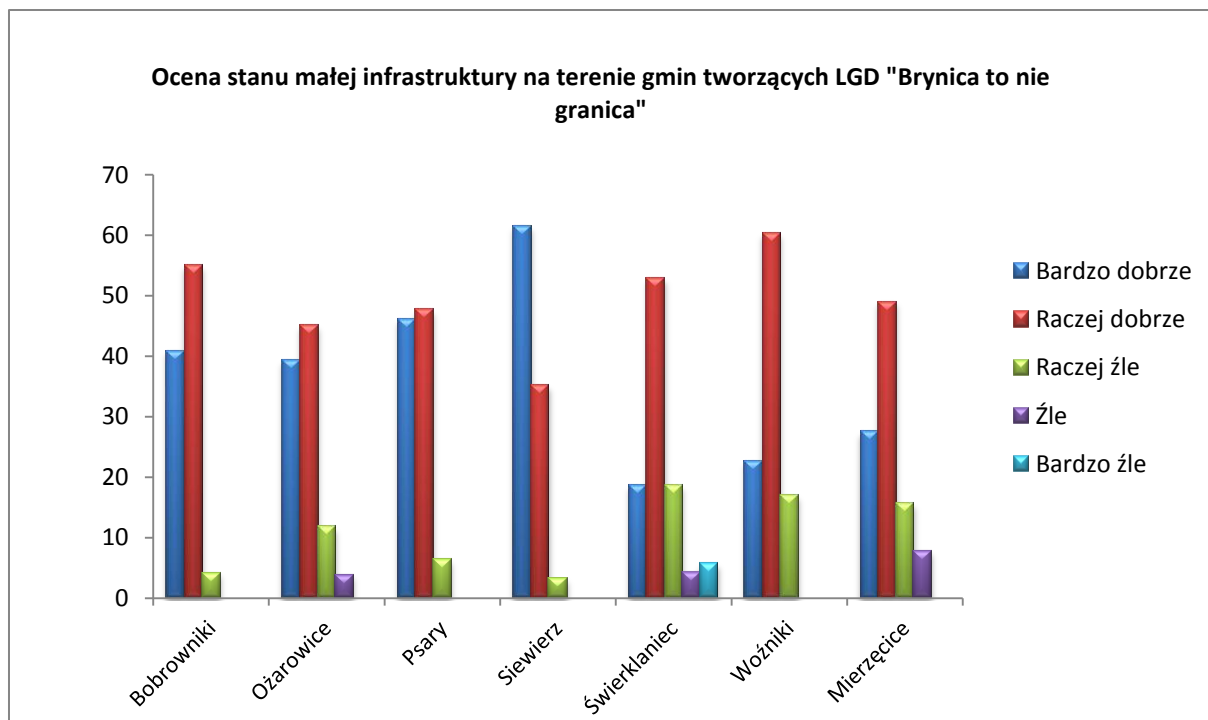

Wykres nr 11: Ocena sytuacji na rynku pracy na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”²⁵

Kolejnym aspektem życia, który został poddany badaniu jest ocena stanu małej infrastruktury. W pytaniu tym ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat parków, placów zabaw, miejsc wypoczynku czy rekreacji. Parametr ten został najwyżej oceniony spośród wszystkich przeanalizowanych dotychczas aspektów jakości życia. Średnia ocena pozytywna wynosi bowiem 86,88%. Prawie co drugi ankietowany (48,44%) uważa

²⁵ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

lokalną infrastrukturę za raczej dobrą, a 38,44% za bardzo dobrą. Najlepiej stan małej infrastruktury ocenili mieszkańcy gminy Siewierz. 96,7% obywateli tego obszaru oceniło bowiem badany parametr pozytywnie, z czego 61,54% udzieliło odpowiedzi „bardzo dobrze”, a 35,16% „raczej dobrze”. Tylko 3 spośród 91 respondentów oceniło analizowany aspekt życia jako raczej zły. Żaden z badanych nie zaznaczył natomiast odpowiedzi „źle” lub „bardzo źle”. Niewiele gorszej oceny dokonali mieszkańcy gminy Bobrowniki, gdzie 95,78% to oceny pozytywne. 40,85% ankietowanych z tego terenu oceniło małą infrastrukturę jako bardzo dobrą, a 54,93% jako raczej dobrą. 4,22% , czyli 3 na 71 pytanym udzieliło odpowiedzi „raczej źle”. Identycznie jak w gminie Siewierz nikt nie zaznaczył odpowiedzi „źle” lub „bardzo źle”. Ponad 90% pozytywnych odpowiedzi uzyskano również w gminie Psary, gdzie 46,03% to ocena bardzo dobra, a 47,62% - raczej dobra. Podobnie jak w dwóch analizowanych wcześniej przypadkach żaden z respondentów nie ocenił badanego wskaźnika jako złego lub bardzo złego. Tylko 4 na 63 ankietowanych oceniło go natomiast jako raczej zły. 84,32% respondentów z gminy Ożarówice oceniło małą infrastrukturę jako bardzo dobrą lub raczej dobrą. 6 osób, czyli 11,76% wszystkich pytanym z tego obszaru uznało badany parametr za raczej zły. Dwoje ankietowanych zaznaczyło natomiast odpowiedź „źle”. Bardzo zbliżony wynik odnotowano w gminie Woźniki, w której 83,02% to ocena pozytywna. Najgorsza ocena jaką zaznaczyli respondenci z tego terenu to „raczej źle”. Uważa tak 16,98% badanych. Nieco gorszej oceny dokonali mieszkańcy gminy Mierzęcice, w której odsetek odpowiedzi pozytywnych wyniósł 76,47%. Niemal co czwarty ankietowany (23,53%) uważa stan miejsc rekreacyjno-wypoczynkowych za raczej złe (15,69%) lub za złe (7,84%). Najgorzej analizowany aspekt życia w danej miejscowości oceniono w gminie Świerklaniec. Niemniej również i tutaj odsetek odpowiedzi pozytywnych jest bardzo wysoki i wynosi 71,43%, z czego ponad połowa (52,86%) to odpowiedź „raczej dobrze”, a 18,57% - „bardzo dobrze”. 18,57% respondentów uznało małą infrastrukturę za raczej złą, a 4,29% za złą. Gmina Świerklaniec to jedyna gmina której mieszkańcy badany parametr ocenili jako bardzo zły. Uważa tak bowiem 4 spośród 70 ankietowanych, co stanowi 5,71%.

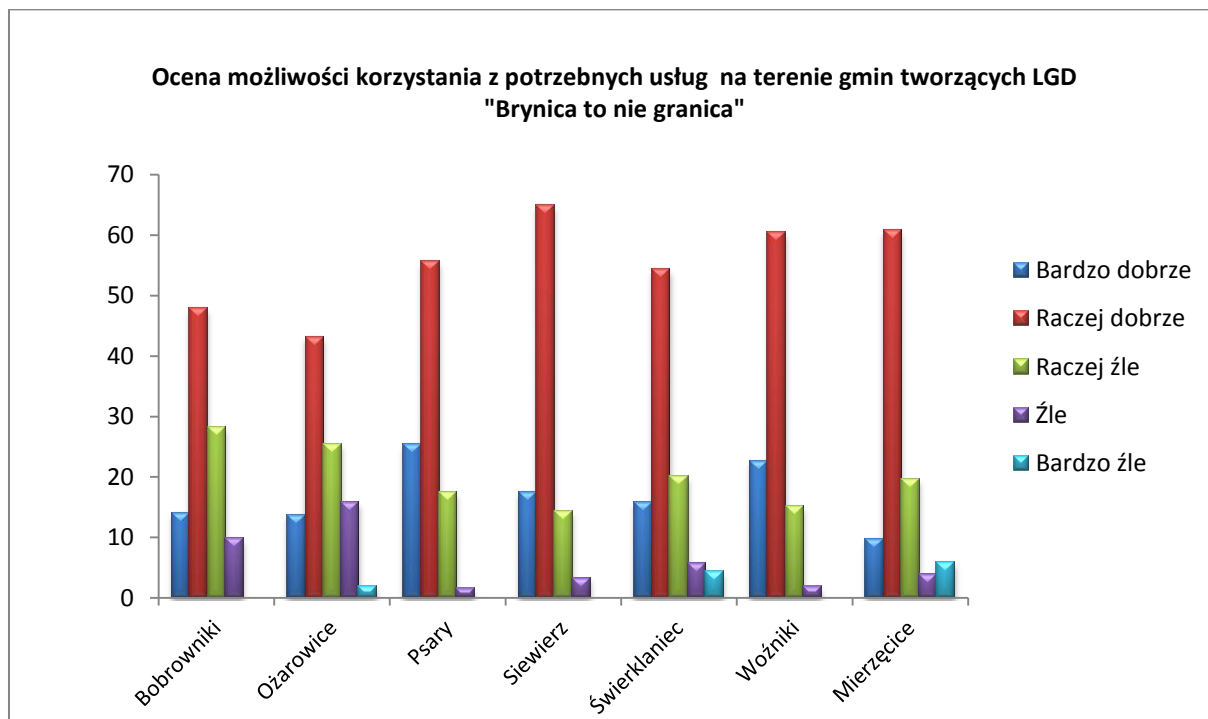

Wykres nr 12: Ocena stanu małej infrastruktury na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”²⁶

Ostatnim, ocenianym w ramach płaszczyzny I aspektem życia w danej miejscowości jest możliwość korzystania z potrzebnych usług takich jak szewc, fryzjer czy krawcowa. Wylczenie to nie ma oczywiście charakteru enumeratywnego, lecz stanowi przykład. Również i ten parametr ankietowani ocenili bardzo wysoko. Średni odsetek ocen pozytywnych wynosi bowiem aż 72,89%, z czego 17,11% to odpowiedź „bardzo dobrze” i 55,78% - „raczej dobrze”. Tylko co piąty pytany (19,78%) uznał dostępność do potrzebnych usług za raczej złą, 5,78% za złą, a zaledwie 1,55% za bardzo złą. Z przeprowadzonego badania ankietowego można wywnioskować, iż najlepszą możliwość korzystania z potrzebnych usług mają mieszkańcy gminy Woźniki, Siewierz i Psary. W gminach tych odsetek odpowiedzi pozytywnych przekroczył średnią i wynosił odpowiednio: 83,02%, 82,41% i 80,96%. Żaden z respondentów z tych terenów nie ocenił badanego parametru jako bardzo zły. Trzech pytanym z gminy Siewierz oraz po jednym z gminy Woźniki i Psary zaznaczyli odpowiedź „źle”. Pozostali ankietowani uznali dostępność do usług za raczej złą (Woźniki - 15,09%, Siewierz - 14,29%, Psary - 17,46%). Nieco gorszy wynik uzyskano w gminach Mierzęcice i Świerklaniec. W pierwszej z nich odsetek odpowiedzi pozytywnych wynosi 70,59%, a w drugiej równe 70,00%. Co piąty ankietowany ocenił analizowany wskaźnik jako raczej zły (Świerklaniec - 20,00%, Mierzęcice - 19,61%). Cztery kobiety (5,71% ankietowanych), mieszkanki gminy Świerklaniec uznały dostępność do potrzebnych usług za złą, a dwie panie i jeden pan (4,29%) za bardzo złą. Dwie respondentki (3,92%) z gminy Mierzęcice oceniły badany aspekt jako zły, a trzy (5,88%) jako bardzo zły. Nieco gorszą ocenę wystawili mieszkańcy gminy Bobrowniki, gdzie pozytywnie analizowany wskaźnik ocenia

²⁶ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

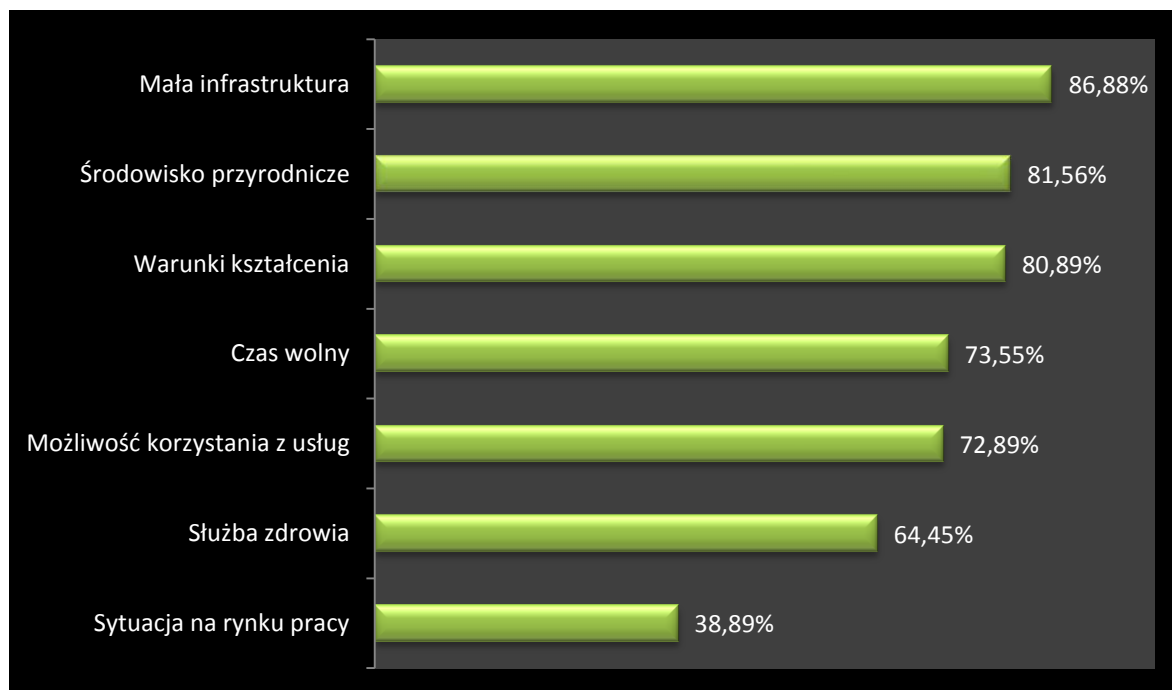
61,97% osób (14,08% - bardzo dobrze, 47,89% - raczej dobrze). 28,17% pytanych zaznaczyło odpowiedź „raczej źle”, a 9,86% - „źle”. Żaden z badanych nie ocenił sytuacji jako bardzo złą. Najgorzej dostępność do potrzebnych usług ocenili mieszkańcy gminy Ożarówice, gdzie tylko co drugi ankietowany (56,86%) wystawił ocenę pozytywną. Co czwarty (25,49%) respondent z tego terenu wybrał odpowiedź „raczej źle”, 15,69% - „źle”, a 1,96% - „bardzo źle”.

Wykres nr 13: Ocena możliwości korzystania z potrzebnych usług na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”²⁷

W ramach płaszczyzny pierwszej badania jakości życia zadano kluczowe pytania związane z odczuwaniem zadowolenia lub niezadowolenia z zamieszkiwania na terenie danej gminy. Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego mieszkańcy gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica” wysoko ocenili wszystkie badane parametry. Są zatem zadowoleni z życia w danej miejscowości czy gminie, co jest istotnym elementem wpływającym na jakość i standard życia. Wyjątek stanowi sytuacja na rynku pracy, którą ankietowani ocenili najniżej. Jest to zapewne związane z ogólną sytuacją gospodarczą i wysokim poziomem bezrobocia w skali całego kraju. Średnie oceny pozytywne dla całego obszaru objętego LSR zaprezentowano na poniższym wykresie.

²⁷ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

Wykres nr 14: Średnia ocen pozytywnych uzyskanych we wszystkich gminach tworzących LGD „Brynica to nie granica”²⁸

PLASZCZYZNA II – RELACJE ZE WSPÓLNOTĄ

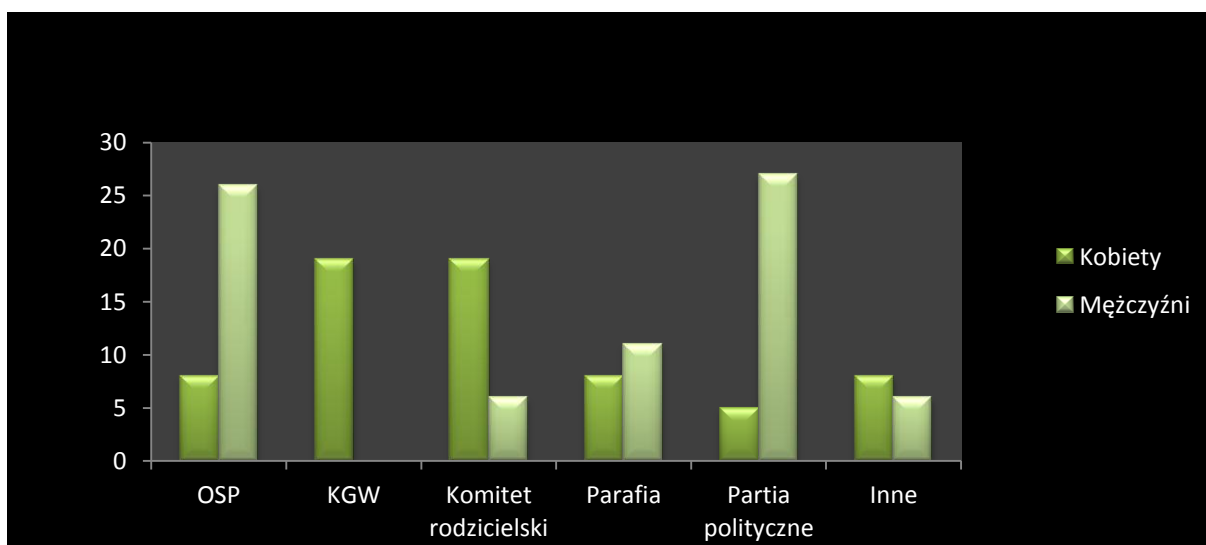
Obraz jakości życia uzyskany tylko na podstawie pytań z płaszczyzny I byłby niepełny. Na poczucie szczęścia i zadowolenia z własnego życia mają bowiem duży wpływ potrzeby związane z życiem społecznym czy kulturalnym. W tej części ankiety badani zostali zatem zapytani o następujące kwestie:

- ✚ działalność społeczną w organizacjach formalnych lub nieformalnych
- ✚ częstotliwość spędzania wieczoru w restauracji/kawiarni/dyskotece
- ✚ częstotliwość udziału w wydarzeniach na terenie Lokalnej Grupy Działania (np. festyn, koncert, spotkanie z władzami samorządowymi).

Z przeprowadzonego badania wynika, iż co trzeci mieszkaniec (31,78%) obszaru LGD „Brynica to nie granica” bierze czynny udział w działalności społecznej, nie związanej z zarobkowaniem i aktywnie działa w różnego typu organizacjach formalnych i nieformalnych, z czego najwięcej osób, bo niemal co czwarta deklaruje działalność w Ochotniczej Straży Pożarnej (23,78%) oraz w partii politycznej (22,38%). 17,48% działaczy społecznych to rodzice lub opiekunowie zasiadający w Komitecie Rodzicielskim w szkole. Taki sam odsetek osób, bo 13,29%, deklaruje czynny uczestnictwo w Kole Gospodyń Wiejskich oraz w parafii, radzie parafialnej lub innej organizacji kościelnej czy religijnej. Najmniej ankietowanych, bo zaledwie 9,79% aktywnych działaczy zajmuje się działalnością na rzecz organizacji formalnych lub nieformalnych określonych w ankiecie jako „inne”. Jeśli chodzi o podział ze względu na płeć, to charakteryzuje się on dosyć równomiernym rozkładem.

²⁸ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

46,58% osób deklarujących udział w jakichkolwiek organizacjach o charakterze formalnym i nieformalnym do kobiety, a 53,15% to mężczyźni. Zróżnicowanie ze względu na płeć widoczne jest jednak jeśli przeanalizuje się odpowiedzi ankietowanych pod kątem rodzaju organizacji społecznej. Zdecydowanie więcej mężczyzn działa bowiem w Ochotniczej Straży Pożarnej czy w partii politycznej. Znaczną przewagę kobiet zaobserwować można natomiast w przypadku Komitetu Rodzicielskiego w szkole czy w Kole Gospodyń Wiejskich. W tym ostatnim przypadku udziału nie zadeklarował żaden mężczyzna. Liczbę osób działających w organizacjach o charakterze formalnym i nieformalnym z uwzględnieniem podziału na płeć przedstawiono graficznie na poniższym wykresie.

Wykres nr 15: Liczba osób działających w organizacjach formalnych i nieformalnych z podziałem na płeć.²⁹

Kolejnym zagadnieniem mającym wpływ na ocenę standardu własnego życia jest kwestia zaspokajania potrzeb społecznych takich jak możliwość spędzenia wieczoru w restauracji, kawiarni czy dyskotecie. Niemal co czwarty mieszkaniec obszaru LGD „Brynica to nie granica” deklaruje, iż wieczór poza domem spędza raz na kwartał (23,33%) lub raz na pół roku (25,33%). Co piąty ankietowany natomiast do restauracji, kawiarni lub dyskoteki udaje się rzadziej niż raz w roku (19,11%). 14,00% badanych spędza czas wolny w ten sposób raz w roku, a 18,22% raz w miesiącu. Wyniki uzyskane w poszczególnych gminach przedstawiono w poniżej zamieszczonej tabeli.

²⁹ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

Jak często Pani/Pan spędza wieczór w restauracji/kawiarni/dyskotece?							
	Bobrowniki	Mierzęcice	Psary	Woźniki	Siewierz	Ożarówce	Świerklaniec
Raz w miesiącu	21,13%	9,80%	19,05%	13,21%	15,38%	21,57%	25,71%
Raz na kwartał	22,54%	27,45%	28,57%	20,75%	20,88%	21,57%	22,86%
Raz na pół roku	28,17%	29,41%	22,22%	24,53%	34,07%	17,65%	17,14%
Raz w roku	7,04%	17,65%	15,87%	20,75%	14,29%	15,69%	10,00%
Rzadziej niż raz w roku	21,13%	15,69%	14,29%	20,75%	15,38%	23,53%	24,29%

Tabela nr 10: Wyniki uzyskane w poszczególnych gminach.³⁰

Zaspokajanie potrzeb społecznych to nie tylko spędzanie wieczoru w restauracji, kawiarni czy dyskotece. Istotne znaczenie z punktu widzenia pozytywnych relacji oraz asymilacji ze wspólnotą ma udział w wydarzeniach lokalnych. W ramach płaszczyzny II zapytano zatem mieszkańców poszczególnych gmin o to jak często uczestniczą w wydarzeniach na terenie Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica”. Jako przykład wymieniono w ankiecie takie eventy jak festyn, koncert czy spotkanie z władzami samorządowymi. Struktura odpowiedzi ankietowanych z poszczególnych gmin przedstawia się następująco:

Jak często Pani/Pan bierze udział w wydarzeniach na terenie LGD ?							
	Bobrowniki	Mierzęcice	Psary	Woźniki	Siewierz	Ożarówce	Świerklaniec
Raz w miesiącu	19,72%	15,69%	20,63%	5,66%	17,58%	27,45%	8,57%
Raz na kwartał	18,31%	31,37%	31,75%	20,75%	27,47%	11,76%	11,43%
Raz na pół roku	25,35%	13,73%	22,22%	28,30%	29,67%	17,65%	34,29%
Raz w roku	16,90%	17,65%	11,11%	32,08%	16,48%	19,61%	18,57%
Rzadziej niż raz w roku	19,72%	21,57%	14,29%	13,21%	8,79%	23,53%	27,14%

Tabela nr 11: Wyniki uzyskane w poszczególnych gminach.³¹

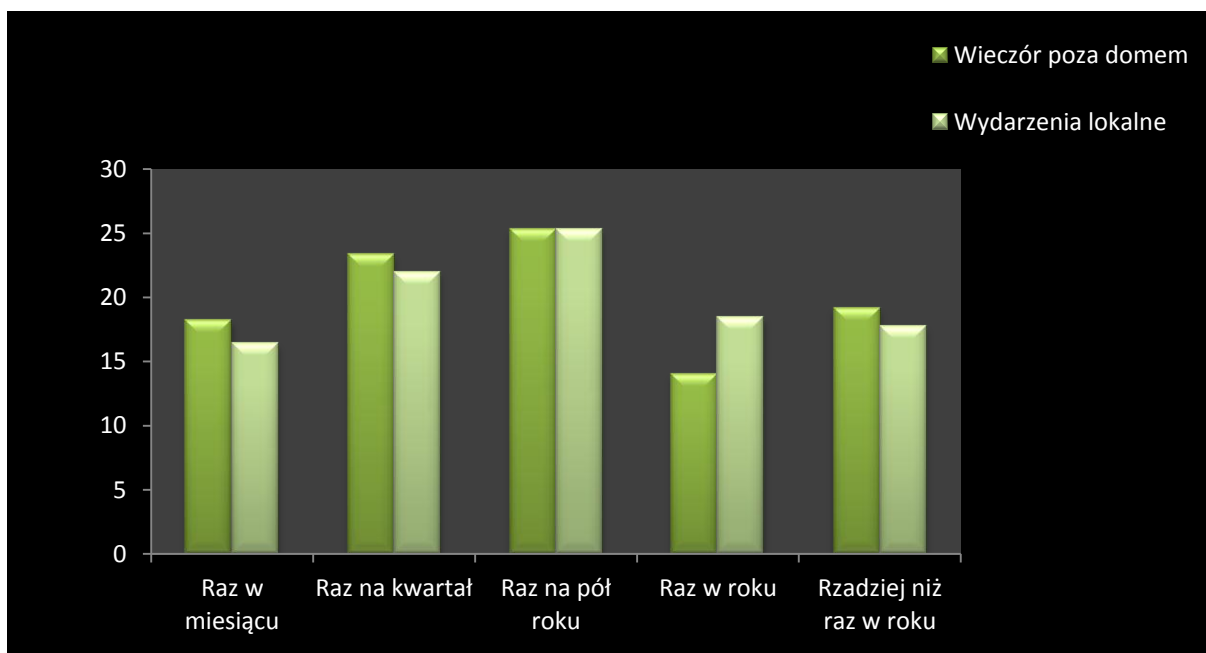
Uzyskane wyniki są bardzo podobne jak w przypadku pytania o częstotliwość spędzania wieczoru poza domem w restauracji, kawiarni czy dyskotece. W niektórych przypadkach

³⁰ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

³¹ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

uzyskane rezultaty są wręcz identyczne. 9 mieszkańców gminy Mierzęcice, czyli 17,65% zaznaczyło w jednym i drugim przypadku opcję „raz w roku”. Tyle samo badanych z gminy Psary wybrało w obu pytaniach odpowiedź „raz na pół roku” oraz „rzadziej niż raz w roku”. Identyczna sytuacja zaistniała w gminie Ożarówice. W gminie Woźniki natomiast 20,75% badanych spędza wieczór poza domem oraz uczestniczy w wydarzeniach lokalnych raz na kwartał.

Podobnie jak we wcześniej analizowanym przypadku spośród wszystkich badanych niemalże co czwarty mieszkaniec terenu objętego LSR w wydarzeniach lokalnych uczestniczy raz na kwartał. Dokładnie tyle samo respondentów zaznaczyło odpowiedź „raz na pół roku”. 114 badanych, czyli 25,33% wybrało tą opcję zarówno w przypadku pytania o częstość spędzania wieczoru poza domem jak i w przypadku pytania o udział w wydarzeniach lokalnych. Na poniższym wykresie zaprezentowano wyniki uzyskane wśród respondentów z całego obszaru LGD „Brynica to nie granica”.

Wykres nr 16: Częstotliwość spędzania wieczoru w restauracji/kawiarni/dyskotekce oraz udział w wydarzeniach lokalnych na terenie LGD „Brynica to nie granica”.³²

Biorąc pod uwagę specyfikę obszaru, na którym przeprowadzone zostało badanie ankietowe stwierdzić należy, iż mieszkańcy pozytywnie oceniają jakość swojego życia z punktu widzenia pytań zawartych w płaszczyźnie II. Należy bowiem pamiętać, że przedmiotowe badanie dotyczy tylko i wyłącznie obszarów wiejskich, gdzie generalnie mniej mieszkańców ma dostęp i możliwość do spędzania wieczoru poza domem w takich miejscach czy restauracja, kawiarnia czy dyskoteka. Inna jest również mentalność mieszkańców terenów wiejskich. Biorąc to pod uwagę należy stwierdzić, iż uzyskane wyniki można uznać za satysfakcjonującą ocenę jakości życia. Mieszkańcy LGD „Brynica to nie granica” dosyć

³² opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

chętnie biorą udział w wydarzeniach lokalnych, działają w organizacjach formalnych lub nieformalnych czy spędzają wolny czas poza domem.

PŁASZCZYZNA III – PERSPEKTYWA INDYWIDUALNA

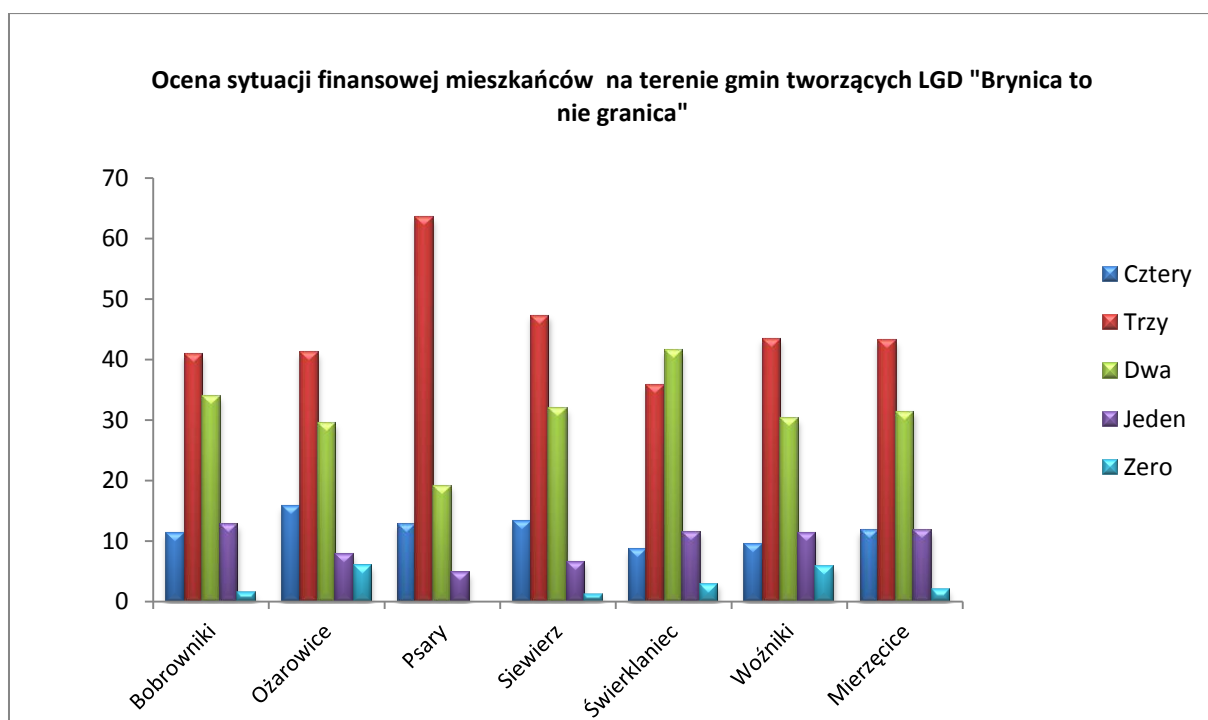
Ocena jakości życia w oparciu o zagadnienia poruszone w ramach płaszczyzny I i II byłaby niepełna, ponieważ nie uwzględniałaby ona subiektywnych odczuć ankietowanych. W literaturze podkreśla się bowiem, że wskaźnikowym wyrazem jakości życia jest poziom szczęścia deklarowany przez mieszkańców i mierzony w ramach właśnie płaszczyzny trzeciej.³³ W kwestionariuszu znalazły się zatem pytania, które mają na celu ocenę standardu życia z perspektywy indywidualnej. W związku z tym ankietowanym zadano trzy pytania, mające na celu subiektywną ocenę następujących kwestii:

- zadowolenie ze swojej sytuacji finansowej
- zadowolenie z jakości swojego życia
- zadowolenie z życia w swojej miejscowości w ciągu ostatnich pięciu lat

W ramach przeprowadzonego badania respondenci z terenu LGD „Brynica to nie granica” zostali poproszeni o ocenę własnej sytuacji finansowej w skali od 0 do 4, gdzie 0 to ocena najniższa, a 4 – najwyższa. Na potrzeby przejrzystej prezentacji wyników odpowiedzi udzielone przez ankietowanych zostały podzielone na trzy grupy. Do pierwszej z nich należą oceny pozytywne, do których zaliczono odpowiedzi „3” i „4”. Druga grupa to odpowiedź neutralna, czyli sytuacja gdy na formularzu zaznaczono opcję „2”. Do trzeciej kategorii zaliczono negatywną ocenę, czyli „1” i „0”. Ogólna ocena sytuacji finansowej dla całego obszaru objętego badaniem jest bardzo wysoka. Ponad połowa ankietowanych (56,89%) oceniło ją bowiem pozytywnie, co trzeci (31,33%) neutralnie, a tylko co dziesiąty (11,78%) negatywnie. Jak wynika z przeprowadzonego badania zdecydowanie najbardziej zadowoleni ze swojej sytuacji finansowej są mieszkańcy gminy Psary, w której aż 76,19% respondentów dokonało pozytywnej oceny badanego aspektu życia. 12,7% badanych oceniło własne finanse na „4”, a aż 63,49% na „3”. Neutralnej odpowiedzi udzielił co piąty ankietowany (19,05%). Trzy osoby (4,76%) zaznaczyło odpowiedź „1”. Podkreślić należy, iż jest to jedyna gmina w której żaden z mieszkańców nie wybrał opcji „0”. Dobre wyniki uzyskano również w gminie Siewierz, gdzie nieco ponad 60% mieszkańców pozytywnie oceniło swoją sytuację finansową, z czego 13,19% zaznaczyło odpowiedź „4”, a 47,25% - „3”. Co trzeci badany (31,87%) ocenił omawianą sytuację neutralnie, a tylko 7,69% negatywnie. Warto zauważyć, że najniższej oceny własnej sytuacji finansowej dokonała tylko jedna osoba z tego terenu. Odpowiedzi takiej udzieliła kobieta w przedziale wiekowym 46-55 lat, zatrudniona, legitymująca się wykształceniem średnim. Wyniki bardzo zbliżone do średniej dla całego obszaru LGD uzyskano w gminach: Ożarówce, Mierzęcice, Woźniki i Bobrowniki. Ponad połowa mieszkańców tych gmin ocenia swoją sytuację finansową jako pozytywną, co trzeci

³³ P. Rogala, *Zaprojektowanie i przetestowanie systemu mierzenia jakości życia w gminach*, Jelenia Góra-Poznań, 2009 r.

ankietowany jako neutralną, a od 13 – 17% jako negatywną. Najniższy odsetek odpowiedzi pozytywnych odnotowana w gminie Świerklaniec. Tutaj 44,29% mieszkańców stan swoich finansów określa pozytywnie, z czego 8,57% na „4”, a 35,71% na „3”. Jednakże wśród odpowiedzi respondentów z tego terenu stwierdzono najwyższy poziom ocen neutralnych. Opcję taką wybrało bowiem 44,29% pytanym. Za negatywną uważa swoją sytuację majątkową 14,29% ankietowanych. Najwyższy odsetek odpowiedzi negatywnych odnotowano natomiast w gminie Woźniki. Aż 16,98% badanych z tego obszaru oceniło bowiem w ten sposób stan swojego majątku, z czego 11,32% zaznaczyło opcję „1”, a 5,66 – „0”. Oceny respondentów z poszczególnych gmin zaprezentowano graficznie na poniższym wykresie.

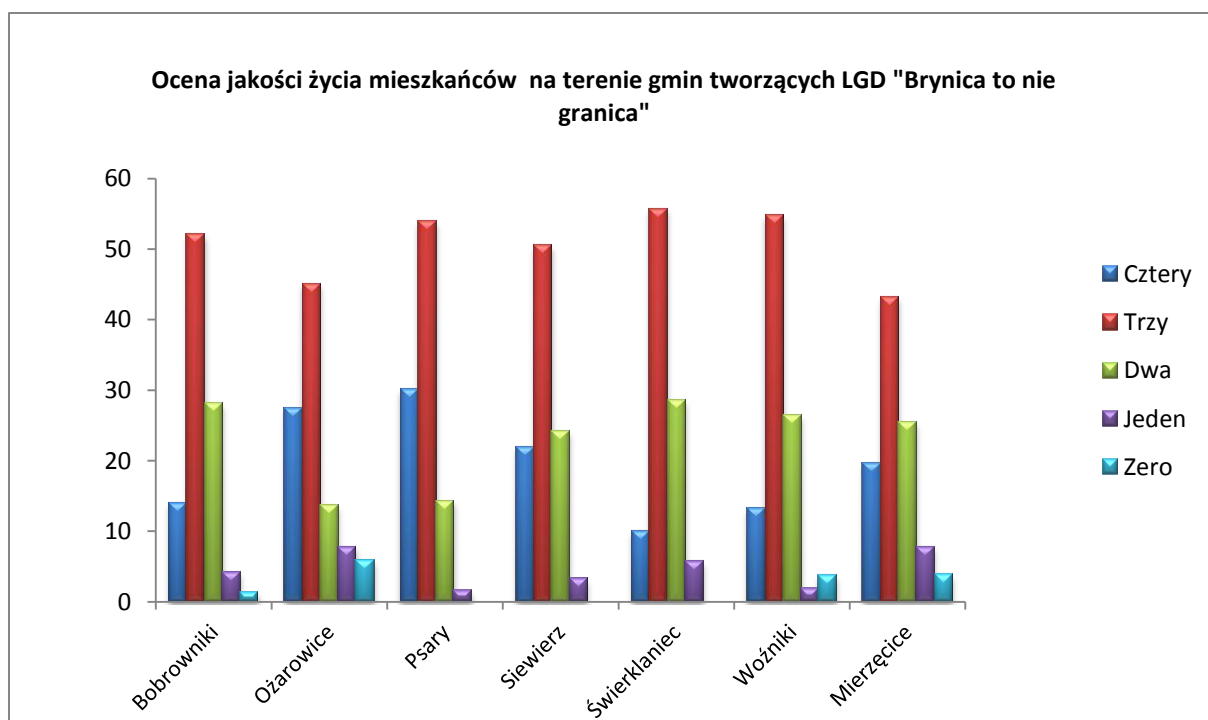

Wykres nr 17: Ocena sytuacji finansowej mieszkańców na terenie LGD „Brynica to nie granica”.³⁴

Kolejnym parametrem pozwalającym ocenić standard życia mieszkańców badanego obszaru z punktu widzenia perspektywy indywidualnej jest ocena jakości swojego życia przez samych badanych. W kwestionariuszu zadano zatem następujące pytanie: Czy jest Pani/Pan zadowolony z jakości swojego życia. Ankietowani, podobnie jak w przypadku oceny własnej sytuacji finansowej, mogli ocenić badany aspekt w skali od 0 do 4, gdzie „0” to ocena najniższa, a „4” – najwyższa. Na potrzeby niniejszego opracowania dokonano podziału odpowiedzi w sposób analogiczny jak w poprzednio przeanalizowanym przypadku. Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowani są bardzo zadowoleni z jakości swojego życia. Odpowiedzi pozytywnej udzieliło bowiem 70,44% badanych, z czego 19,33% oceniło omawiany parametr na „4”, a 51,11% na „3”. Prawie co czwarty ankietowany (23,33%) oceniło badany parametr neutralnie, z tylko 6,22% negatywnie. Warto zauważyć, że wśród

³⁴ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

osób niezadowolonych dominują mieszkańcy, którzy swoją jakość życia ocenili na „1”. Stanowią oni aż 4,44% tej grupy. Tylko 8 spośród 450 respondentów oceniło omawiany aspekt na „0”. Podobnie jak w przypadku oceny własnej sytuacji finansowej najbardziej zadowoleni z jakości swojego życia są mieszkańcy gminy Psary. Aż 84,13% procent z nich pozytywnie oceniło ten parametr, z czego ponad połowa (53,97%) oceniło go na „3”, a niemal co trzeci (30,16%) na „4”. Odpowiedź „2” zaznaczyło tylko 14,29% ankietowanych, czyli znacznie poniżej średniej dla całego badanego obszaru. W gminie tej odnotowano najniższy odsetek odpowiedzi negatywnych. Tylko jedna osoba (1,59%) oceniła swoją jakość życia na „1”. Oceny takiej dokonał mężczyzna w przedziale wiekowym 36-45 lat, zatrudniony, legitymujący się wykształceniem wyższym. Warto zwrócić uwagę na fakt, że mieszkaniec ten również nisko ocenił swoją sytuację finansową. Jest to jedyny ankietowany z tego obszaru, który negatywnie postrzega jakość swego życia. Żaden z respondentów nie ocenił badanego parametru na „0”. Bardzo podobną liczbę odpowiedzi pozytywnych stwierdzono w gminie Siewierz i Ożarówice. W pierwszej wynosi ona 72,53%, a w drugiej – 72,55%. Co czwarty mieszkaniec (24,18%) gminy Siewierz ocenił badany parametr jako neutralny, a tylko trzech (3,3%) jako negatywny. Dwie panie i jeden pan zaznaczyli odpowiedź „1”. Również i na tym terenie nikt nie ocenił jakości swojego życia na „0”. Inaczej rozkład odpowiedzi neutralnych i negatywnych przedstawia się w gminie Ożarówice. Tutaj bowiem dokładnie tyle samo osób ocenia analizowany aspekt jako neutralny i negatywny. Uważa tak bowiem po 7 badanych, czyli 13,73%. Jeśli chodzi o odpowiedzi negatywne, to na omawianym obszarze odnotowano najwyższy odsetek najniższej z możliwych ocen. Opcję taką wybrało bowiem 3 ankietowanych, co stanowi 5,88% badanych z tego terenu. Są to dokładnie te same osoby, które również swoją sytuację finansową oceniły na „0”. Niewielkie różnice stwierdzono w ocenach mieszkańców gmin: Woźniki, Bobrowniki i Świerklaniec, w których oceny pozytywne wynosiły odpowiednio: 67,92%, 66,2%, 65,71%. Co czwarty ankietowany ocenił badany parametr neutralnie, a ok. 6% negatywnie. Wśród ocen negatywnych dominowały „1”. Najgorzej jakość swojego życia ocenili mieszkańcy gminy Mierzęcice, w której 62,75% respondentów dokonało oceny pozytywnej, co czwarty (25,49%) neutralnej, a 11,76% negatywnej.

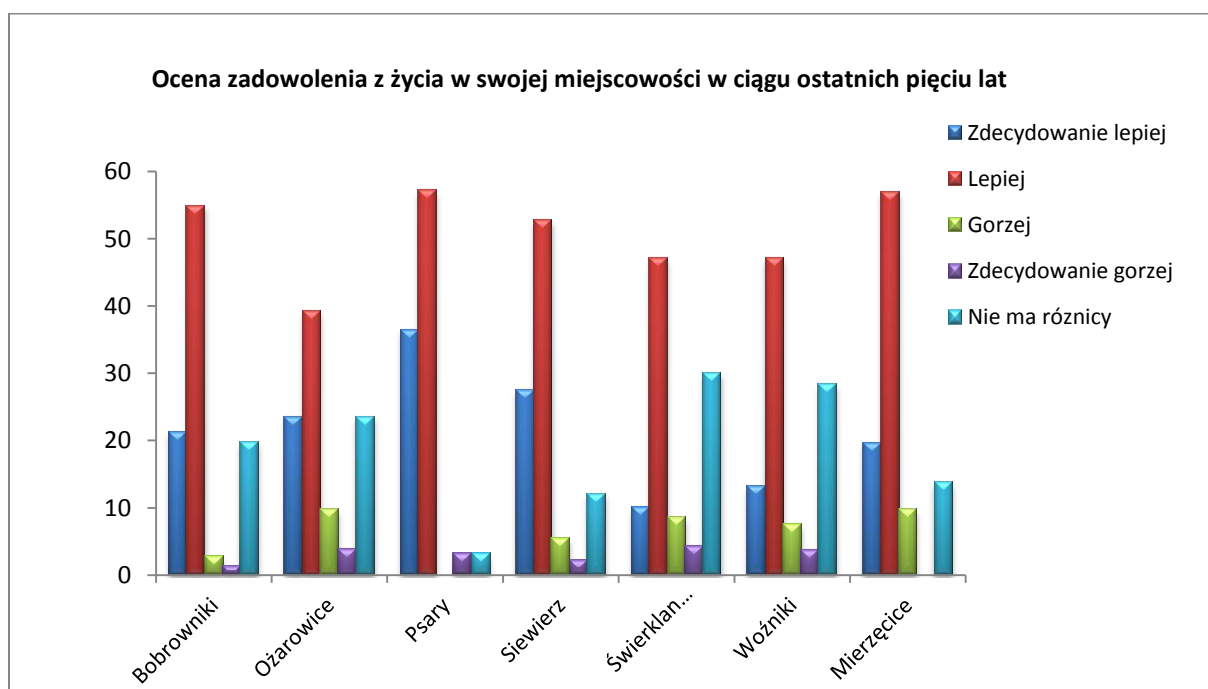

Wykres nr 18: Ocena jakości życia mieszkańców na terenie LGD „Brynica to nie granica”.³⁵

Ostatnim badanym w ramach płaszczyzny III parametrem pozwalającym ocenić jakość życia z punktu widzenia subiektywnych odczuć ankietowanych jest zadowolenie z życia w swojej miejscowości. W pytaniu zawartym w kwestionariuszu ankietowym uwzględniono przedział czasowy pięciu lat. Ankietowanym zadano bowiem pytanie o następującej treści: „Czy Pani/Pana zadowolenie z życia w swojej miejscowości zmieniło się w ciągu ostatnich pięciu lat?”. Stwierdzono bowiem, iż tak ujęte pytanie pozwoli na rzetelną i prawdziwą ocenę czy jakość i zadowolenie z życia uległo poprawie w stosunku do 2009 roku. Również i w tym przypadku ankietowani mieli do wyboru pięć odpowiedzi, które na potrzeby niniejszego opracowania podzielono w trzy grupy. Do pierwszej z nich należą odpowiedzi pozytywne, czyli: „jest zdecydowanie lepiej niż 5 lat temu” oraz „ jest lepiej niż 5 lat temu”. Druga grupa to oceny negatywne – „jest gorzej niż 5 lat temu” i „jest zdecydowanie gorzej niż 5 lat temu”. A ostatnia to odpowiedź, którą można uznać za neutralną, czyli „nie ma żadnej różnicy”. Jak wykazało przeprowadzone badanie mieszkańcy terenu LGD „Brynica to nie granica” badany parametr ocenili najwyższej spośród wszystkich analizowanych w ramach płaszczyzny III. Aż 73,11 % respondentów ocenia go pozytywnie, z czego ponad połowa (51,11%) uważa, że jest lepiej niż 5 lat temu, a 22% że jest zdecydowanie lepiej. Zaledwie 18,22% ankietowanych nie widzi żadnej różnicy, 6% uważa że jest gorzej , a 2,67% oceniło życie w swojej miejscowości jako zdecydowanie gorsze. Podobnie jak w przypadku dwóch wcześniej omówionych aspektów życia najwyższej badany parametr ocenili mieszkańcy gminy Psary. Uzyskano tu bowiem imponujący wynik , bo 93,65% odpowiedzi pozytywnych. Aż 36,51% pytanym uważa że jest zdecydowanie lepiej niż 5 lat wcześniej, a 57,14% że jest po prostu lepiej. Dwóch badanych (3,17%) nie widzi żadnej różnicy, a kolejnych dwóch uważa że jest zdecydowanie

³⁵ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

gorzej. Ponad 80% odsetek odpowiedzi pozytywnych stwierdzono w gminie Siewierz. Ponad połowa respondentów (52,75%) stwierdza że jest lepiej, a co czwarty (27,47%) uważa, że jest zdecydowanie lepiej niż 5 lat temu. 11 spośród 91 badanych z tego terenu nie widzi żadnej różnicy, a 7,69% ocenia życie w swojej miejscowości negatywnie. 76,47% mieszkańców gminy Mierzęcice uważa, że w ich miejscowości żyje im się zdecydowanie lepiej (19,61%) lub lepiej niż 5 lat temu (56,86%). 13,73% stwierdza, że nie ma żadnej różnicy. 5 osób (9,8%) oceniło badany aspekt jako gorszy niż 5 lat wcześniej. Żaden z respondentów nie wybrał odpowiedzi „jest zdecydowanie gorzej niż 5 lat temu”. Podobny odsetek odpowiedzi pozytywnych uzyskano w gminie Bobrowniki (76,06%). Co piąty ankietowany (19,72%) z tego terenu nie dostrzega żadnej różnicy. Podkreślić należy, iż na terenie gminy Bobrowniki odnotowano jeden z niższych odsetek odpowiedzi negatywnych (4,23%). Tylko bowiem dwóch badanych oceniło omawiany parametr jako gorszy niż 5 lat temu, a jedna osoba uważa że jest zdecydowanie gorzej. Liczbę odpowiedzi pozytywnych odbiegającą od średniej dla całego obszaru stwierdzono w trzech pozostałych gminach. W gminie Ożarowice kształtuje się ona na poziomie 62,75%, w gminie Woźniki – 60,38%, a w gminie Świerklaniec zaledwie 57,14%. Również odpowiedź neutralna znacznie przewyższyła średnią dla badanego terenu i wynosi od 23,53% - 30%. Najwyższy odsetek ocen negatywnych odnotowano natomiast w gminie Ożarowice, gdzie wyniósł on 13,73% . W gminie Świerklaniec wybrało taką opcję 12,86% respondentów, a w gminie Woźniki 11,32%. Szczegółowe wyniki uzyskane w poszczególnych gminach zaprezentowano graficznie na poniżej zamieszczonym wykresie.

Wykres nr 19: Ocena zadowolenia z życia w swojej miejscowości w ciągu ostatnich pięciu lat.³⁶

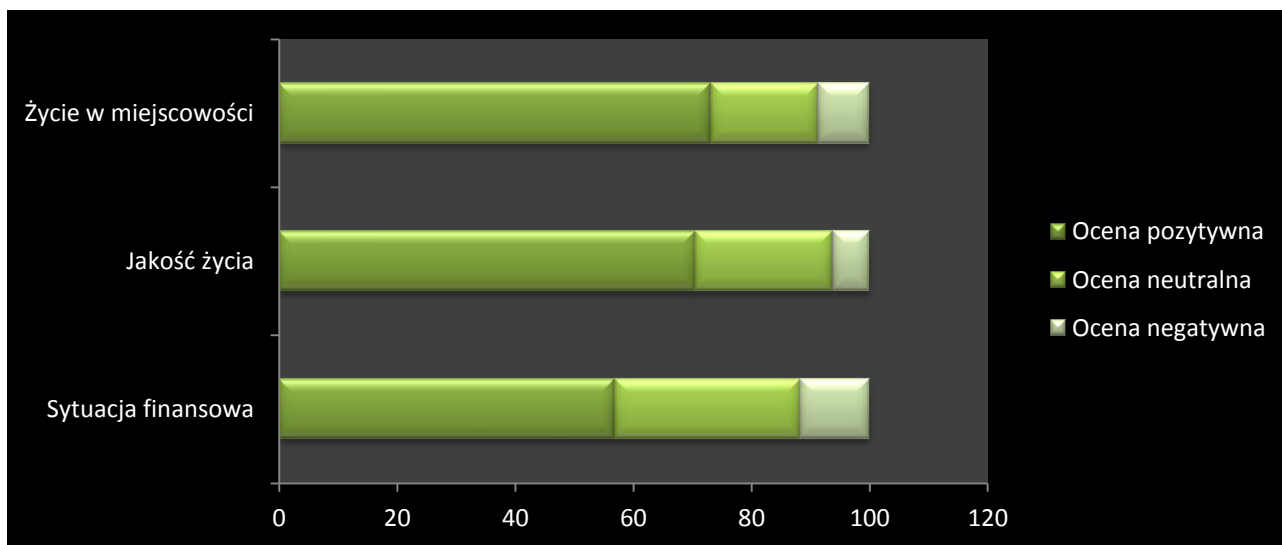
Patrząc na jakość życia mieszkańców obszaru LGD „Brynica to nie granica” z punktu widzenia płaszczyzny III należy stwierdzić, iż jest ona bardzo wysoka. Ankietowani ocenili

³⁶ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

bowiem pozytywnie wszystkie badane w ramach tejże płaszczyzny parametry. Przeanalizowano odpowiedzi mieszkańców dotyczące zadowolenia z następujących aspektów życia:

- ✚ sytuacja finansowa
- ✚ jakość życia
- ✚ życie w swojej miejscowości w przeciągu ostatnich pięciu lat.

Najniżej ankietowani ocenili swoją sytuację finansową. Wskaźnik odpowiedzi pozytywnych kształtuje się tu bowiem na poziomie 56,89%. Jest to zapewne związane z ogólną sytuacją na rynku usług finansowych oraz z istniejącą koniunkturą gospodarczą. Niemniej podkreślić należy, że tylko 11,78% ankietowanych badany parametr oceniło negatywnie. Pozostałe bowiem 31,33% respondentów dokonało oceny neutralnej. Zdecydowanie lepsze wyniki uzyskano w przypadku pytania o zadowolenie z jakości swojego życia. W tym przypadku bowiem aż 70,44% badanych postrzega pozytywnie analizowany parametr. Co czwarty mieszkaniec obszaru objętego LSR dokonał oceny neutralnej, a tylko 6,22% negatywnej. Najwyższej respondenci ocenili zadowolenie z życia w swojej miejscowości w ciągu ostatnich pięciu lat. Aż 73,11% pytanym stwierdza, że jest zdecydowanie lepiej lub po prostu lepiej niż pięć lat temu. Co piąty ankietowany nie widzi żadnej różnicy, a tylko 8,67% udzieliło odpowiedzi negatywnej. Zestawienie wyników uzyskanych w ramach płaszczyzny III przedstawiono graficznie na wykresie nr 14.

Wykres nr 20: Zestawienie wyników uzyskanych w ramach płaszczyzny III.³⁷

³⁷ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

PODSUMOWANIE

Przeprowadzone badanie ankietowe pokazało, iż wskaźnik oddziaływania pozwalający na określenie stopnia realizacji pierwszego celu ogólnego został w pełni osiągnięty. Zgodnie bowiem z jego treścią do roku 2014 wzrosło zadowolenie z jakości życia mieszkańców na obszarze działania LGD. Jak zaznaczono we wstępie niniejszego rozdziału badanie jakości życia mieszkańców terenu LGD „Brynica to nie granica” przeprowadzono metodą trójpłaszczyznową, czyli uwzględniającą zarówno obiektywny jak i subiektywny wymiar jakości życia. Samo natomiast pojęcie „jakość życia” w przedmiotowym opracowaniu zostało ujęte w znaczeniu *sensu largo*. Uwzględniono bowiem nie tylko aspekty ekonomiczne, ale również społeczne. Analizując odpowiedzi ankietowanych wyraźnie widać, że poziom zadowolenia z jakości własnego życia jest satysfakcjonujący. Ankietowani bardzo dobrze ocenili parametry badane w ramach płaszczyzny I. W tej części kwestionariusza znalazły się zagadnienia związane z zadowoleniem z życia w danej miejscowości, ale w ujęciu obiektywnym. Pytania dotyczyły aspektów życia uzależnionych od władz samorządowych czy ogólnokrajowych, a tylko w niewielkim stopniu od lokalnej społeczności. W zasadzie wszystkie badane w ramach tej płaszczyzny parametry badani ocenili pozytywnie. Poziom odpowiedzi pozytywnych wynosi od 64,45% - 86,88%. Najniżej oceniono dostępność i jakość służby zdrowia. Należy jednak podkreślić, iż na ten parametr największy wpływ ma sytuacja ogólnokrajowa. Jednym aspektem życia w ramach płaszczyzny I, który został negatywnie oceniony jest sytuacja na rynku pracy. Tutaj bowiem tylko 38,89% to odpowiedzi pozytywne. Podobnie jak w przypadku służby zdrowia sytuację na rynku pracy należy rozpatrywać w ujęciu szerszym, z uwzględnieniem ogólnokrajowej koniunktury gospodarczej. Oceniając jakość życia nie wolno zapomnieć o tym, że na poczucie szczęścia ma wpływ także możliwość i chęć uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym. Jak pokazało badanie ankietowani starają się w miarę możliwości działać w organizacjach formalnych i nieformalnych dostępnych na terenie objętym badaniem. Najpopularniejszą formą działalności społecznej jest Ochotnicza Straż Pożarna i partia polityczna, a w dalszej kolejności komitet rodzicielski w szkole, Koło Gospodyń Wiejskich i parafia czy rada parafialna lub inna organizacja religijna. Jak wykazało badanie mieszkańcy obszaru nie tylko podejmują się działalności niezarobkowej o charakterze społecznym, ale także chętnie spędzają czas wolny w restauracji, kawiarni czy na koncercie lub festynie. Oceny jakości życia mieszkańców danego obszaru nie sposób dokonać nie uwzględniając subiektywnego jego wymiaru. To właśnie sami zainteresowani powinni mieć możliwość bezpośredniego wypowiedzenia się. I taką możliwość stworzono mieszkańcom LGD „Brynica to nie granica” w analizowanym badaniu ankietowym. W kwestionariuszu znalazły się bowiem pytania mające na celu ocenę sytuacji finansowej, jakości życia i życie w danej miejscowości z perspektywy indywidualnej. W ramach płaszczyzny III osiągnięto bardzo dobre wyniki. Przeprowadzone wyniki wyraźnie pokazują, iż swoją własną jakość życia w znaczeniu *sensu largo* ankietowani **oceniają wysoko**. Bardzo pozytywnie ocenili bowiem zarówno swoją własną sytuację finansową jak i jakość życia. Na pytanie „Czy Pani/Pana zadowolenie z życia w swojej miejscowości zmieniło się w ciągu ostatnich pięciu lat?” aż **73,11% respondentów** udzieliło odpowiedzi pozytywnej. Wyniki

uzyskane w poszczególnych płaszczyznach, a w szczególności odpowiedź na wyżej postawione pytanie pozwala z całą pewnością stwierdzić, iż mieszkańcy obszaru LGD „Brynica to nie granica” są nie tylko zadowoleni z jakości swojego życia, ale jakość ta jest lepsza niż pięć lat temu. W latach 2009-2014 wzrosło zatem zadowolenie z życia w swojej miejscowości, a tym samym wzrosła satysfakcja z jakości, poziomu i standardu życia.

3.1.2. ANALIZA OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW PRODUKTU ORAZ REZULTATU

Celem niniejszego opracowania jest nie tylko analiza badania ankietowanego dotyczącego wskaźników oddziaływania, ale także analiza stopnia osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu i rezultatu. Poziom osiągnięcia wskaźników produktu w ramach pierwszego celu ogólnego, biorąc pod uwagę tylko i wyłącznie środki wypłacone w ramach projektów już zrealizowanych i ostatecznie zakończonych, przedstawia się następująco:

CEL OGÓLNY 1 POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA POPRZECZ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TECHNICZNEJ				
Wskaźnik oddziaływania: Do roku 2014 wzrośnie zadowolenie z jakości życia mieszkańców na obszarze działania LGD				
Cel szczegółowy 1.1. Wspieranie inicjatyw lokalnych zmierzających do poprawy infrastruktury społecznej				
Wskaźnik rezultatu		Realizacja	Realizacja w %	
Do roku 2014 zostanie zmodernizowanych co najmniej 11 obiektów związanych z poprawą jakości życia mieszkańców		25	227,27%	
Nazwa przedsięwzięcia		Wskaźnik produktu	Realizacja	Realizacja w %
1.1.1.	Budowa i remonty obiektów pełniących ważne funkcje publiczne	Realizacja 20 przedsięwzięć związanych z remontem lub wyposażeniem świetlic wiejskich	19	95%
1.1.2.	Budowa i remonty infrastruktury sportowo - rekreacyjnej	Realizacja 19 inwestycji mających na celu poprawę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej obszaru LGD	5	26,32%
1.1.3.	Rozwój obiektów publicznych zmierzający do uatrakcyjnienia przedsięwzięć kulturalnych	Realizacja 6 projektów mających na celu rozwój obiektów promujących kulturę i sztukę na obszarze LGD	3	50%
Cel szczegółowy 1.2. Kształtowanie obszarów przestrzeni publicznej				
Wskaźnik rezultatu		Realizacja	Realizacja w %	
Do roku 2014 zostaną zrewitalizowane do celów rekreacyjnych tereny w min. 2 miejscowościach		4	200%	
Nazwa przedsięwzięcia		Wskaźnik produktu	Realizacja	Realizacja w %
1.2.1.	Oznakowanie i rozbudowa małej infrastruktury turystycznej w szczególności tras rowerowych i konnych	Oznakowanie min. 1 ścieżki rekreacji i wypoczynku na terenie LGD	1	100%

1.2.2.	Budowa miejsc wypoczynku i biwakowych	Utworzenie 13 miejsc rekreacji i wypoczynku na terenie LGD	9	69,23%
1.2.3	Rozwój i rozbudowa infrastruktury technicznej w centrum miejscowości	Realizacja 10 przedsięwzięć zmierzających do poprawy infrastruktury technicznej obszaru LGD	5	50%

Tabela nr 12: Według stanu na dzień 30.09.2014 roku³⁸

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.1.

Pierwszy cel szczegółowy zakłada wspieranie inicjatyw lokalnych zmierzających do poprawy infrastruktury społecznej. Jak wynika z powyższej tabeli nie wszystkie wskaźniki produktu zostały osiągnięte w 100 % na dzień 30.09.2014 roku. Nie jest to jednak niepokojące i nie oznacza, że nie zostaną one osiągnięte do końca okresu programowania. Wiele wniosków bowiem jest jeszcze w trakcie oceny przez Instytucję Wdrażającą. Na tempo owej oceny Lokalna Grupa Działania nie ma natomiast żadnego wpływu. W celu wiarygodności i przejrzystości prezentowanych w przedmiotowym opracowaniu wyników obliczając stopień realizacji poszczególnych wskaźników wzięto pod uwagę tylko i wyłącznie wnioski zakończone, czyli takie, w których środki finansowe zostały już wypłacone. Należy jednak pamiętać o wnioskach, które nadal są w trakcie oceny przez Instytucję Wdrażającą. Mają one bowiem znaczący wpływ na stopień realizacji omawianych wskaźników. W przypadku pierwszego przedsięwzięcia „*Budowa i remonty obiektów pełniących ważne funkcje publiczne*” wskaźnik produktu zakłada realizację 20 inwestycji związanych z remontem lub wyposażeniem świetlic wiejskich. Na dzień 30.09.2014 r. stwierdzono 95% realizację. Zakończonych zostało 19 przedsięwzięć, z których dofinansowanie zostało wypłacone przez Agencję Płatniczą. Wskaźnik ten ma szansę zostać zrealizowany „z nawiązką” ponieważ w jego ramach złożono aż 23 wnioski, z czego:

- 19 – wypłacone
- 1 – w trakcie oceny
- 3 – podpisana umowa

Gorszy stopień realizacji (26,32%) osiągnięto w przypadku przedsięwzięcia nr 1.1.2. „*Budowa i remonty infrastruktury sportowo-rekreacyjnej*”. Wskaźnik rezultatu zakłada tutaj realizację 19 inwestycji mających na celu poprawę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej obszaru LGD. Dotychczas wypłacono środki finansowe w ramach pięciu zrealizowanych projektów. Jednakże po uwzględnieniu wszystkich złożonych wniosków przedmiotowy wskaźnik może zostać w pełni osiągnięty. Złożono 19 wniosków z czego:

- 5 – wypłacone
- 5 – w trakcie oceny

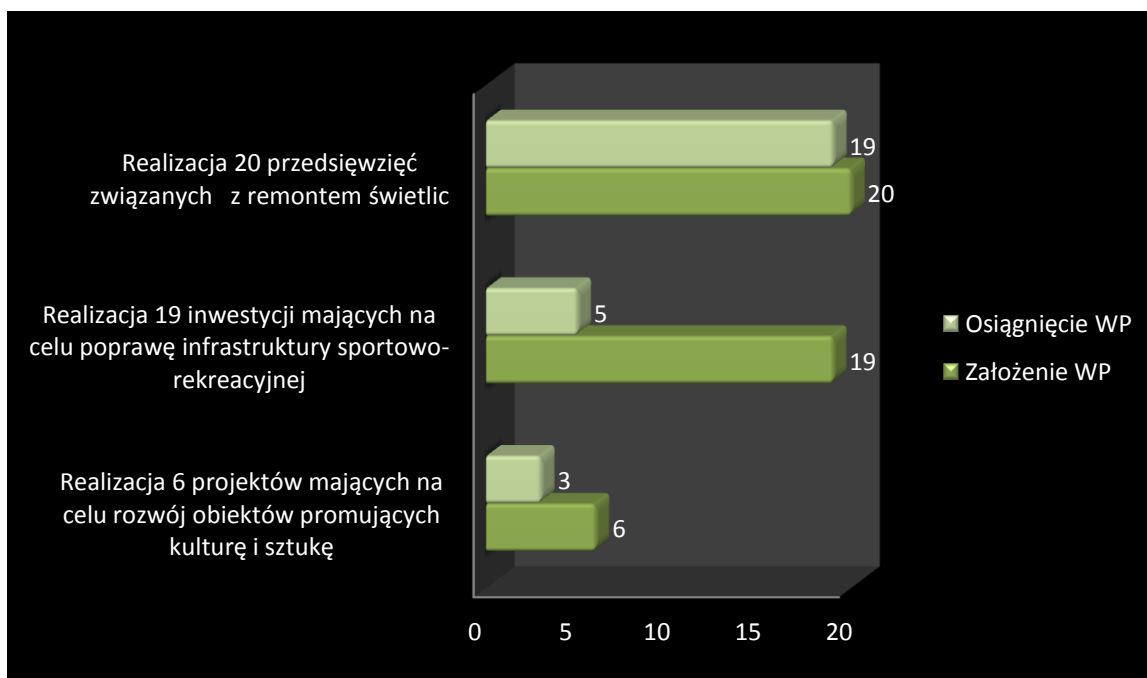
³⁸ opracowanie własne, opracowano na podstawie sprawozdań finansowych z realizacji LSR oraz dokumentacji zgromadzonej przez Biuro LGD „Brynica to nie granica”

- 9 - podpisana umowa

Ostatnim przedsięwzięciem w ramach celu szczegółowego 1.1. jest „Rozwój obiektów publicznych zmierzający do uatrakcyjnienia przedsięwzięć kulturalnych”. Wskaźnik produktu zakłada realizację 6 projektów mających na celu rozwój obiektów promujących kulturę i sztukę na obszarze LGD. Dotychczas zrealizowano 3 projekty, czyli osiągnięto 50% stopień realizacji. Uwzględniając jednak wszystkie złożone wnioski stopień realizacji może przekroczyć 130%. Złożono bowiem 8 projektów, z czego:

- 3 – wypłacone
- 3 – w trakcie oceny
- 2 – podpisana umowa

Stopień osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu w ramach celu szczegółowego 1.1. przedstawiono graficznie na poniższym wykresie.

Wykres nr 21: Stopień osiągnięcia wskaźników produktu w ramach celu szczegółowego 1.1.³⁹

W ramach celu szczegółowego 1.1. „Wspieranie inicjatyw lokalnych zmierzających do poprawy infrastruktury społecznej” przyjęto następujący wskaźnik rezultatu: „Do roku 2014 zostanie zmodernizowanych co najmniej 11 obiektów związanych z poprawą jakości życia mieszkańców”. W ocenie stopnia osiągnięcia tak określonego wskaźnika kluczowe znaczenie ma samo pojęcie terminu „modernizacja”. W obecnym stanie prawnym brak pojęcia „modernizacja”. Zostało ono bowiem wykreślone z art. 3 pkt 7 ustawy Prawo budowlane przez art. 90 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw

³⁹ opracowanie własne, opracowano na podstawie sprawozdań finansowych z realizacji LSR oraz dokumentacji zgromadzonej przez Biuro LGD „Brynica to nie granica”

określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa.⁴⁰ Zmiana ta weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 r. W obecnym stanie prawnym w art. 3 ustawy Prawo budowlane⁴¹ podano definicję budowy, robót budowlanych, remontu oraz przebudowy. W ten sposób ustawodawca jednoznacznie zdefiniował i uporządkował zakres pojęciowy występujący w przepisach prawa budowlanego, w tym również rozwiązał jasno kwestię zakwalifikowania „modernizacji”. Pojęcie to mieści się bowiem w zakresie pojęciowym zarówno remontu, przebudowy jak i rozbudowy.⁴² Na potrzeby przedmiotowego opracowania przyjęto szeroką definicję omawianego terminu. Modernizacja zatem to unowocześnienie obiektu budowlanego podnoszące jego wartość użytkową.⁴³ Może to zatem być zarówno remont pomieszczenia jak i jego wyposażenie wpływające na podniesienie wartości. Analizując stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu przypisanego do celu szczegółowego 1.1. wzięto po uwagę operacje polegające zarówno na remoncie, jak i na wyposażeniu czy doposażeniu obiektów związanych z poprawą jakości życia mieszkańców obszaru LGD „Brynica to nie granica”. Ujmując zatem pojęcie modernizacji *sensu largo* osiągnięto bardzo wysoki poziom osiągnięcia wskaźnika rezultatu, bo aż 227,27%. Zrealizowanych zostało bowiem 25 operacji, które przyczyniły się do osiągnięcia analizowanego wskaźnika.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.2.

W ramach celu szczegółowego 1.2. „*Kształtowanie obszarów przestrzeni publicznej*” wyodrębniono 3 przedsięwzięcia. Pierwsze z nich określono jako „*Oznakowanie i rozbudowa małej infrastruktury turystycznej w szczególności tras rowerowych i konnych*”. Wskaźnik produktu polegający na oznakowaniu jednej ścieżki rekreacji i wypoczynku na terenie LGD został zrealizowany w 100%. Złożono bowiem jeden wniosek, który został oceniony pozytywnie, a środki finansowe zostały wypłacone.

Kolejne przedsięwzięcie polega na budowie miejsc wypoczynku i biwakowych. Wskaźnik produktu zakłada utworzenie 13 takich miejsc i został zrealizowany w 69,23%. Dotychczas złożono 12 wniosków, a zatem analizowany wskaźnik może zostać osiągnięty w 92,31%. Złożone wnioski są na następującym etapie:

- 9 – wypłacone
- 2 – w trakcie oceny
- 1 – podpisana umowa

Trzecim w kolejności jest przedsięwzięcie 1.2.3. „*Rozwój i rozbudowa infrastruktury technicznej w centrum miejscowości*”. Wskaźnik produktu zakłada realizację 10

⁴⁰ Dz. U. Nr 106, poz. 668 z późn. zm.

⁴¹ Dz. U. z 2003 r., Nr 207, poz. 2016 z późn. zm.)

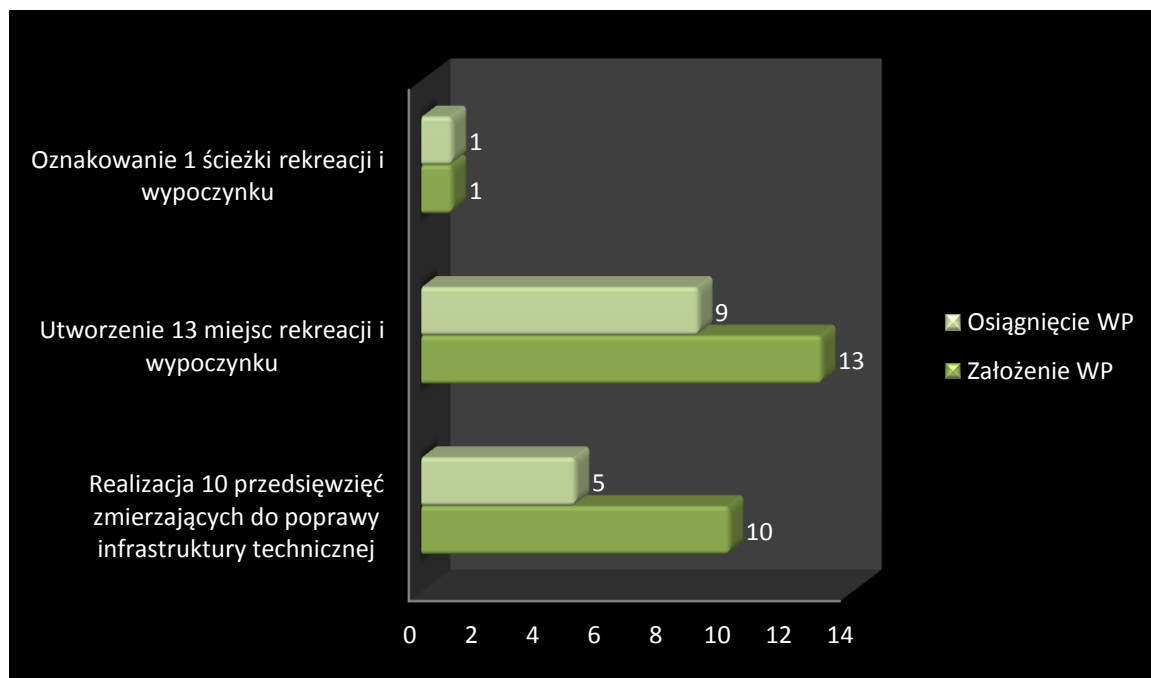
⁴² www.gunb.gov.pl

⁴³ J. Gdański, „Remont czy modernizacja”, artykuł dostępny na www.prawo.rp.pl

przedsięwzięć zmierzających do poprawy infrastruktury technicznej obszaru LGD. Został on jak na razie osiągnięty w 50%. Złożono bowiem 10 wniosków, z czego:

- 5 – wypłacone
- 2 – w trakcie oceny
- 3 – podpisana umowa

Stan realizacji wskaźników produktu przedsięwzięć w przypadku celu szczególnego 1.2. przedstawia się następująco:

Wykres nr 22: Stopień osiągnięcia wskaźników produktu w ramach celu szczególnego 1.2.⁴⁴

Podobnie jak w przypadku pierwszego celu szczególnego również analizując poziom osiągnięcia wskaźnika rezultatu przypisanego do celu 1.2. stwierdzono wysoki stopień jego realizacji. Wskaźnik ten zakłada bowiem, iż „do roku 2014 zostaną zrewitalizowane do celów rekreacyjnych tereny w min. 2 miejscowościach”. Dotychczas zrealizowano natomiast 4 operacje mające na celu rewitalizację terenów publicznych służących wypoczynkowi i rekreacji.

⁴⁴ opracowanie własne, opracowano na podstawie sprawozdań finansowych z realizacji LSR oraz dokumentacji zgromadzonej przez Biuro LGD „Brynica to nie granica”

3.2. CEL OGÓLNY 2 – ROZWÓJ WIEDZY, INNOWACYJNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

3.2.1. ANALIZA BADANIA WSKAŹNIKA ODDZIAŁYWANIA

Wskaźnik oddziaływania pozwalający na określenie stopnia osiągnięcia drugiego celu ogólnego brzmi następująco: „**Do roku 2014 podniesie się poziom wiedzy mieszkańców wpływający na poprawę ich życia.**” Poziom wiedzy mieszkańców wpływający na poprawę ich życia uzależniony jest od stopnia poinformowania oraz od poziomu wiedzy o wydarzeniach lokalnych. Badanie przedmiotowego wskaźnika oddziaływania przeprowadzono w oparciu o kwestionariusz ankietowy, umożliwiający wypowiedzenie się samym zainteresowanym, czyli społeczności z terenu objętego LSR. Oczywistym jest fakt, iż nie sposób przepytąć wszystkich mieszkańców gmin tworzących Lokalną Grupę Działania. Badanie przeprowadzono zatem na tzw. próbie reprezentatywnej, pozwalającej sformułować wnioski dotyczące wszystkich mieszkańców. W kwestionariuszu ankietowym, który poddany został analizie w poprzednim podrozdziale znalazły się zatem również pytania dotyczące stopnia i poziomu poinformowania o wydarzeniach lokalnych. W tej części ankiety zapytano respondentów o następujące kwestie:

- + skąd czerpią informacje o wydarzeniach lokalnych
- + jak oceniają swój stopień poinformowania o wydarzeniach lokalnych
- + czy w ciągu ostatnich pięciu lat zmienił się ich poziom wiedzy o wydarzeniach lokalnych

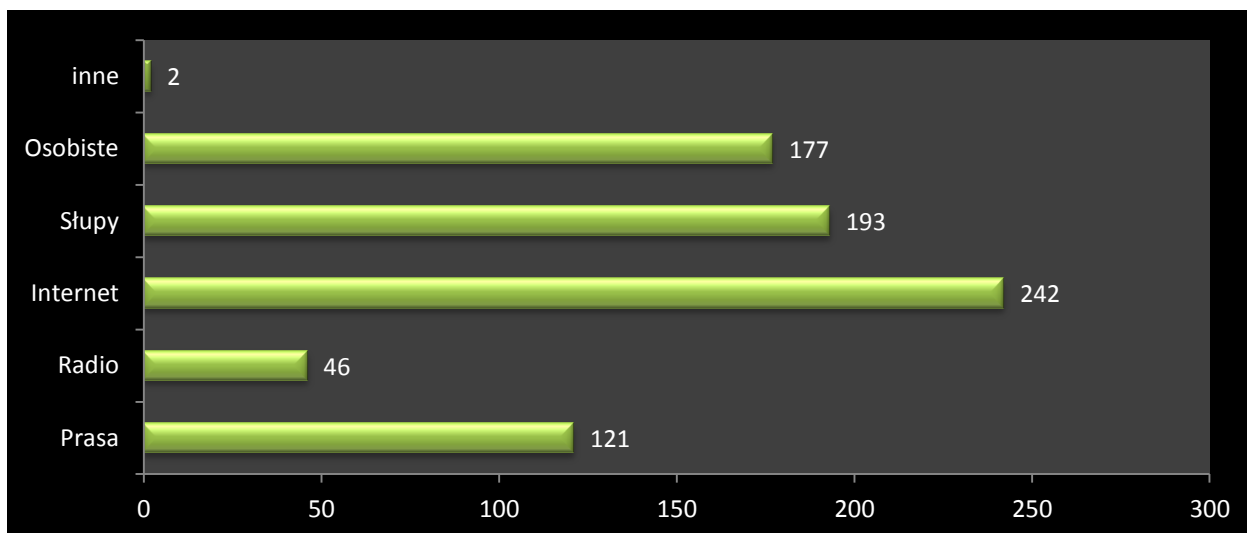
Analiza odpowiedzi ankietowanych na tak postawione pytania pozwoli na ocenę stopnia osiągnięcia wskaźnika oddziaływania przypisanego do drugiego celu ogólnego.

W jednym z pytań poproszono ankietowanych o wskazanie skąd czerpią informacje o wydarzeniach lokalnych takich jak przykładowo koncert, szkolenie czy wydarzenie sportowe. Katalog źródeł informacji zawarty w kwestionariuszu ankietowym ma charakter otwarty poprzez możliwość wskazania innego źródła niż wymienione w ankiecie. Respondenci mieli do wyboru następujące odpowiedzi:

- + prasa
- + radio
- + internet
- + słupy, tablice ogłoszeniowe
- + osobiste kontakty z innymi mieszkańcami
- + inne, jakie?.....

Ankietowani mogli oczywiście wskazać więcej niż jedno źródło czerpania wiedzy. Część badanych zaznaczyła więcej niż jedną odpowiedź. Ogólnie 450 ankietowanych zaznaczyło 781 różnych opcji. Jak wykazało przeprowadzone badanie najpowszechniejszym źródłem informacji jest Internet. Takie źródło wskazało bowiem 242 ankietowanych. Drugim sposobem czerpania informacji są ogłoszenia zamieszczane na słupach , a kolejnym osobiste

kontakty z innymi mieszkańcami. Analiza odpowiedzi udzielonych w ramach badania wskazuje, że dobrym środkiem przekazu są ogłoszenia prasowe. Znacznie mniej osób wskazało jako źródło czerpania wiedzy o wydarzeniach lokalnych radio, bo tylko 46. Najmniej jednak osób zaznaczyło ostatnią odpowiedź, czyli „inne, jakie?”. Na 781 udzielonych odpowiedzi tylko dwie osoby zaznaczyły taką opcję. Jedną z nich to mieszkanka gminy Woźniki, w wieku 46-55 lat, zatrudniona, wykształcenie średnie. Źródłem informacji o wydarzeniach lokalnych dla tej pani są słupy ogłoszeniowe, osobiste kontakty z innymi mieszkańcami oraz tzw. inne. Należy jednak zauważyć, iż badana jako „inne” wskazała gazetkę lokalną. Można zatem tę odpowiedź zakwalifikować do źródła informacji określonego w kwestionariuszu ankietowym jako „prasa”. Drugą osobą która wskazała analizowaną odpowiedź jest mieszkanka gminy Świerklaniec, również w przedziale wiekowym 46-55 lat, zatrudniona, legitymująca się wykształceniem wyższym. Ankietowana jako inne źródło informacji wskazała informator gminny. Fakt, iż tylko dwukrotnie wskazano opcję „inne” dowodzi iż źródła informacji, które znalazły się w ankiecie są w zupełności wystarczające, a kwestionariusz został prawidłowo sporządzony. Poniżej przedstawiono graficznie odpowiedzi udzielone przez poszczególnych respondentów.

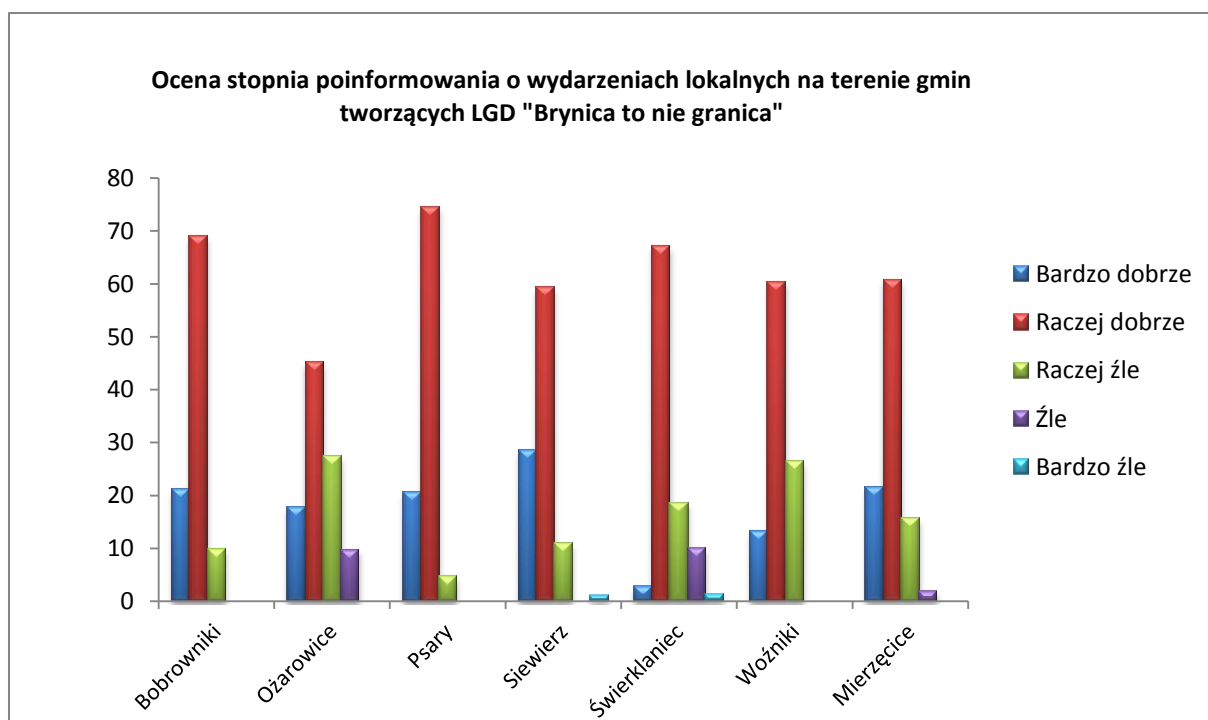

Wykres nr 23: Źródła wiedzy o wydarzeniach lokalnych wskazane przez ankietowanych.⁴⁵

Istotnym zagadnieniem jest nie tylko samo źródło informacji, ale fakt, czy zainteresowani czerpią wiedzę z tych źródeł i czy uznają oni uzyskane informacje za satysfakcjonujące. W związku z tym ankietowanym zadano pytanie jak oceniają swój stopień poinformowania o wydarzeniach lokalnych. W kwestionariuszu znalazło się pięć odpowiedzi, przy czym należało wybrać jedną z nich. Na potrzeby niniejszego opracowania odpowiedzi udzielone przez badanych podzielono na dwie grupy. Do pierwszej zaliczono odpowiedzi pozytywne, czyli „bardzo dobrze” oraz „raczej dobrze”. Do drugiej grupy natomiast zakwalifikowano oceny negatywne, czyli „raczej źle”, „źle” i „bardzo źle”. Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowani bardzo pozytywnie oceniają swój stopień poinformowania

⁴⁵ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

o wydarzeniach lokalnych. Średnia ocen pozytywnych dla całego badanego obszaru wynosi bowiem aż 81,33%, z czego 18,44% to ocena „bardzo dobrze”, a 62,89% - „raczej dobrze”. 15,33% wszystkich respondentów oceniło badany parametr jako raczej zły, a 2,89% jako zły. W opinii dwóch osób (0,44%) stopień informacji jest bardzo zły. Odpowiedzi takiej udzielił jeden mieszkaniec gminy Siewierz i jeden z gminy Świerklaniec. Najlepiej własny stopień poinformowania o wydarzeniach lokalnych ocenili mieszkańcy gminy Psary. Niemal wszyscy ocenili bowiem pozytywnie badany parametr (95,24%). 74,6% uważa go za raczej dobry, a 20,63% za bardzo dobry. Żaden z respondentów z tego obszaru nie zaznaczył odpowiedzi „źle” ani „bardzo źle”. Trzech ankietowanych (4,76%) uważa omawiany aspekt za raczej zły. Odpowiedź taką wybrały dwie kobiety i jeden mężczyzna. Niewiele gorszej oceny dokonali mieszkańcy gminy Bobrowniki. Nieco ponad 90% z nich oceniło pozytywnie stopień poinformowania o wydarzeniach lokalnych, z czego 69,01% zaznaczyło opcję „raczej dobrze”, a 21,13% - „bardzo dobrze”. Siedmiu respondentów (9,86%) uważa badany parametr za raczej zły. Podobnie jak w gminie Psary również i w tym przypadku żaden z ankietowanych nie zaznaczył w przedmiotowym pytaniu odpowiedzi „źle” lub „bardzo źle”. Wśród osób, które dokonały negatywnej oceny stwierdzono zdecydowaną przewagę kobiet. Swoją własną stopień poinformowania jako raczej zły uznało bowiem pięć pań, a tylko dwóch panów. Odsetek odpowiedzi pozytywnych przekraczających średnią dla całego badanego obszaru uzyskano również w gminie Siewierz. Wynosi on bowiem 87,91%, z czego 59,34% - „raczej dobrze”, a 28,57% - „bardzo dobrze”. Co dziesiąty ankietowany (10,99%) uważa badany aspekt za raczej zły, a jedna osoba (1,1%) za bardzo zły. Należy podkreślić, że gmina Siewierz to jedna z dwóch gmin, w której badany odpowiedział w ten sposób. Swoją stopień poinformowania za bardzo zły uważa mężczyzna, w wieku 26-35 lat, bezrobotny, wykształcenie zasadnicze. 82,35% mieszkańców gminy Mierzęcice oceniło badany parametr pozytywnie. 60,78% z nich uważa go za raczej dobry, a 21,57% za bardzo dobry. 15,69% ankietowanych z tego terenu zaznaczyło odpowiedź „raczej źle”, a 1,96% - „źle”. Żaden z ankietowanych nie uznał go za bardzo zły. Dobry wynik uzyskano również w gminie Woźniki, gdzie odsetek odpowiedzi pozytywnych wyniósł 73,58%. Co czwarty respondent uznał omawiany parametr za raczej zły (26,42%). Żaden z mieszkańców tej gminy nie zaznaczył opcji „źle” ani „bardzo źle”. Wyższy odsetek odpowiedzi negatywnych stwierdzono w gminie Świerklaniec. Wyniósł on bowiem równe 30%, na co składają się następujące odpowiedzi: „raczej źle” – 18,57%, „źle” – 10%, „bardzo źle” – 1,43%. Należy jednak pamiętać, iż 70% mieszkańców tejże gminy ocenia badany aspekt pozytywnie, z czego 67,14% jako raczej dobry, a 17,65% jako bardzo dobry. Najgorzej własny stopień poinformowania o wydarzeniach lokalnych oceniono w gminie Ożarówice. W przeprowadzonym badaniu stwierdzono tu najwyższy odsetek odpowiedzi negatywnych. Wyniósł on bowiem 37,25% (27,45% - „raczej źle”, 9,8% - „źle”). 62,75% dokonało oceny pozytywnej, z czego 45,1% zaznaczyło opcję „raczej dobrze”, a 17,65% - „bardzo dobrze”. Na wykresie nr 16 zaprezentowano odpowiedzi respondentów w poszczególnych gminach.

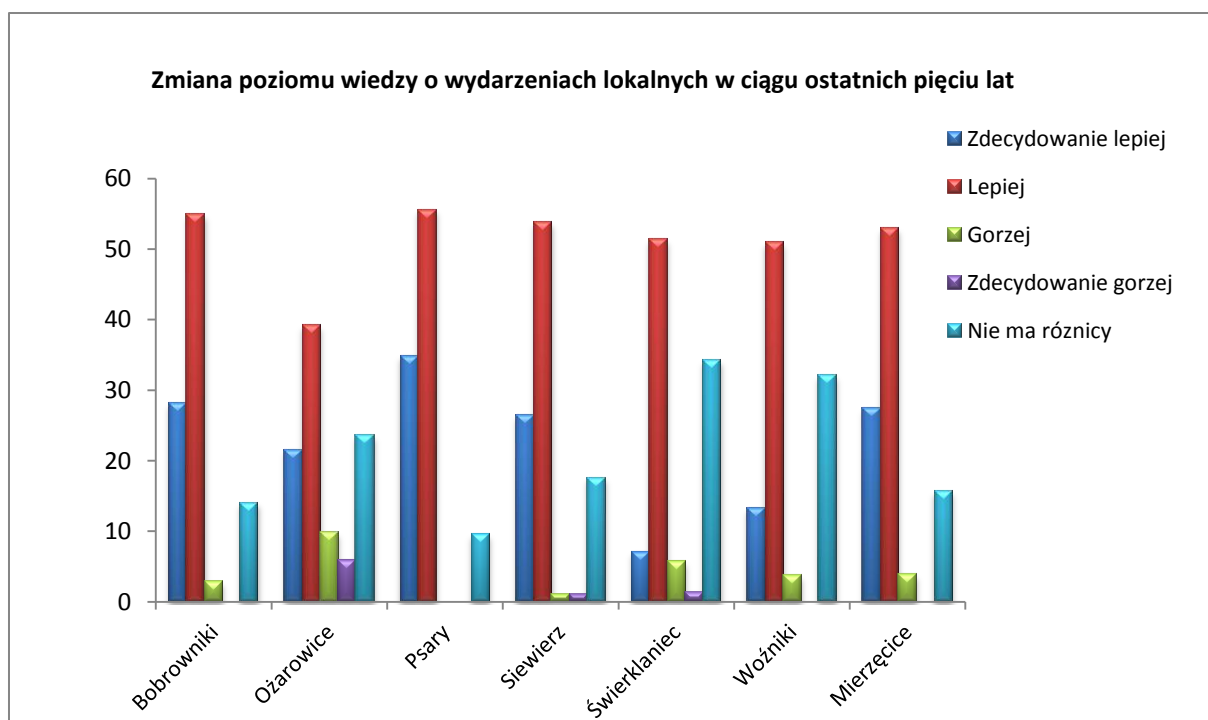

Wykres nr 24: Ocena stopnia poinformowania o wydarzeniach lokalnych na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”.⁴⁶

W ramach analizy wskaźnika oddziaływania mającego pozwolić na ocenę stopnia realizacji drugiego celu ogólnego zbadano również zmianę poziomu wiedzy o wydarzeniach lokalnych na przestrzeni pięciu lat. Ankietowani mieli do wyboru pięć odpowiedzi, które z uwagi na zachowanie przejrzystości prezentowania wyników podzielono na trzy grupy. Do pierwszej z nich zaliczono odpowiedzi, które uznano za pozytywne, tzn. „jest zdecydowanie lepiej niż 5 lat temu” oraz „jest lepiej niż 5 lat temu”. Druga grupa to oceny negatywne, czyli „jest gorzej niż 5 lat temu” i „jest zdecydowanie gorzej niż 5 lat temu”. Za odpowiedź neutralną uznano sytuację, gdy badany zaznaczył opcję „nie ma żadnej różnicy”. Jak wykazało przeprowadzone badanie zdecydowana większość respondentów dostrzeża wzrost poziomu wiedzy o wydarzeniach lokalnych. 74,67% ankietowanych oceniło badany parametr pozytywnie, z czego ponad połowa (51,78%) uznała, że jest lepiej niż 5 lat temu. Niemal co czwarty (22,89%) natomiast twierdzi, że jest zdecydowanie lepiej. Co piąty pytany nie widzi żadnej różnicy, a zaledwie 4,67% uważa, że jest gorzej (3,56%) lub zdecydowanie gorzej niż pięć lat temu (1,11%). Zdecydowanie najbardziej zmienił się in plus poziom wiedzy o wydarzeniach lokalnych wśród mieszkańców gminy Psary. 90,48% z nich oceniło pozytywnie badany parametr, z czego aż 34,92% uważa, że jest zdecydowanie lepiej a 55,56% że jest lepiej niż 5 lat temu. Niespełna co dziesiąty respondent (9,52%) wybrał odpowiedź neutralną. Należy podkreślić, iż Psary to jedyna gmina w której nie padła ani jedna odpowiedź negatywna. Nieco gorszy, ale również bardzo wysokie noty uzyskano w gminie Bobrowniki. Tutaj bowiem 83,1% mieszkańców uważa, że w ciągu ostatnich pięciu lat jest zdecydowanie lepiej (28,17%) lub lepiej (54,93%). Dla 14,08% ankietowanych nie ma żadnej różnicy. Na terenie gminy

⁴⁶ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

Bobrowniki stwierdzono także bardzo niski odsetek odpowiedzi negatywnych. W ten sposób sytuację oceniło tylko dwóch badanych, czyli 2,82%. Jedna kobieta i jeden mężczyzna zaznaczyli odpowiedź „jest gorzej niż pięć lat temu”. Podobne wyniki uzyskano wśród mieszkańców gminy Mierzęcice. Tutaj również ponad 80% to odpowiedzi pozytywne, z czego 52,94% - lepiej niż 5 lat temu i 27,45% - zdecydowanie lepiej. Zbliżone wyniki uzyskano również jeśli chodzi o ocenę neutralną (15,69%) oraz negatywną (3,92%). Poziom poinformowania o wydarzeniach lokalnych za gorszy niż pięć lat temu, podobnie jak w gminie Bobrowniki, uznało i tutaj 2 respondentów, a dokładniej dwie mieszkanki omawianego terenu. 80,22% przedstawicieli gminy Siewierz uważa, że stan informacji o lokalnych eventach jest zdecydowanie lepszy (26,37%) lub po prostu lepszy niż pięć lat wcześniej (53,85%). Dla 17,58% ankietowanych omawiany parametr nie uległ żadnej zmianie. W opinii jednego mieszkańca poziom wiedzy o wydarzeniach lokalnych w stosunku do 2009 roku jest gorszy, a zdaniem drugiego jest zdecydowanie gorszy. Negatywnej odpowiedzi udzieliło zatem 2 respondentów płci męskiej, czyli 2,2% ogółu badanych z tego obszaru. Gorsze wyniki uzyskano w gminie Woźniki, gdzie poziom odpowiedzi pozytywnych uległ obniżeniu na rzecz ocen neutralnych. Odsetek odpowiedzi negatywnych jest bowiem niski i wynosi tylko 3,77%. Dwóch ankietowanych bowiem wybrało opcję „jest gorzej niż 5 lat temu”. 64,15% respondentów pozytywnie ocenia sytuację, a 32,08% neutralnie. Najwyższy odsetek ocen negatywnych stwierdzono w gminie Ożarówce. Sytuację oceniło w ten sposób aż 15,69% pytanych, z czego 9,8% uznało sytuację za gorszą niż w 2009 roku i 5,88% stwierdziło, że jest zdecydowanie gorzej. Gorszej oceny dokonały kobiety. Odpowiedzi negatywnych udzieliło 5 z nich, podczas gdy tylko 2 mężczyźni tak oceniło poziom wiedzy. Co czwarty ankietowany (23,53%) nie zauważyło żadnej różnicy. Najwyższy odsetek ocen negatywnych nie oznacza wcale najniższego poziomu odpowiedzi pozytywnych. Wynosi on bowiem ponad 60%, z czego 21,57% - zdecydowanie lepiej i 39,22% - lepiej niż 5 lat temu. Najniższy poziom pozytywnych ocen w wyniku przedmiotowego badania stwierdzono w gminie Świerklaniec. Jednakże nawet i w tym przypadku wynosi on prawie 60%. 7,14% badanych z tego terenu uważa, że poinformowanie o wydarzeniach lokalnych jest zdecydowanie lepsze, a 51,43% że jest lepsze niż 5 lat wcześniej. Co trzeci ankietowany (34,29%) nie zauważa żadnej istotnej różnicy. 7,14% oceniło sytuację za negatywną. Czterech z nich (5,71%) uznali sytuację za gorszą, a jeden (1,43%) za zdecydowanie gorszą niż 5 lat wcześniej. Poniżej zaprezentowano graficznie wyniki uzyskane w poszczególnych gminach.

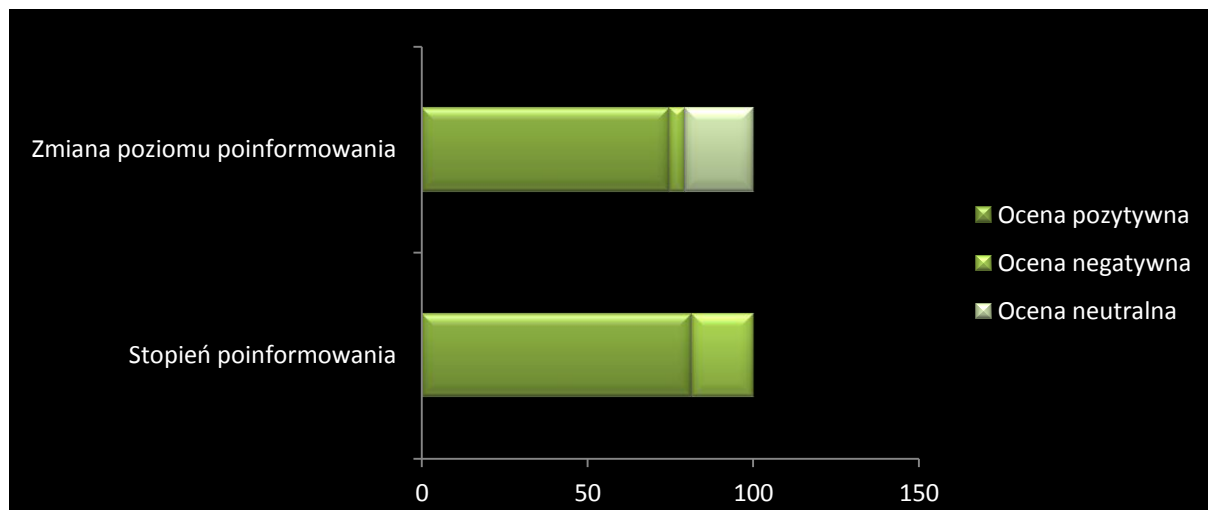
Wykres nr 25: Zmiana poziomu wiedzy o wydarzeniach lokalnych w ciągu ostatnich pięciu lat.⁴⁷

PODSUMOWANIE

Analiza odpowiedzi ankietowanych pod kątem osiągnięcia drugiego celu ogólnego pozwala stwierdzić, iż został on w pełni osiągnięty. Przypisany do tego celu wskaźnik oddziaływania zakłada bowiem, iż do 2014 roku podniesie się poziom wiedzy mieszkańców wpływający na poprawę ich życia. Wskaźnik ten zmierzony został na podstawie ankietyzacji. Uznano bowiem, iż sami mieszkańcy powinni mieć możliwość wypowiedzenia się, co do stopnia poinformowania jak i zmiany poziomu wiedzy o wydarzeniach lokalnych w przeciągu ostatnich pięciu lat. Jak wykazało przeprowadzone badanie mieszkańcy obszaru LGD „Brynica to nie granica” bardzo wysoko ocenili stopień poinformowania o wydarzeniach lokalnych. Odsetek odpowiedzi pozytywnych przekroczył bowiem 80%. Niewiele gorzej ankietowani ocenili zmianę poziomu wiedzy na ten temat w ciągu ostatnich pięciu lat, czyli w stosunku do 2009 roku. Tutaj prawie 75% osób zauważyło, że jest lepiej lub zdecydowanie lepiej. O osiągnięciu omawianego wskaźnika świadczy również fakt, iż odsetek odpowiedzi negatywnych w tym przypadku jest bardzo niski. Wynosi on zaledwie 4,67%. Pozostali respondenci (20,67%) nie zauważają dziś zmiany w poziomie swojej wiedzy w stosunku 2009 roku. Zarówno stopień poinformowania o wydarzeniach lokalnych jak i poziom tej wiedzy w ciągu ostatniego pięciolecia jest wystarczający. Świadczą o tym nie tylko pozytywne opinie ankietowanych, ale także odpowiedzi badanych co do źródeł wiedzy o tychże wydarzeniach. Źródła wskazane w przedmiotowej ankiecie są jak najbardziej wystarczające, bowiem tylko dwóch ankietowanych widziało potrzebę dopisania innego źródła czerpania wiedzy. Ogólną ocenę dotyczącą omawianego wskaźnika oddziaływania przedstawiono na wykresie nr 18.

⁴⁷ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

Należy jednak podkreślić, iż w przypadku stopnia poinformowania dokonano podziału odpowiedzi na negatywne i pozytywne. Natomiast w przypadku pytania o zmianę poziomu poinformowania w ciągu ostatnich pięciu lat wyodrębniono dodatkowo kategorię odpowiedzi neutralnych. Nie wpływa to jednak na liczbę ocen pozytywnych.

Wykres nr 26: Średnie oceny uzyskane dla całego badanego obszaru w zakresie realizacji wskaźnika oddziaływania przypisanego do celu ogólnego nr 2.⁴⁸

3.2.2. ANALIZA OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW PRODUKTU I REZULTATU

W ramach drugiego celu ogólnego wyodrębniono trzy cele szczegółowe. Z każdym z nich powiązane są określone w macyry logicznej przedsięwzięcia i wskaźniki produktu, których stopień osiągnięcia przedstawiono poniżej w formie tabelarycznej.

CEL OGÓLNY 2 ROZWÓJ WIEDZY, INNOWACYJNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI			
Wskaźnik oddziaływania: Do roku 2014 podniesie się poziom wiedzy mieszkańców wpływający na poprawę ich życia			
Cel szczegółowy 2.1. Wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie szerzenia wiedzy			
Wskaźnik rezultatu		Realizacja	Realizacja w %
Do roku 2014 zostaną zrealizowane min. 2 projekty wykorzystujące Internet do szerzenia wiedzy		1	50%
Nazwa przedsięwzięcia	Wskaźnik produktu	Realizacja	Realizacja w %
2.1.1. Działania wspierające organizacje pozarządowe m.in. w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania (brak projektów z wdrażania LSR)	1) realizacja min. 2 cykli szkoleń dla NGO	3	150%
	2) udział min. 20 członków organizacji pozarządowych w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje	30	150%

⁴⁸ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO LGD „BRYNICA TO NIE GRANICA”

2.1.2.	Działania wspierające podnoszenie kwalifikacji mieszkańców obszaru LGD	Realizacja 2 przedsięwzięć szkoleniowych dla mieszkańców obszaru LGD	1	50%
2.1.3.	Rozwój nowoczesnych metod kształcenia przez internet	Realizacja 1 inicjatywy wykorzystującej internet do działań informacyjno-edukacyjnych	0	0%
Cel szczegółowy 2.2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości				
Wskaźnik rezultatu			Realizacja	Realizacja w %
Do roku 2014 zostaną doposażone min. 2 przedsiębiorstwa			2	100%
2.2.1.	Szkolenia, przekazywanie wiedzy pomagającej w rozwoju przedsiębiorczości (brak projektów z wdrażania LSR)	Realizacja 2 cykli szkoleń o tematyce związanej z rozwojem przedsiębiorczości i ekonomii społecznej skierowanych do mieszkańców obszaru LGD	7	350%
2.2.2.	Tworzenie centrum innowacyjności, wspierających rozwój przedsiębiorstw	Realizacja 14 przedsięwzięć mających na celu wsparcie przedsiębiorców działających na obszarze LGD	2	14,29%
Cel szczegółowy 2.3. Rozwój systemów komunikacji na obszarze LGD				
Wskaźnik rezultatu			Realizacja	Realizacja w %
Do roku 2014 powstaną min. 2 źródła wiedzy o obszarze LGD			1	50%
2.3.1.	Inicjatywy lokalne samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych wykorzystujących nowoczesne metody komunikacji	Realizacja 1 inicjatywy umożliwiającej promocję walorów obszaru LGD przez internet	1	100%
2.3.2.	Współpraca samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych w zakresie upowszechniania informacji o obszarze LGD	Publikacja min. 500 sztuk informatora o obszarze LGD	0	0%

Tabela nr 13: Według stanu na dzień 30.09.2014 r.⁴⁹

Jak wynika z przedstawionego powyżej zestawienia tabelarycznego w matrycy logicznej znalazły się również przedsięwzięcia, które nie są finansowane ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wpływają one jednak na stopień osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu. W ramach przedsięwzięcia 2.1.1. „Działania wspierające organizacje pozarządowe m.in. w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania” jako wskaźnik produktu założono realizację minimum 2 cykli szkoleń, w których weźmie udział minimum 20 członków organizacji pozarządowych. Jak wynika z dokumentacji zgromadzonej przez

⁴⁹ opracowanie własne, opracowano na podstawie sprawozdań finansowych z realizacji LSR oraz dokumentacji zgromadzonej przez Biuro LGD „Brynica to nie granica”

Biuro LGD „Brynica to nie granica” przeprowadzono 3 cykle takich szkoleń, w których udział wzięło 30 uczestników. Założony wskaźnik produktu został zatem osiągnięty w 150%.

W ramach celu szczegółowego 2.1. finansowane ze środków PROW są dwa przedsięwzięcia. Pierwsze z nich „*Działania wspierające podnoszenie kwalifikacji mieszkańców obszaru LGD*” jako wskaźnik produktu zakłada realizację 2 przedsięwzięć szkoleniowych dla mieszkańców obszaru LGD. Wskaźnik ten został osiągnięty w 50% biorąc pod uwagę tylko środki już wypłacone. Złożono w ramach tego przedsięwzięcia dwa wnioski, z czego jeden został zakończony i dofinansowanie zostało przekazane beneficjentowi. Na realizację drugiego została natomiast podpisana umowa. Wskaźnik ten zostanie zatem zrealizowany w 100%.

Kolejnym przedsięwzięciem realizowanym w ramach omawianego celu szczegółowego jest „*Rozwój nowoczesnych metod kształcenia przez Internet*”. Wskaźnik produktu przewiduje 1 inicjatywę wykorzystującą internet do działań informacyjno-edukacyjnych. Na realizację takiej właśnie inicjatywy została podpisana umowa. W związku z tym poziom osiągnięcia wskaźnika wynosi 0%, ale po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność stopień osiągnięcia wzrośnie automatycznie do 100%.

Jeśli chodzi natomiast o wskaźnik rezultatu przypisany do celu 2.1. to został on ujęty następująco: „*Do roku 2014 zostaną zrealizowane min. 2 projekty wykorzystujące Internet do szerzenia wiedzy*”. Dotychczas zrealizowano jeden z takich projektów o nazwie „*Z komputerem za pan brat*”. Operacja ta została definitywnie zakończona, czyli środki finansowe zostały wypłacone beneficjentowi. Stopień osiągnięcia omawianego wskaźnika rezultatu kształtuje się zatem na poziomie 50%. Należy jednak zauważyć, iż jeszcze na dwa projekty służące realizacji owego wskaźnika została podpisana umowa o dofinansowanie. W przypadku pozytywnego ich zakończenia poziom osiągnięcia analizowanego parametru wzrośnie do 150%.

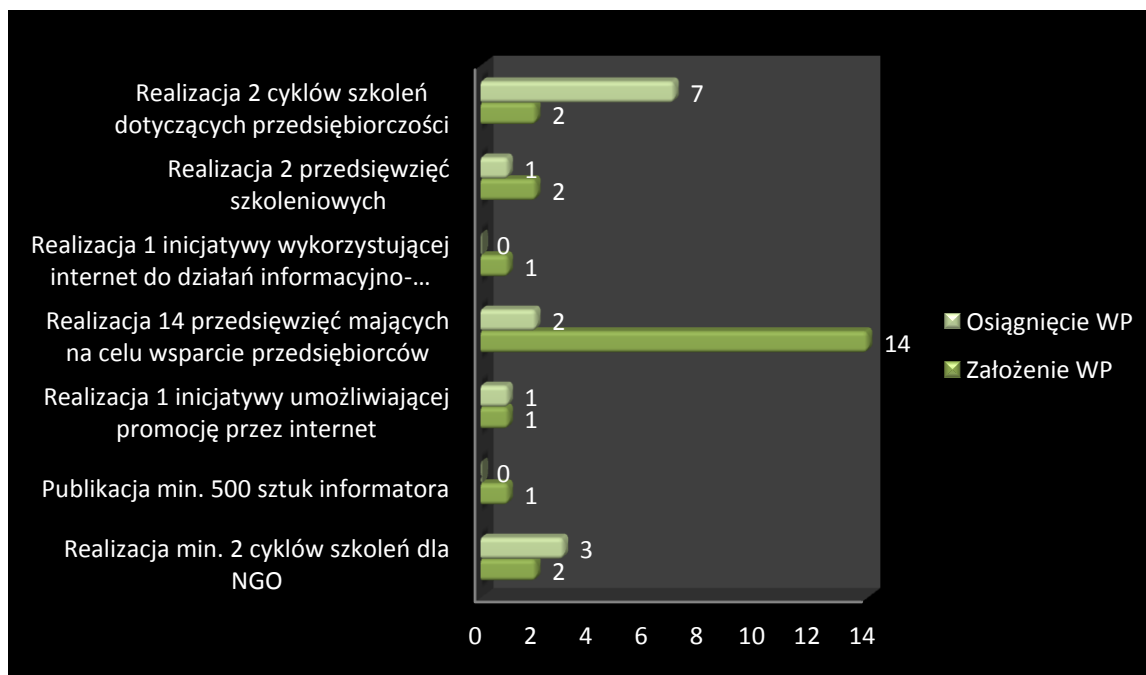
Celem szczegółowym 2.2. jest wspieranie rozwoju przedsiębiorczości. Wyodrębniono tutaj dwa przedsięwzięcia. Przy czym pierwsze z nich o nazwie „*Szkolenia, przekazywanie wiedzy pomagającej w rozwoju przedsiębiorczości*” nie jest współfinansowane ze środków PROW, jednakże wpływa na stopień osiągnięcia złożonych celów. Wskaźnik produktu zakłada w tym przypadku realizację dwóch cykli szkoleń o tematyce związanej z rozwojem przedsiębiorczości i ekonomii społecznej skierowanych do mieszkańców obszaru LGD. Na przełomie stycznia i lutego 2013 r. zorganizowano w siedmiu gminach cykle spotkań informacyjnych, w których udział wzięło 111 uczestników. Dotyczyły one pozyskiwania funduszy unijnych na rozwój działalności społecznej i gospodarczej. Wskaźnik produktu został zatem osiągnięty w znacznie wyższym, niż zakładany, stopniu. Osiągnął bowiem wartość 350%. Drugie z przedsięwzięć „*Tworzenie centrum innowacyjności, wspierających rozwój przedsiębiorstw*” jako wskaźnik produktu zakłada realizację 14 inicjatyw mających na celu wsparcie przedsiębiorców działających na obszarze LGD. W ramach tego przedsięwzięcia złożono 12 wniosków. Biorąc zatem pod uwagę ilość wniosków wskaźnik może zatem zostać

osiągnięty w 85,71%. Dotychczas wypłacone zostały środki finansowe w ramach dwóch wniosków, a zatem poziom osiągnięcia wskaźnika produktu wynosi 14,29%. Złożone wnioski są na następującym stadium oceny:

- 2 – wypłacone
- 4 – w trakcie oceny
- 6 – podpisana umowa

Wskaźnik rezultatu przypisany do celu szczegółowego 2.2. zakłada doposażenie minimum dwóch przedsiębiorstw do roku 2014. Na dzień dzisiejszy został on zrealizowany w 100%. Zrealizowano bowiem dwie operacje polegające min. na zakupie wyposażenia. Stopień osiągnięcia analizowanego wskaźnika może jednak znacznie zmienić swoją wartość w przypadku pozytywnego zakończenia reszty wniosków, które zostały złożone. Na pięć operacji podpisano bowiem już umowę o dofinansowanie, a kolejne dwa wnioski są jeszcze w trakcie oceny przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W ramach celu szczegółowego 2.3. realizowane są dwa przedsięwzięcia. Pierwsze z nich *„Inicjatywy lokalne samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych wykorzystujących nowoczesne metody komunikacji”* zakłada realizację 1 inicjatywy umożliwiającej promocję walorów obszaru LGD przez internet. Przedsięwzięcie to zostało zrealizowane, środki finansowe wypłacone, a zatem stopień osiągnięcia wskaźnika produktu wynosi 100%. Znacznie gorzej przedstawia się sytuacja jeśli chodzi o drugie z przedsięwzięć tj. *„Współpraca samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych w zakresie upowszechniania informacji o obszarze LGD”*. Wskaźnikiem produktu jest tu publikacja min. 500 sztuk informatora o obszarze LGD. Stopień osiągnięcia tegoż wskaźnika wynosi 0%. Zostanie on jednak w pełni zrealizowany w roku 2015. Zostały bowiem przewidziane środki finansowe na wydanie 500 sztuk publikacji w ramach działania „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja”. Na poniżej zamieszczonym wykresie przedstawiono graficznie stopień osiągnięcia wskaźników produktu przypisanych do wszystkich omówionych celów szczególnych. Przy czym dla zachowania przejrzystości wykresu wydanie 500 sztuk informatora o obszarze LGD przedstawiono jako jedno zadanie.

Wykres nr 27: Stopień osiągnięcia wskaźników produktu w ramach celu ogólnego 2 – „Rozwój wiedzy, innowacyjności i przedsiębiorczości”.⁵⁰

Wskaźnik rezultatu przypisany do omawianego celu ogólnego został sformułowany w następujący sposób: „Do roku 2014 powstaną min. 2 źródła wiedzy o obszarze LGD”. Według danych dostępnych na dzień 30.09.2014 r. została zrealizowana jedna operacja pt. „Utworzenie portalu www z informacjami kulturalnymi i turystycznymi dotyczącymi gminy Ożarówice oraz podmiotów i organizacji zlokalizowanych na jej terenie. Stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu wynosi zatem 50%. Należy jednak mieć na uwadze, iż w przypadku wykonania wskazanych wcześniej 500 sztuk informatora o obszarze LGD poziom realizacji wskaźnika wzrośnie do 100%.

3.3. CEL OGÓLNY 3 – WZBOGACENIE OFERTY TURYSTYCZNEJ, KULTURALNEJ I SPORTOWEJ JAKO ELEMENT PROMOCJI LOKALNEJ

3.3.1. ANALIZA BADANIA WSKAŹNIKA ODDZIAŁYWANIA

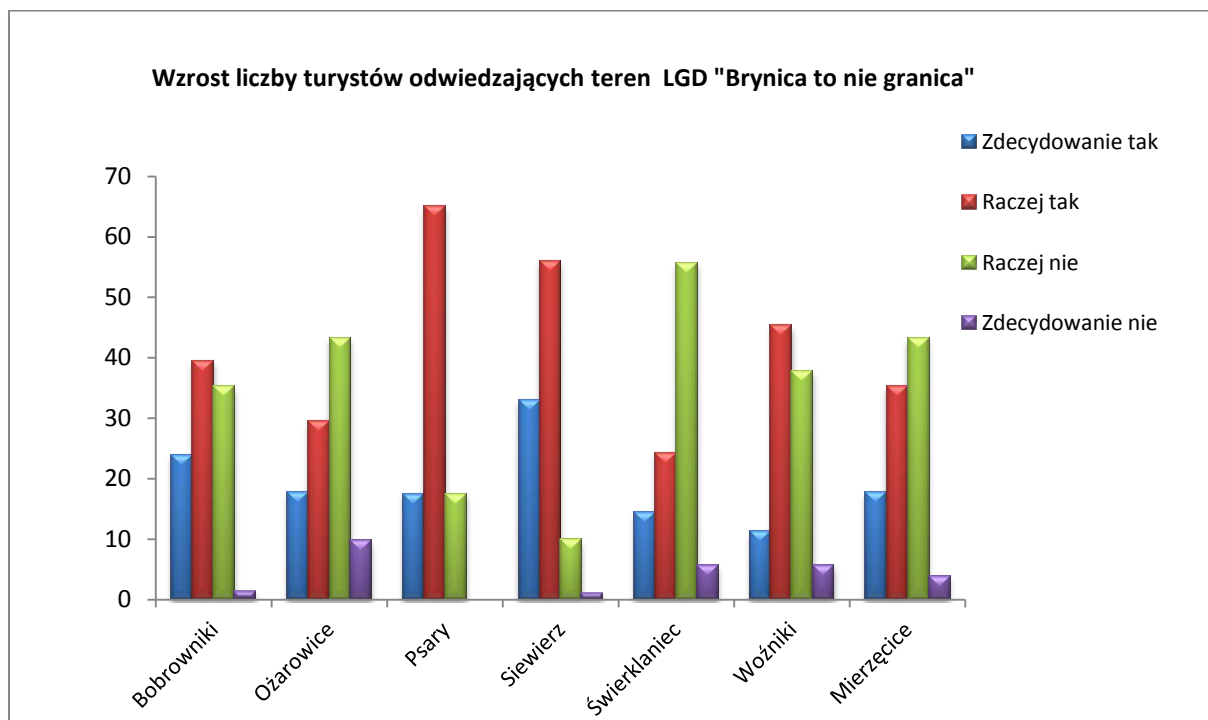
Trzecim celem ogólnym jest wzbogacenie oferty turystycznej, kulturalnej i sportowej jako elementu promocji. Wskaźnik oddziaływania został w tym przypadku sformułowany następująco: „Do roku 2014 obszar działania LGD zostanie wypromowany jako region szerokiej oferty kulturalnej i turystycznej”. Podobnie jak w przypadku dwóch wcześniej analizowanych wskaźników ogólnych, również i ten zmierzony został za pomocą ankietyzacji. W omawianym już kwestionariuszu ankietowym zapytano zatem respondentów o następujące zagadnienia związane z promocją regionu objętego LSR:

⁵⁰ opracowanie własne, opracowano na podstawie sprawozdań finansowych z realizacji LSR oraz dokumentacji zgromadzonej przez Biuro LGD „Brynica to nie granica”

- + wzrost liczby turystów
- + korzystanie z atrakcji turystycznych
- + ocenę działań promocyjnych oferty kulturalnej
- + ocenę działań promocyjnych oferty turystycznej
- + wypromowanie obszaru LGD „Brynica to nie granica” w ciągu ostatnich pięciu lat jako region oferty kulturalnej i turystycznej.

Niewątpliwie efektem dobrej i skutecznej promocji jest wzrost liczby osób odwiedzających dane tereny, w tym wypadku będzie to oczywiście obszar LGD „Brynica to nie granica”. Mieszkańcom badanego regionu zadano zatem pytanie czy zauważyli wzrost liczby turystów na obszarze działania LGD. Ankietowani mieli do wyboru cztery odpowiedzi, które na potrzeby niniejszego opracowania podzielono na dwie grupy: pozytywne – „zdecydowanie tak” i „raczej tak” oraz negatywne – „zdecydowanie nie” i „raczej nie”. Jak wykazało przeprowadzone badanie ankietowani zauważyli wzrost liczby turystów. Odpowiedzi takiej udzieliło bowiem 63,56% badanych, z czego co piąty (20,44%) pytany odpowiedział „zdecydowanie tak”, a 43,11% - „raczej tak”. Wśród negatywnych ocen dominowała odpowiedź „raczej nie”. Udzieliło jej 32,89% badanych. Najniżej oceny dokonało zaledwie 3,56% respondentów. Największy wzrost liczby turystów zauważyli mieszkańcy gminy Siewierz. Aż 89,01% z nich udzieliło odpowiedzi pozytywnej. Zaledwie co dziesiąty ankietowany (9,89%) raczej nie zauważył wzrostu liczby osób odwiedzających badany teren. A tylko jedna osoba zaznaczyła notę najniższą, czyli „zdecydowanie nie”. Odpowiedzi takiej udzielił bezrobotny mężczyzna w przedziale wiekowym 26-35 lat, wykształcenie zasadnicze. Niewiele mniejszy wzrost liczby turystów stwierdzono w gminie Psary, w której 82,54% zaznaczyło odpowiedź pozytywną. Tylko jedenastu ankietowanych (17,46%) z tego terenu raczej nie zaobserwowało wzrostu ruchu turystycznego. Jest to jednocześnie jedyna gmina, w której żaden z badanych nie wybrał opcji „zdecydowanie nie”. Wynik bardzo zbliżony do średniej dla całego obszaru LGD „Brynica to nie granica” uzyskano w gminie Bobrowniki. Odsetek ocen pozytywnych wyniósł tu bowiem 63,38%. 35,71% raczej nie dostrzegło zmiany omawianego parametru, a jedna osoba (1,41%) odpowiedziała „zdecydowanie nie”. Opinię taką wyraził pracujący pan w wieku 26-35 lat, legitymujący się wykształceniem wyższym. Nieco ponad połowa (56,6%) mieszkańców gminy Woźniki ocenia pozytywnie efekt promocji, czyli wzrost liczby turystów. Pozostali ankietowani raczej nie (37,74%) lub zdecydowanie nie (5,66%) dostrzegli zmiany. Zbliżone wyniki stwierdzono w gminie Mierzęcice, gdzie odsetek odpowiedzi pozytywnych kształtuje się na poziomie 52,94%, negatywnych zaś osiągnął pułap 47,06%. Najgorzej badane zagadnienie ocenili mieszkańcy gminy Ożarówice i Świerklaniec. Są to dwie gminy z całego analizowanego obszaru, gdzie poziom odpowiedzi pozytywnych jest niższy od ocen negatywnych. Wzrost liczby turystów zauważyło bowiem tylko 47,06% mieszkańców gminy Ożarówice i 38,57% mieszkańców gminy Świerklaniec. 43,14% badanych z terenu gminy Ożarówice zaznaczyło w kwestionariuszu opcję „raczej nie”, a co dziesiąty (9,8%) – „zdecydowanie nie”. Jest to najwyższy odsetek odpowiedzi najniższych spośród wszystkich badanych gmin. Opinię taką wyraziło trzech panów oraz dwie panie. Ponad połowa (55,71%) respondentów z gminy Świerklaniec wybrała odpowiedź „raczej nie”,

a 5,71% - „zdecydowanie nie”. Na poniżej zamieszczonym wykresie przedstawiono wyniki uzyskane w poszczególnych gminach tworzących LGD „Brynica to nie granica”.

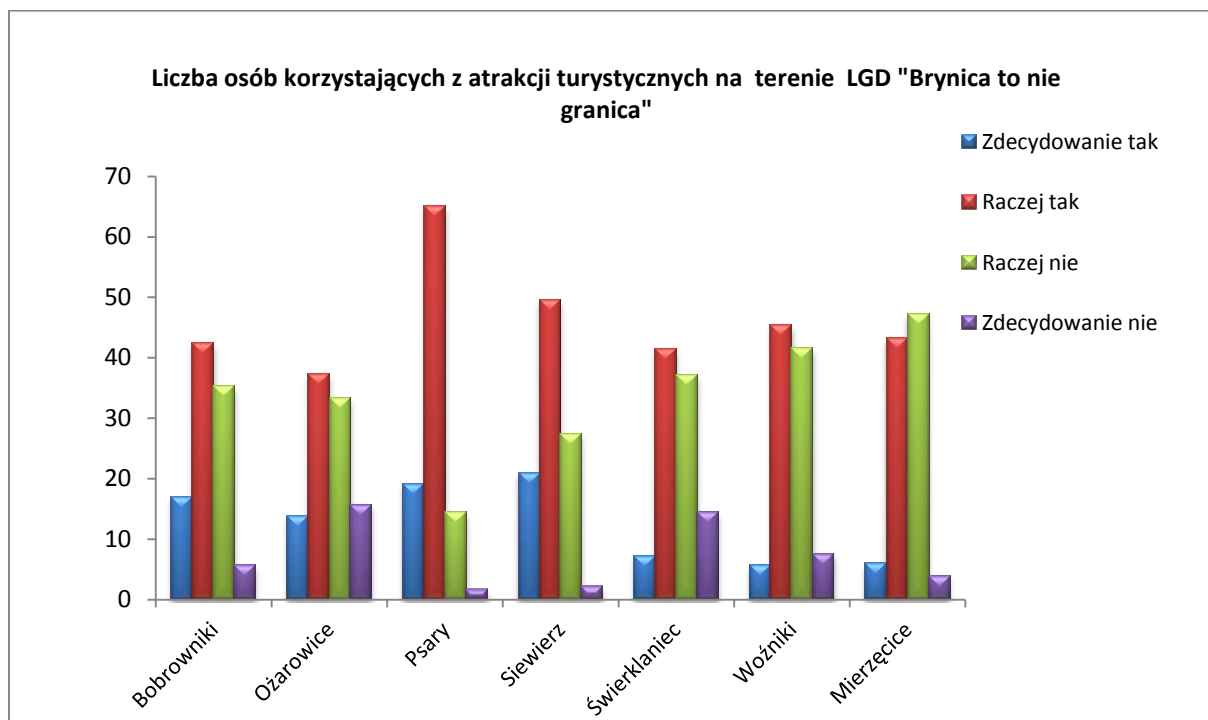

Wykres nr 28: Wzrost liczby turystów odwiedzających teren LGD „Brynica to nie granica”.⁵¹

W ramach badania wskaźnika oddziaływania przypisanego do trzeciego celu ogólnego spytano ankietowanych o to, czy korzystają z atrakcji turystycznych na obszarze LGD „Brynica to nie granica”. Do wyboru były podobnie jak w poprzednio analizowanym pytaniu cztery odpowiedzi. Podzielone one zostały na dwie grupy analogicznie jak wcześniej. Wynik badania wskazuje, że 60,22% respondentów z całego obszaru objętego badaniem korzysta z atrakcji turystycznych na terenie Lokalnej Grupy Działania. 13,56% ocen pozytywnych to odpowiedź „zdecydowanie tak”, a 46,67% - „raczej tak”. 32,89% ankietowanych z omawianych atrakcji raczej nie korzysta, a zaledwie 6,89% nie korzysta w ogóle. Najchętniej z lokalnych atrakcji turystycznych korzystają mieszkańcy gminy Psary, gdzie wskaźnik odpowiedzi pozytywnych zdecydowanie odbiega od średniej i wynosi aż 84,13%. Wśród ocen negatywnych dominuje odpowiedź „raczej nie”, której udzieliło 14,29% pytanym. Tylko jedna młoda kobieta, w wieku 18-25 lat, studentka wybrała opcję „zdecydowanie nie”. Z lokalnych atrakcji turystycznych chętnie korzysta 70,33% mieszkańców gminy Siewierz. 27,47% ankietowanych z tego terenu udzieliło odpowiedzi „raczej nie”, a tylko dwie osoby (2,2%) - „zdecydowanie nie”. W pozostałych gminach tworzących obszar podlegający badaniu liczba osób korzystających i niekorzystających z regionalnych atrakcji turystycznych charakteryzuje się dosyć równomiernym rozkładem i wynosi około 50% -50%. Wśród ocen negatywnych dominują odpowiedzi „raczej nie”. Najwięcej odpowiedzi „zdecydowanie nie” stwierdzono

⁵¹ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

w gminie Ożarówice (15,69%) oraz w gminie Świerklaniec (14,29%). Szczegółowe wyniki uzyskane w poszczególnych gminach zaprezentowano na wykresie nr 20.

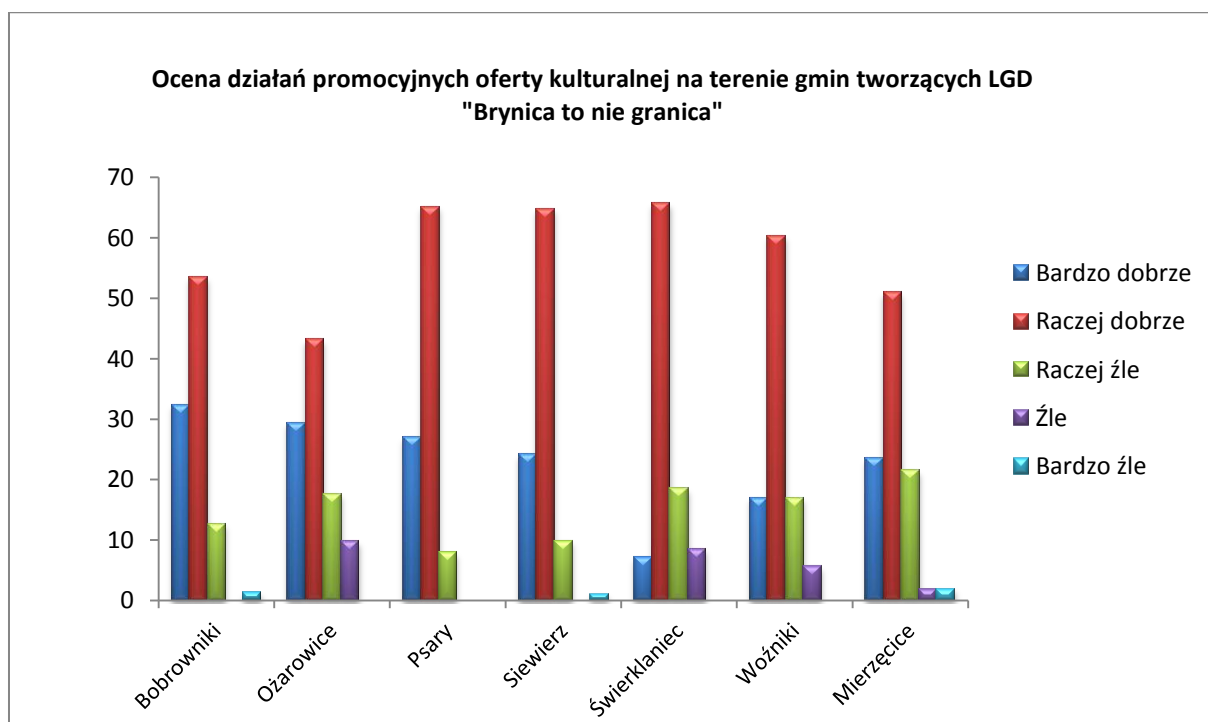

Wykres nr 29: Liczba osób korzystających z atrakcji turystycznych na terenie LGD „Brynica to nie granica”.⁵²

Kolejnym istotnym zagadnieniem z punktu widzenia osiągnięcia analizowanego wskaźnika oddziaływania jest promocja kultury obszaru LGD „Brynica to nie granica”. Za pośrednictwem przeprowadzonej w dniach 27 – 29 października 2014 r. ankiety, zapytano zatem badanych jak oceniają działania promocyjne oferty kulturalnej np. koncerty, festyny czy biesiady. Oceniając przedmiotowe pytanie ankietowani mieli do wyboru pięć odpowiedzi: „bardzo dobrze” i „raczej dobrze”, które na potrzeby niniejszego opracowania nazwano pozytywnymi. Pozostałe trzy to odpowiedzi negatywne, do których zaliczono: „raczej źle”, „źle” oraz „bardzo źle”. Jak wykazało badanie ankietowe promocję oferty kulturalnej respondenci ocenili bardzo wysoko. Aż 81,56% ogółu badanych udzieliło bowiem odpowiedzi pozytywnej, z czego 22,89% - „zdecydowanie tak”, a 58,67% - „raczej tak”. 14,44% pytanym ocenia omawiany aspekt jako raczej zły, 3,33% jako zły, a zaledwie 0,67% jako bardzo zły. Najniższą możliwą odpowiedź zaznaczyło tylko 3 spośród 450 respondentów, po jednym z gminy Bobrowniki, Mierzęcice i Siewierz. Najlepiej promocję oferty kulturalnej oceniają mieszkańcy gminy Psary, bowiem 92,06% ocenia ją pozytywnie. Najśłabszą oceną jest odpowiedź „raczej źle”, której udzieliło 5 osób, czyli 7,94% ogółu badanych z tejże gminy. Żaden z pytanym nie ocenił omawianego zagadnienia jako złego lub bardzo złego. Niewiele niższy odsetek not pozytywnych stwierdzono w gminie Siewierz. Wyniósł on 89,01%. Co dziesiąty ankietowany ocenia omawianą promocję jako raczej złą, a jeden mężczyzna jako bardzo złą. 85,92% mieszkańców gminy Bobrowniki uważa promocję lokalnych dóbr

⁵² opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

kulturalnych za zdecydowanie dobrą (32,39%) lub raczej dobrą (53,53%). Za ledwie 12,68% respondentów z tego terenu odpowiedziało „raczej źle”, a jeden mężczyzna zaznaczył opcję „bardzo źle”. W pozostałych gminach uzyskane wyniki nie różniły się istotnie pomiędzy sobą. We wszystkich bowiem odsetek odpowiedzi pozytywnych kształtował się na poziomie około 75%, a co czwarty ankietowany wypowiedział się negatywnie na temat omawianego parametru. Odpowiedzi ankietowanych we wszystkich badanych gminach wyglądają następująco:

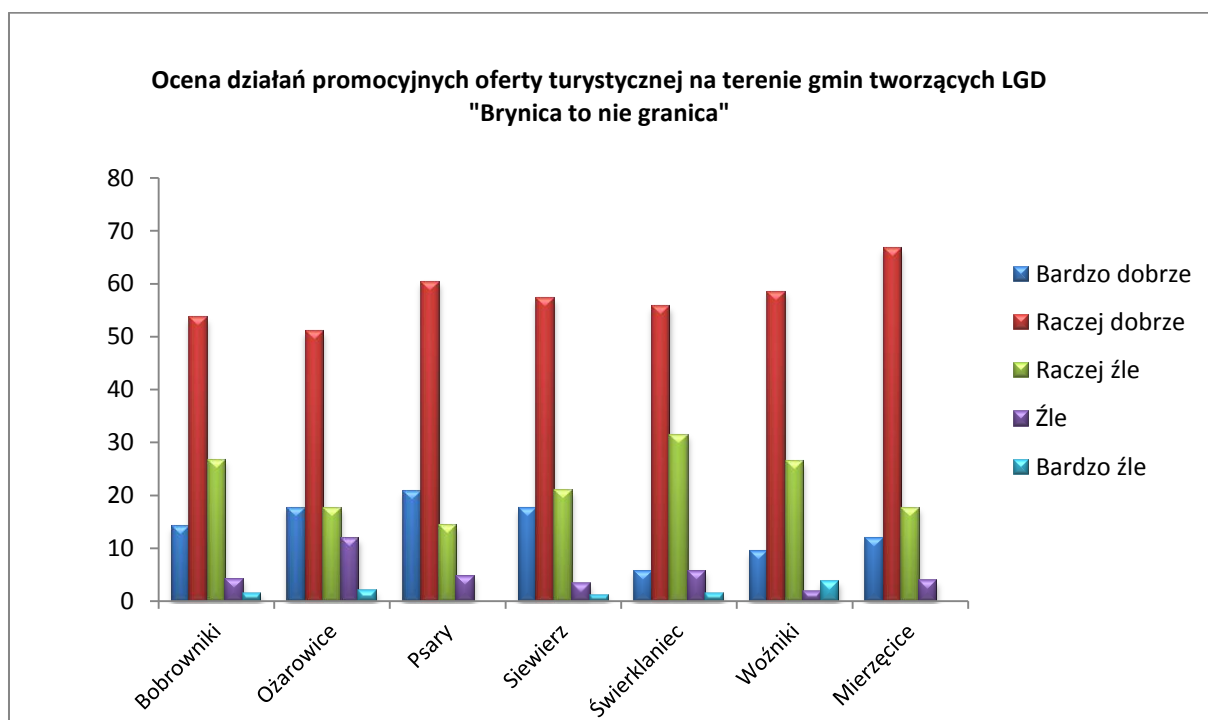

Wykres nr 30: Ocena działań promocyjnych oferty kulturalnej na terenie LGD „Brynica to nie granica”.⁵³

Omawiany wskaźnik oddziaływania zakłada wypromowanie obszaru działania LGD jako regionu szerokiej oferty nie tylko kulturalnej, ale także i turystycznej. W związku z tym w kwestionariuszu ankietowym zadano pytanie o następującej treści: „Jak ocenia Pani/Pan działania promocyjne oferty turystycznej (hotele, restauracje, agroturystyka, muzea, itp.)? Identycznie jak w przypadku promocji oferty kulturalnej respondenci mieli do wyboru pięć odpowiedzi, które podzielono na pozytywne i negatywne. Średnia ocen pozytywnych dla całego badanego obszaru jest bardzo wysoka i wynosi 71,33%, z czego 14% to ocena bardzo dobra, a 57,33% - raczej dobra. Co piąty ankietowany (22,44%) ocenia promocję turystyki jako raczej złą, 4,89% jako złą, a za ledwie 1,33% jako bardzo złą. Po raz kolejny najlepszej oceny dokonali mieszkańcy gminy Psary. Odsetek odpowiedzi pozytywnych na tym terenie znacznie przekracza średnią i wynosi 80,95%. Co piąty badany (20,63%) promocję regionalnych zasobów turystycznych ocenia bardzo dobrze, a ponad 60% raczej dobrze. W opinii 14,29% pytanym owa promocja jest raczej zła, a trzy osoby (4,76%) uważają, że jest ona zła. Żaden natomiast z badanych nie wybrał odpowiedzi najniższej z możliwych. Niewiele

⁵³ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

mniej, bo 78,43% mieszkańców gminy Mierzęcice oceniło badany aspekt pozytywnie. 17,65% uważa go za raczej zły, a 3,92% za zły. Podobnie jak w gminie Psary, również i w tym wypadku nikt nie wybrał oceny „bardzo źle”. Pozytywny wynik nieznacznie przekraczający średnią dla całego badanego obszaru uzyskano w gminie Siewierz. Wynosi on 74,73%, z czego ponad połowa ankietowanych (57,14%) wybrała odpowiedź „bardzo dobrze”, a 17,58% „raczej dobrze”. Co piąty mieszkaniec (20,88%) ocenił promocję oferty turystycznej jako raczej złą. Zdecydowanie mniej osób wybrało opcję „źle” – 3,3% lub „bardzo źle” – 1,1%. Najgorzej badany parametr ocenili mieszkańcy gminy Świerklaniec. Tylko nieco ponad 60% z nich dokonało bowiem oceny pozytywnej (5,71% - „bardzo dobrze”, 55,71% - „raczej dobrze”), a 38,57% negatywnej. Wśród ocen negatywnych dominowała odpowiedź „raczej źle”, której udzieliło 31,43% ankietowanych. Czterech badanych (5,71%) postrzega promocję turystyki jako złą, a jeden (1,43%) jako bardzo złą. Zbliżone wyniki uzyskano w pozostałych gminach tworzących obszar LGD „Brynica to nie granica” tj. w gminie Bobrowniki, Woźniki i Ożarówice. Odsetek odpowiedzi pozytywnych wyniósł tu odpowiednio: 67,61%, 67,92%, 68,63%. Graficznie przedstawiono wyniki uzyskane w poszczególnych gminach na poniższym wykresie.

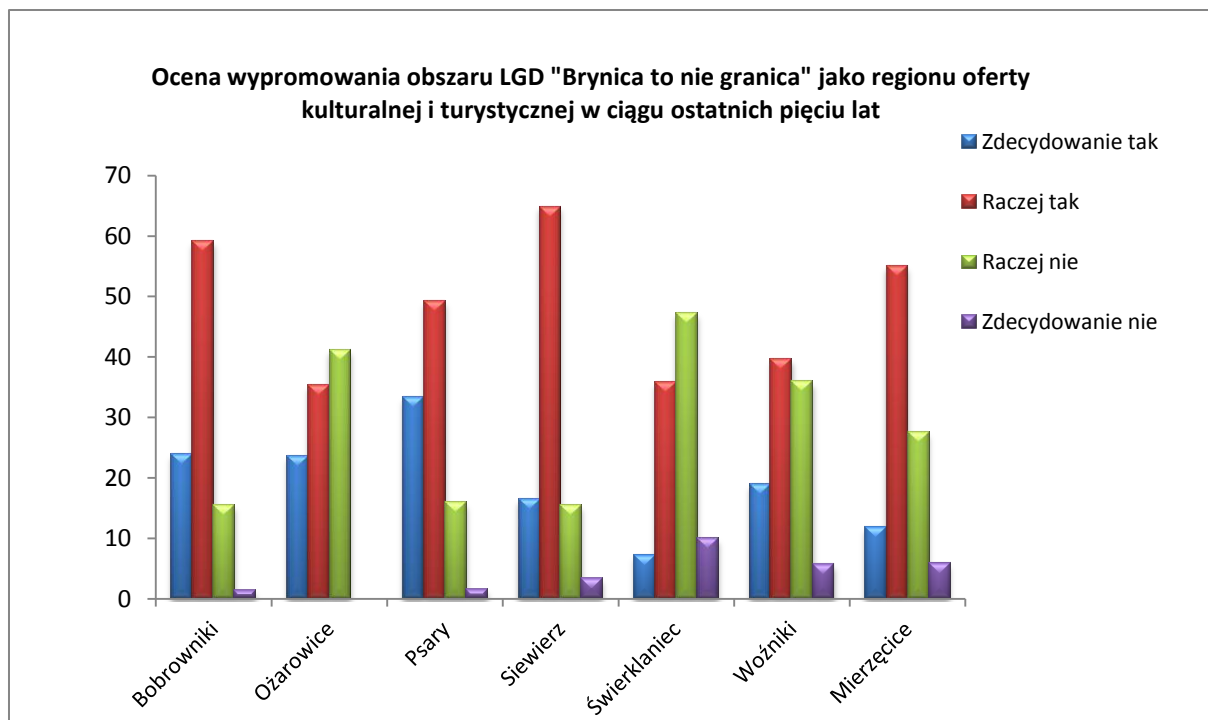

Wykres nr 31: Ocena działań promocyjnych oferty turystycznej na terenie LGD „Brynica to nie granica”.⁵⁴

Analizowany w niniejszym rozdziale wskaźnik oddziaływania zakłada, iż do 2014 roku obszar działania Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica” zostanie wypromowany jako region szerokiej oferty kulturalnej i turystycznej. Ze względu na brak danych z początku okresu programowania jedyną miarodajną i wiarygodną metodą sprawdzenia czy wskaźnik powyższy został osiągnięty jest bezpośrednie badanie przeprowadzone wśród mieszkańców

⁵⁴ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

obszaru LGD. Jak już wcześniej wspomniano, nie sposób zapytać o opinię na dany temat wszystkie osoby zamieszkujące dany teren. Z tego też powodu przeprowadzono na tzw. reprezentatywnej próbie badanie ankietowe. 450 respondentów udzieliło odpowiedzi na następujące pytanie: „Czy Pani/Pana zdaniem obszar działania LGD „Brynica to nie granica” został w ciągu ostatnich pięciu lat wypromowany jako region szerokiej oferty kulturalnej i turystycznej?” Ankietowani dokonywali wyboru pomiędzy opiniami pozytywnymi („zdecydowanie tak” i „raczej tak”) oraz negatywnymi („zdecydowanie nie” i „raczej nie”). Z przeprowadzonego badania wynika, iż w opinii 68,89% mieszkańców kultura i turystyka regionu LGD została w ciągu ostatnich lat wypromowana. Co czwarty ankietowany (27,11%) udzielił odpowiedzi „raczej nie”, a tylko 18 spośród 450 badanych (4%) zaznaczyło opcję „zdecydowanie nie”. Najwięcej pozytywnych opinii stwierdzono w gminie Bobrowniki, w której aż 83,1% mieszkańców udzieliło odpowiedzi „zdecydowanie tak” (23,94%) oraz „raczej tak” (59,15%). Zaledwie 15,49% osób raczej nie zauważyło kulturalnej i turystycznej promocji swojego regionu, a jeden ankietowany zdecydowanie nie zauważył efektów promocyjnych. Bardzo zbliżone wyniki uzyskano w gminie Psary, gdzie 82,54% respondentów odpowiedziało „zdecydowanie tak” (33,33%) lub „raczej tak” (49,21%). Dziesięciu badanych (15,87%) z tego terenu zaznaczyło opcję „raczej nie”, a jeden – „zdecydowanie nie”. Pozytywny wynik znacznie przewyższający średnią dla całego obszaru LGD uzyskano w gminie Siewierz. Wyniósł on bowiem aż 81,32%. Opcję „raczej nie” wybrało podobnie jak w gminie Bobrowniki i Psary nieco ponad 15% ankietowanych. Trzech mieszkańców gminy Siewierz zdecydowanie nie uważa, aby obszar ten został w ciągu ostatnich pięciu lat wypromowany jako region szerokiej oferty turystycznej i kulturalnej. Rezultaty najbardziej zbliżone do średniej dla całego terenu objętego LSR uzyskano w gminie Mierzęcice. 66,67% mieszkańców tego regionu oceniło pozytywnie badany parametr, a 33,33% dokonało oceny negatywnej. Wśród ocen negatywnych dominowała oczywiście odpowiedź „raczej nie”. Udzieliło jej bowiem 27,45% respondentów. Wyniki pozytywne poniżej średniej otrzymano w gminach Woźniki (58,49%), Ożarowice (58,82%) i Świerklaniec (42,86%). Odsetek odpowiedzi negatywnych w gminie Woźniki i Ożarowice przekroczył zatem poziom 40%. Warto zauważyć, iż Ożarowice to jedyna gmina z całego badanego obszaru, w której żaden z ankietowanych nie zaznaczył odpowiedzi „zdecydowanie nie”. Najgorzej badany parametr ocenili mieszkańcy gminy Świerklaniec. Aż 57,14% z nich oceniło go bowiem negatywnie. Otrzymano tu najwyższy odsetek odpowiedzi „zdecydowanie nie”. Wyniósł on bowiem aż 10%. 47,18% respondentów uważa natomiast, że region ten „raczej nie” został wypromowany pod względem kulturalnym i turystycznym w ciągu ostatnich pięciu lat. Struktura odpowiedzi ankietowanych w poszczególnych gminach kształtowała się następująco:

Wykres nr 32: Ocena wypromowania obszaru LGD „Brynica to nie granica” jako regionu oferty kulturalnej i turystycznej w ciągu ostatnich pięciu lat.⁵⁵

PODSUMOWANIE

Jednym z celów ogólnych założonych w Lokalnej Strategii Rozwoju jest wzbogacenie oferty turystycznej, kulturalnej i sportowej jako elementu promocji lokalnej. Wskaźnik oddziaływania warunkujący osiągnięcie owego celu został ujęty w następujący sposób: „Do roku 2014 obszar działania LGD zostanie wypromowany jako region szerokiej oferty kulturalnej i turystycznej”. Analizy tak sformułowanego wskaźnika dokonano za pomocą ankietyzacji. Uznano bowiem, iż wywiady bezpośrednie z mieszkańcami Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica” będą najlepszą metodą, zapewniającą wiarygodność uzyskanych wyników. Badaniu poddanych zostało pięć aspektów mających wpływ na promocję kultury i turystyki omawianego regionu. Analiza odpowiedzi respondentów w tym zakresie świadczy o tym, iż założony wskaźnik oddziaływania został w pełni osiągnięty. Wszystkie bowiem badane aspekty zostały ocenione pozytywnie, a średni poziom ocen pozytywnych wynosił od 60 do ponad 80%. Jak wykazało przedmiotowe badanie najmniej pozytywnych odpowiedzi odnotowano na pytanie: „Czy Pani/Pan korzysta z atrakcji turystycznych na obszarze LGD „Brynica to nie granica”. Twierdząco na tak postawione zapytanie odpowiedziało 60,22% badanych. Należy jednak zaznaczyć, że stwierdzono spore zróżnicowanie pomiędzy opiniami wyrażonymi przez mieszkańców poszczególnych gmin. Procentowa liczba osób korzystająca z lokalnych atrakcji turystycznych zawiera się w szerokim przedziale od niespełna 50 do ponad 84%. Jednakże należy pamiętać, iż omawiany wskaźnik oddziaływania należy oceniać z punktu widzenia obszaru objętego LSR

⁵⁵ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

jako całości, a nie z punktu widzenia poszczególnych gmin. Przeprowadzone badanie ankietowe wykazało także wyraźne zróżnicowanie odpowiedzi na pytanie dotyczące wzrostu liczby turystów odwiedzających teren LGD. Są bowiem gminy, w których ponad 80% osób zauważyła wzrost liczby turystów, np. gmina Psary (82,54%) czy gmina Siewierz (89,01%). Są jednak też i takie, w których poziom odpowiedzi pozytywnych jest znacznie niższy. Najgorzej badany parametr ocenili mieszkańcy gminy Świerklaniec, gdzie zaledwie 38,57% spostrzegło wzrost liczby osób odwiedzających lokalne atrakcje turystyczne. Pomimo wskazanych rozbieżności pomiędzy opiniami wyrażonymi przez mieszkańców poszczególnych gmin ogólna ocena analizowanego zagadnienia jest pozytywna, a średnia odpowiedzi twierdzących dla całego badanego obszaru wynosi 63,56%. Respondentów poproszono także o ocenę działań promocyjnych oferty turystycznej oraz kulturalnej. W obydwu przypadkach działania te zostały bardzo wysoko ocenione. 71,33% ankietowanych oceniło bardzo dobrze lub raczej dobrze promocję atrakcji turystycznych takich jak hotele, restauracje, muzea czy agroturystyka. Jeszcze lepsze są w opinii pytanym działania promocyjne oferty kulturalnej. Tutaj bowiem poziom odpowiedzi pozytywnych jest najwyższy spośród wszystkich badanych aspektów i wynosi 81,56%. Zarówno w przypadku działań mających na celu wypromowanie lokalnej kultury, jak i turystyki stwierdzono mniejsze zróżnicowanie opinii wyrażonej przez mieszkańców poszczególnych gmin tworzących LGD. Jak już wskazano wcześniej obszar działania Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica” miał zostać wypromowany jako region szerokiej oferty kulturalnej i turystycznej do roku 2014. W analizowanym kwestionariuszu ankietowym zapytano zatem respondentów o to czy warunek ten został spełniony, a zatem czy w ciągu ostatnich pięciu lat przedmiotowy region został wypromowany z punktu widzenia kultury i turystyki. 68,89% ankietowanych twierdząco odpowiedziało na to pytanie. Co piąty (19,11%) pytany zaznaczył odpowiedź „zdecydowanie tak”, a prawie połowa (49,78%) – „raczej tak”. W opinii co czwartego badanego (27,11%) oferta turystyczna i kulturalna raczej nie została wypromowana w ostatnim pięcioleciu. A tylko 4% ogółu respondentów uważa, że zdecydowanie się tak nie stało. Pozytywne odpowiedzi na omawianego wskaźnika oddziaływania kształtują się w sposób przedstawiony graficznie na poniżej zamieszczonym wykresie.

Wykres nr 33: Poziom pozytywnych odpowiedzi uzyskanych w ramach badania stopnia osiągnięcia wskaźnika oddziaływania przypisanego to trzeciego celu ogólnego.⁵⁶

3.3.2. ANALIZA OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW PRODUKTU I REZULTATU

Najwyższy stopień osiągnięcia wskaźników produktu stwierdzono w ramach celów szczegółowych wyodrębnianych w trzecim celu ogólnym. Mieści się on bowiem w przedziale 83,33% - 175%, co zawarto w poniżej zamieszczonej tabeli.

CEL OGÓLNY 3			
WZBOGACENIE OFERTY TURYSTYCZNEJ, KULTURALNEJ I SPORTOWEJ JAKO ELEMENT PROMOCJI LOKALNEJ			
Wskaźnik oddziaływania: Do roku 2014 obszar działania LGD zostanie wypromowany jako region szerokiej oferty kulturalnej i turystycznej			
Cel szczegółowy 3.1. Wspieranie inicjatyw w zakresie tworzenia produktów turystycznych w oparciu o walory historyczne, architektoniczne i przyrodnicze			
Wskaźnik rezultatu		Realizacja	Realizacja w %
Do roku 2014 zostaną zorganizowane min. 2 imprezy kulturalno-oświatowe na terenie odnowionego obiektu zabytkowego		4	200%
Nazwa przedsięwzięcia	Wskaźnik produktu	Realizacja	Realizacja w %
3.1.1. Odnawianie, oznakowanie i konserwacja lokalnych	Przeprowadzenie 3 prac renowacyjnych/remontowych obiektów zabytkowych z obszaru LGD	3	100%

⁵⁶ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO LGD „BRYNICA TO NIE GRANICA”

pomników historycznych i przyrodniczych			
3.1.2. Wspieranie działań w zakresie tworzenia skansenu kultury lokalnej oraz produktów regionalnych	Realizacja 2 przedsięwzięć mających na celu wspieranie rozwoju produktów lokalnych	2	100%
Cel szczegółowy 3.2. Upowszechnienie oraz uatrakcyjnienie inicjatyw lokalnych instytucji, samorządów, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych			
Wskaźnik rezultatu		Realizacja	Realizacja w %
Do roku 2014 zrealizowane zostaną min. 4 inicjatywy artystyczno-edukacyjne dla mieszkańców obszaru LGD		15	375%
3.2.1. Inicjatywy lokalne w zakresie ekspozycji, publikacji i promocji walorów lokalnych obszaru LGD	Realizacja 6 przedsięwzięć mających na celu wydanie publikacji o historii miejscowości obszaru LGD	7	116,66%
3.2.2. Wspieranie rozwoju technicznego i materialnego organizacji ukierunkowanych na upowszechnianie kultury lokalnej	Realizacja 6 przedsięwzięć mających na celu zakup nowych strojów dla organizacji promujących kulturę i sztukę na obszarze LGD	5	83,33%
3.2.3. Realizacja działań kulturalno-wychowawczych oraz rozrywkowych na obszarze LGD	Realizacja 8 cykli szkoleń artystycznych promujących kulturę lokalną	8	100%
Cel szczegółowy 3.3. Rozszerzanie oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu			
Wskaźnik rezultatu		Realizacja	Realizacja w %
Do roku 2014 zostanie zrealizowanych co najmniej 10 akcji promujących walory lokalne obszaru LGD		22	220%
3.3.1. Inicjatywy lokalne promujące walory lokalne oraz poszerzających formy rekreacji na obszarze LGD w szczególności imprezy kulturalne	Realizacja 34 przedsięwzięć mających na celu organizację imprez integrujących społeczność lokalną obszaru LGD	29	85,29%
3.3.2. Inicjatywy wspierające program aktywności sportowej w szczególności imprezy oraz zawody sportowe	Realizacja 4 przedsięwzięć promujących aktywność fizyczną na obszarze LGD	7	175%
3.3.3. Wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz integracji społeczności poprzez organizację	Realizacja 1 projektu wyjazdowego związanego z promowaniem kultury i sztuki wśród mieszkańców LGD	1	100%

wycieczek tematycznych, wyjazdów i wizyt studyjnych			
---	--	--	--

Tabela nr 14: Według stanu na dzień 30.09.2014 r.⁵⁷

Pierwszym celem szczegółowym jest *„Wspieranie inicjatyw w zakresie tworzenia produktów turystycznych w oparciu o walory historyczne, architektoniczne i przyrodnicze”*, w ramach którego wyodrębniono dwa przedsięwzięcia. Pierwsze z nich polega na odnowieniu, oznakowaniu i konserwacji lokalnych pomników historycznych i przyrodniczych, gdzie wskaźnik produktu został osiągnięty w 100%. Zrealizowano bowiem 3 projekty mające na celu przeprowadzenie prac renowacyjnych/remontowych obiektów zabytkowych z obszaru LGD. 100% osiągnięcie wskaźnika produktu stwierdzono również w przypadku drugiego przedsięwzięcia *„Wspieranie działań w zakresie tworzenia skansenu kultury lokalnej oraz produktów regionalnych”*. W celu osiągnięcia wskaźnika produktu zrealizowano 2 przedsięwzięcia wspierające rozwój produktów lokalnych.

Wskaźnik rezultatu w ramach pierwszego celu ogólnego zakładał zorganizowanie do 2014 roku min. 2 imprez kulturalno-oświatowych na terenie odnowionych obiektów zabytkowych. Poziom osiągnięcia tego założenia wynosi 200%. W latach 2012 – 2013 odbyły się bowiem 4 następujące wydarzenia kulturalno-oświatowe:

- ✚ spotkanie Miłośników Dróg Jakubowych i Pielgrzymów, które odbyło się w Parafii Rzymskokatolickiej Świętego Jakuba Apostoła;
- ✚ inauguracja Drogi Świętego Jakuba Via Regia w Zagłębiu i na Górnym Śląsku w Parafii Rzymskokatolickiej Świętego Jakuba Apostoła;
- ✚ koncert chóru „Polonia-Harmonia” w Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Św. Wawrzyńca w Bobrownikach;
- ✚ koncert ks. Biskupa Antoniego Długosza w Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Św. Wawrzyńca w Bobrownikach.

W ramach drugiego celu szczegółowego wyróżniono trzy przedsięwzięcia. Pierwsze *„Inicjatywy lokalne w zakresie ekspozycji, publikacji i promocji walorów lokalnych obszaru LGD”* jako wskaźnik produktu zakłada realizację 6 przedsięwzięć mających na celu wydanie publikacji o historii miejscowości obszaru LGD. Złożonych zostało 7 wniosków, z których wszystkie zostały rozpatrzone pozytywnie, a środki finansowe zostały wypłacone przez Agencję Płatniczą. Tym samym wskaźnik produktu został osiągnięty „z nadwyżką”, czyli w 116,66%. Przedsięwzięcie nr 3.2.2. *„Wspieranie rozwoju technicznego i materialnego organizacji ukierunkowanych na upowszechnianie kultury lokalnej”* to realizacja 6 inicjatyw mających na celu zakup nowych strojów dla organizacji promujących kulturę i sztukę na obszarze LGD. Wskaźnik produktu może zostać i w tym przypadku osiągnięty w 116,66%. Złożono bowiem 7 wniosków, z czego:

⁵⁷ opracowanie własne, opracowano na podstawie sprawozdań finansowych z realizacji LSR oraz dokumentacji zgromadzonej przez Biuro LGD „Brynica to nie granica”

- 5 – wypłacone
- 1 – w trakcie oceny
- 1 – podpisana umowa

Wskaźnik rezultatu w przypadku celu szczegółowego 3.2. został określony w następujący sposób: „Do roku 2014 zrealizowane zostaną min. 4 inicjatywy artystyczno-edukacyjne dla mieszkańców obszaru LGD”. Takich inicjatyw zrealizowano znacznie więcej niż zakładał wskaźnik rezultatu. Na dzień 30.09.2014 r. aż 15 wniosków z tego zakresu zostało zakończonych, a środki finansowe zostały wypłacone beneficjentom. Stopień osiągnięcia tak sformułowanego wskaźnika osiągnął zatem poziom 375%.

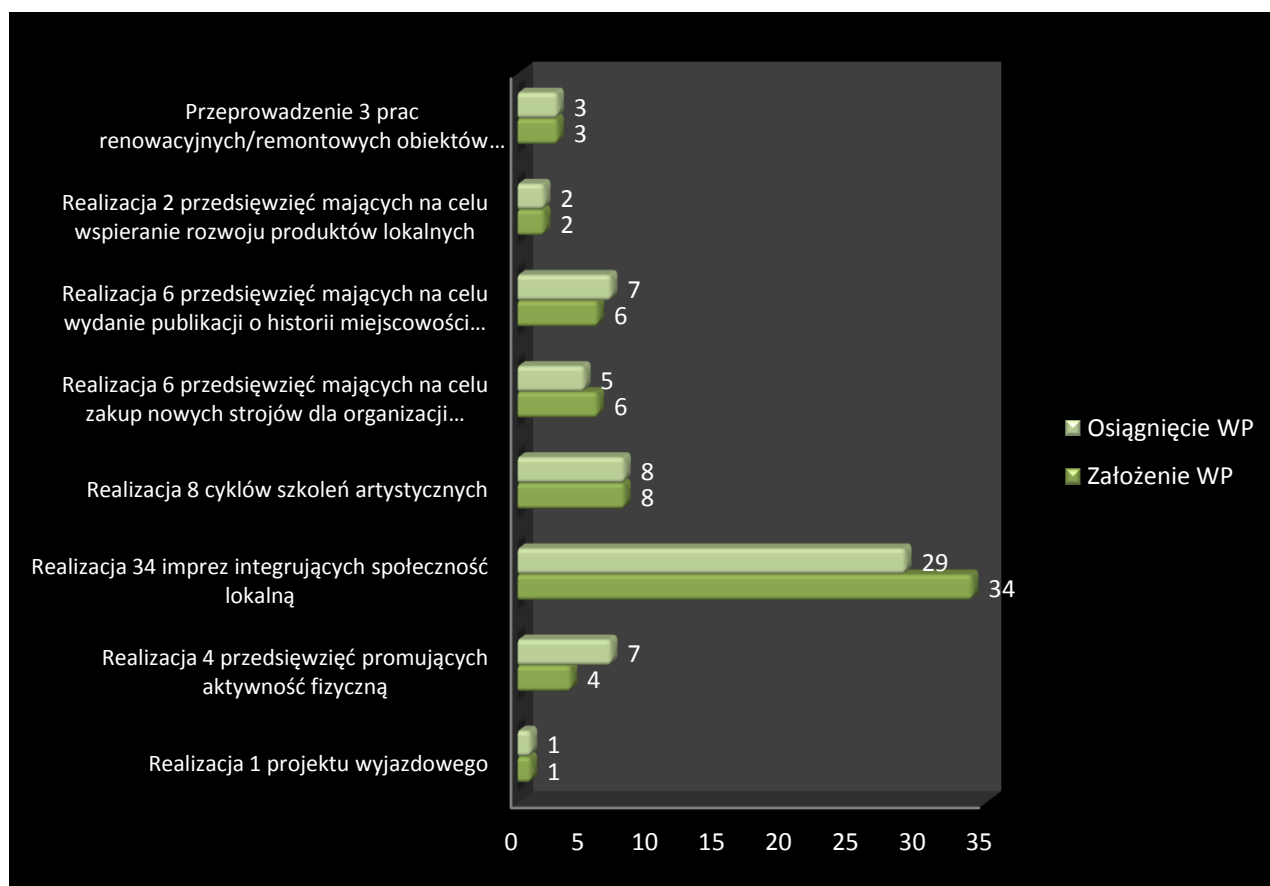
Kolejny wskaźnik produktu przypisany do przedsięwzięcia nr 3.2.3. zakłada realizację 8 cykli szkoleń artystycznych promujących kulturę lokalną. Dotychczasowy poziom osiągnięcia analizowanego wskaźnika wynosi 100%, bowiem 8 z 9 złożonych wniosków zostało zakończonych. 1 wniosek nadal pozostaje w trakcie oceny przez Samorząd Województwa. W przypadku jego akceptacji i wypłacenia środków finansowych stopień realizacji wzrośnie do 112,5%.

Cel szczegółowy 3.3. brzmi następująco: „Rozszerzanie oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu”. W jego ramach wyodrębniono trzy różne przedsięwzięcia, a do każdego z nich przypisano odpowiedni wskaźnik produktu. Pierwsze z nich „Inicjatywy lokalne promujące walory lokalne oraz poszerzające formy rekreacji na obszarze LGD w szczególności imprezy kulturalne” jako wskaźnik produktu przyjmuje organizację 34 imprez integrujących społeczność lokalną. Wskaźnik produktu nie osiągnął jeszcze 100%, osiągnięcie tego poziomu nie jest zagrożone. Złożono bowiem 34 wnioski, z czego:

- 29 – wypłacone
- 5 – w trakcie oceny

Biorąc zatem pod uwagę tylko i wyłącznie wnioski zakończone, to stopień osiągnięcia wskaźnika produktu w tym przypadku wynosi 85,29%. Najwyższy poziom osiągnięcia wskaźnika produktu uzyskano w przypadku przedsięwzięcia nr 3.3.2. – „Inicjatywy wspierające program aktywności sportowej w szczególności imprezy oraz zawody sportowe”. Wynosi on bowiem aż 175%. Założono realizację 4 zadań promujących aktywność fizyczną na obszarze LGD. Złożono natomiast 7 wniosków. Wszystkie zostały rozpatrzone pozytywnie, a środki finansowe z tytułu refundacji zostały wypłacone poszczególnym beneficjentom. 100% poziom osiągnięcia wskaźnika produktu stwierdzono w przypadku ostatniego z przedsięwzięć, czyli „Wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz integracji społeczności poprzez organizację wycieczek tematycznych, wyjazdów i wizyt studyjnych”. Do osiągnięcia zakładanego wskaźnika produktu niezbędny było zorganizowanie 1 projektu wyjazdowego związanego z promowaniem kultury i sztuki wśród mieszkańców LGD. Projekt taki został zrealizowany, a refundacja została przez Agencję Płatniczą wypłacona.

Na wykresie nr 24 zaprezentowano stopień osiągnięcia wskaźników produktów w ramach celu ogólnego nr 3 „Wzbogacenie oferty turystycznej, kulturalnej i sportowej jako element promocji lokalnej”.

Wykres nr 34: Stopień osiągnięcia wskaźników produktu w ramach celu ogólnego nr 3 „Wzbogacenie oferty turystycznej, kulturalnej i sportowej jako element promocji lokalnej”.⁵⁸

Jeśli chodzi natomiast o wskaźnik rezultatu otrzymał on brzmienie: „Do roku 2014 zostanie zrealizowanych co najmniej 10 akcji promujących walory lokalne obszaru LGD”. Takich akcji zostało zorganizowanych jednak znacznie więcej. Bogate walory lokalne poszczególnych gmin tworzących teren objęty LSR promowano bowiem podczas licznych imprez plenerowych i kulturalnych, dożynek, warsztatów artystycznych, festynów czy festiwalów. W sumie dotychczas zakończono 22 operacje polegające na promocji obszaru LGD. Wskaźnik rezultatu osiągnięto został zatem w 220%.

⁵⁸ opracowanie własne, opracowano na podstawie sprawozdań finansowych z realizacji LSR oraz dokumentacji zgromadzonej przez Biuro LGD „Brynica to nie granica”

4. OCENA DZIAŁALNOŚCI LGD

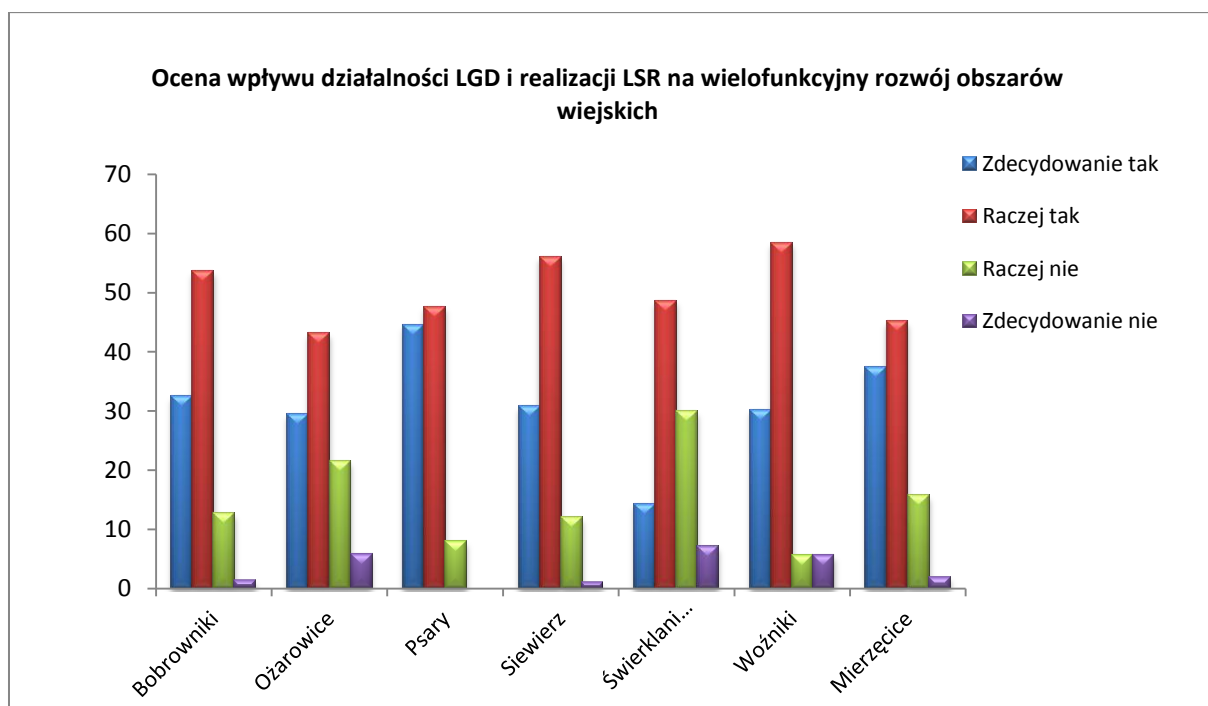
Jednym z celów niniejszego opracowania jest ocena wpływu działalności Lokalnej Grupy Działania oraz realizacja LSR na poziom rozwoju obszarów wiejskich. W ankiecie omawianej w poprzednich rozdziałach znalazły się zatem trzy pytania dotyczące tej części opracowania:

- ✚ Czy Pani/Pana zdaniem działalność Lokalnej Grupy Działania i realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju ma wpływ na wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich?
- ✚ Który z wymienionych w ankiecie aspektów wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich w największym stopniu realizuje LGD?
- ✚ Które z działań wymienionych w ankiecie w największym stopniu mają wpływ na rozwój obszarów wiejskich?

Odpowiedzi udzielone na powyższe pytania pozwolą na ustalenie jaki jest wpływ Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica” na rozwój lokalny oraz jaki wpływ ma realizacja założeń Lokalnej Strategii Rozwoju na obszary wiejskie. Jak już wcześniej zaznaczono badanie ankietowe zostało przeprowadzone na reprezentatywnej grupie 450 osób.

Poproszono ankietowanych o ocenę wpływu działalności LGD i realizacji LSR na wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich. Odpowiadając na to pytanie należało wybrać jedną z czterech następujących opcji: „zdecydowanie tak”, „raczej tak”, „raczej nie” oraz „zdecydowanie nie”. Podobnie jak we wcześniej analizowanych pytaniach tego typu odpowiedzi podzielono na dwie grupy: pozytywne i negatywne. Aż 81,78% respondentów z całego badanego obszaru udzieliło pozytywnej odpowiedzi na zadane pytanie. Ponad połowa (50,89%) stwierdziła, że LGD i przyjęta LSR „raczej” ma wpływ na rozwój lokalny, a 30,89%, że ma go „zdecydowanie”. Załedwie 15,11% pytanych wybrało opcję „raczej nie”, a 3,11% - „zdecydowanie nie”. Podobnie jak w wielu wcześniej analizowanych pytaniach najlepiej badany parametr ocenili mieszkańcy gminy Psary. Prawie wszyscy (92,06%) ankietowani z tego obszaru postrzegają pozytywnie wpływ LGD i LSR na rozwój obszarów wiejskich. Tylko 5 osób (7,94%) zaznaczyło opcję „raczej nie”. Niewiele gorszej oceny dokonali mieszkańcy gminy Woźniki. 88,68% z nich badany aspekt uważa za pozytywny, a tylko 11,32% za negatywny. Podział ocen negatywnych jest bardzo równomierny – trzy osoby wybrały opcję „raczej nie” i trzy – „zdecydowanie nie”. Bardzo podobne spostrzeżenia co do wpływu Lokalnej Grupy Działania na rozwój zamieszkiwanych przez siebie terenów mają mieszkańcy gminy Bobrowniki i Siewierz. Odpowiedzi „zdecydowanie tak” zaznaczyło bowiem nieco ponad 30% ankietowanych, „raczej tak” – ponad 50%, „raczej nie” – 12%, a „zdecydowanie nie” po jednym badanym z każdej gminy co stanowi nieco ponad 1%. Wyniki najbardziej zbliżone dla średniej uzyskanej dla całego badanego obszaru stwierdzono w gminie Mierzęcice. Odsetek odpowiedzi pozytywnych kształtuje się tutaj na poziomie 82,35%, z czego 37,25% - „zdecydowanie tak” i 45,1% - „raczej tak”. Negatywnej oceny dokonało 17,65% respondentów, ale tylko 1,96% wybrało opcję „zdecydowanie nie”. Gorszej oceny badanego aspektu dokonali mieszkańcy gminy Ożarówice. Co czwarty pytany (27,45%) z tego terenu negatywnie postrzega wpływ LGD i LSR na rozwój lokalny. 29,41% uważa go za

zdecydowanie dobry, a 43,14% za raczej dobry. Najgorsze oceny stwierdzono w minie Świerklaniec, gdzie odsetek odpowiedzi negatywnych znacznie przewyższył średnią dla całego obszaru i wyniósł 37,14%. Zaledwie 14,29% respondentów oceniło analizowany aspekt zdecydowanie dobrze, a 48,57% raczej dobrze. Należy jednak zauważyć, iż badaniu podlega cały obszar Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica”. Ogólna ocena uzyskana na tym obszarze jest bardzo wysoka. Świadczy to zatem o znaczącym wpływie działalności LGD i realizacji LSR na wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich. Szczegółowe odpowiedzi uzyskane w poszczególnych gminach przedstawiono na poniżej zamieszczonym wykresie.

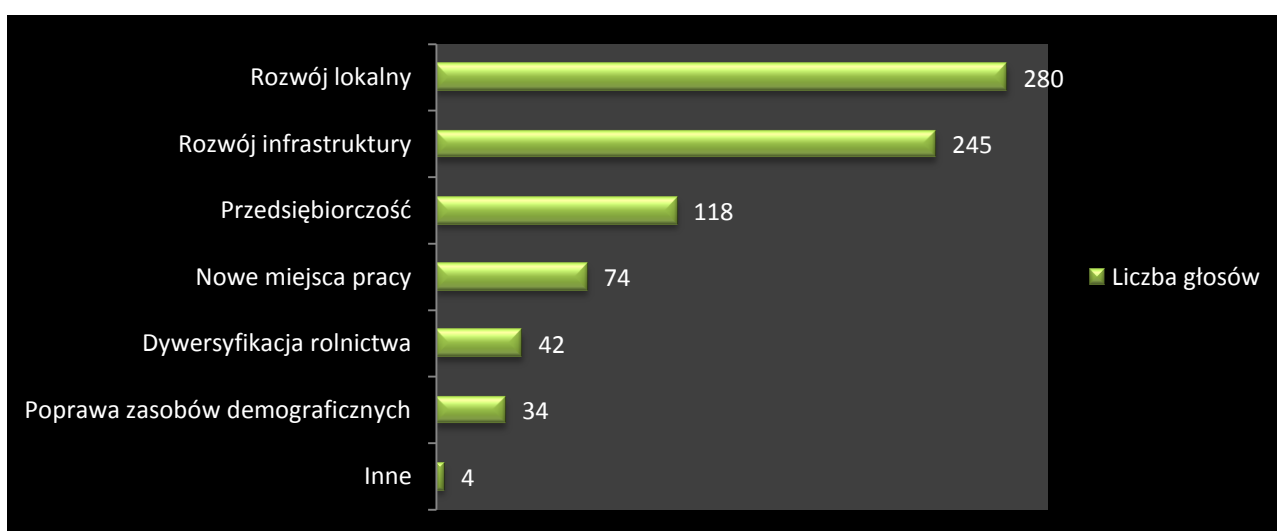
Wykres nr 35: Ocena wpływu działalności LGD i realizacji LSR na wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.⁵⁹

Rozwój obszarów wiejskich można rozpatrywać z różnych punktów widzenia. Dlatego też w analizowanym badaniu ankietowym poproszono respondentów o wskazanie takich aspektów wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, które Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” realizuje w największym stopniu. Badani mogli zaznaczyć maksymalnie trzy spośród następujących aspektów:

- nowe miejsca pracy
- rozwój lokalny
- przedsiębiorczość
- dywersyfikacja rolnictwa
- rozwój infrastruktury
- poprawa zasobów demograficznych
- inne

⁵⁹ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

Przeprowadzone badanie wskazuje w sposób niebudzący wątpliwości, które z wymienionych wyżej aspektów wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich LGD realizuje w największym stopniu. Jest to bowiem „rozwój lokalny” oraz „rozwój infrastruktury”. Pierwszy z nich wskazało aż 280 spośród 450 respondentów (62,22%), a drugi niewiele mniej bo 245 pytanym (54,44%). Co czwarty ankietowany (26,22%) docenił również wkład LGD w rozwój przedsiębiorczości, a 16,44% w tworzenie nowych miejsc pracy. Zaledwie co dziesiąty spośród 450 respondentów (9,33%) uważa, że aspektem rozwoju obszarów wiejskich, który LGD realizuje w stopniu najwyższym jest dywersyfikacja rolnictwa. 7,56% badanych wskazało natomiast poprawę zasobów demograficznych. Najmniej, bo tylko czterech ankietowanych zaznaczyło opcję „inne”. Odpowiedziało tak trzech mieszkańców gminy Świerkianiec oraz jeden z terenu gminy Woźniki. Na załączonym poniżej wykresie przedstawiono wskazane przez badanych odpowiedzi.

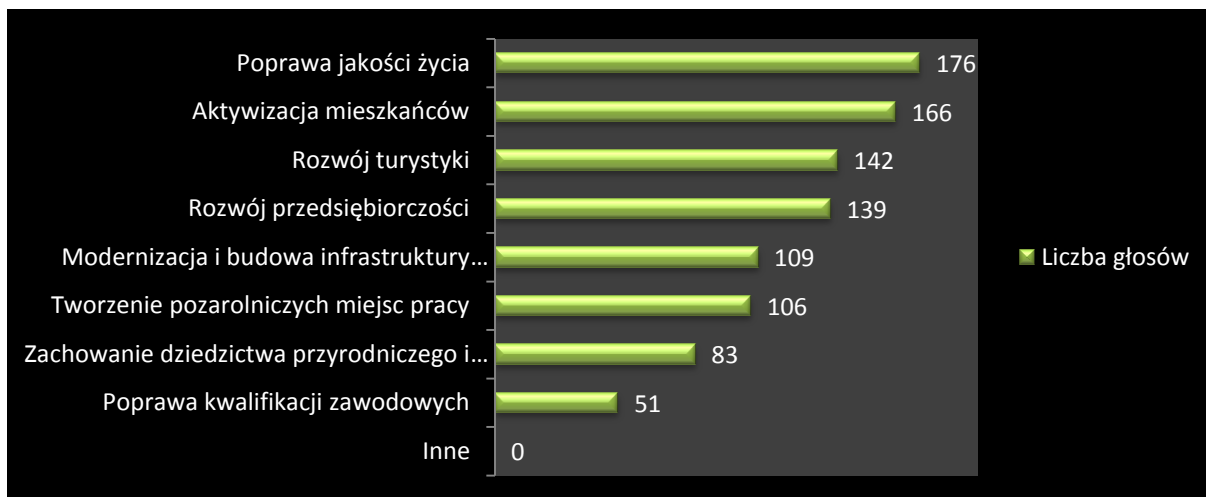
Wykres nr 36: Aspekty wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich.⁶⁰

W kolejnym pytaniu poproszono ankietowanych o odpowiedź na pytanie które z działań wymienionych w ankiecie ma największy wpływ na rozwój obszarów wiejskich. Podobnie jak w poprzednio analizowanym zagadnieniu badani mogli wskazać maksymalnie trzy spośród następujących opcji:

- ✚ tworzenie pozarolniczych miejsc pracy
- ✚ rozwój przedsiębiorczości
- ✚ aktywizacja mieszkańców
- ✚ poprawa jakości życia
- ✚ rozwój turystyki
- ✚ poprawa kwalifikacji zawodowych
- ✚ zachowanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego
- ✚ modernizacja i budowa infrastruktury techniczno-społecznej
- ✚ inne

⁶⁰ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

Jak wykazało przedmiotowe badanie działania mające największy wpływ na rozwój obszarów wiejskich to poprawa jakości życia oraz aktywizacja mieszkańców. Głosowało tak bowiem odpowiednio 39,11% oraz 36,89% badanych. Warto podkreślić, iż żaden z ankietowanych nie zaznaczył opcji „inne”. Świadczy to o stworzeniu poprawnego formularza ankietowego, w którym zawarto wystarczającą wachlarz odpowiedzi.

Wykres nr 37: Działania mające największy wpływ na rozwój obszarów wiejskich.⁶¹

5. WYWIAD FOCUSOWY

Wywiad fokusowy, to inaczej moderowana dyskusja na jakiś konkretny temat prowadzona przez zbraną w jednym miejscu grupę ludzi. W wywiadzie fokusowym najczęściej bierze udział badacz i około 5-10 osób.

Badania fokusowe są jednym z najlepszych sposobów pozyskiwania opinii, odczuć i trudnych do zwerbalizowania intuicji, dlatego często stosuje się je jako materiał uzupełniający do badań ilościowych. Na potrzeby niniejszej ewaluacji przeprowadzono jeden zogniskowany wywiad grupowy z udziałem przedstawicieli Rady, Zarządu oraz pracownikami biura LGD. Stanowiło ono uzupełnienie wyników uzyskanych w trakcie ilościowej analizy (ankiety) przeprowadzonej na grupie 450 osób.

Spotkanie odbyło się dnia 27.10.2014 roku, o godz. 16.00, w siedzibie Lokalnej Grupy Działania. W spotkaniu uczestniczyli:

1. Jerzy Józwik - Przewodniczący Zarządu
2. Mirella Barańska - Sorn - Członek Zarządu
3. Małgorzata Bednarek - Skarbnik Zarządu
4. Joanna Trzcionka - Sekretarz Zarządu

⁶¹ opracowanie własne, na podstawie przeprowadzonych ankiet

5. Beata Wojtacha - Członek Zarządu
6. Stanisław Paks - Przewodniczący Rady
7. Zdzisław Hryciuk - Wiceprzewodniczący Rady
8. Aurelia Gnacik - Członek Rady
9. Magdalena Trelińska - Dyrektor Biura LGD
10. Paulina Jóźwik – Pracownik Biura LGD

Wywiad polegał na swobodnej dyskusji prowadzonej przez moderatora, według wcześniej przygotowanego scenariusza. Rozmowa była luźną wymianą zdań między uczestnikami badania oraz moderatorem, choć czasami przeradzała się w ożywioną dyskusję. Każda z osób miała możliwość wyrażenia własnych poglądów, niezależnie od opinii pozostałych uczestników. Badanie fokusowe było nagrywane (dźwięk), a na podstawie transkrypcji wywiadu sporządzony został niniejszy raport zawierający wnioski badawcze. Spotkanie trwało ok. 90 minut.

Wywiad fokusowy podzielony został na następujące bloki tematyczne:

1. Identyfikacja problemów w zakresie monitorowania wdrażania LSR – pozyskiwanie gromadzenie, wykorzystywanie informacji;
2. Ryzyko i zagrożenia niezrealizowania założeń LSR – celów, wydatkowania środków;
3. Realizacja zadań informacyjno-promocyjnych;
4. Rozpoznawalność LGD na terenie działania;
5. Wpływ działalności LGD i wdrażania LSR na rozwój lokalny.

Na początku wywiadu fokusowego, uczestnicy otrzymali pytanie „rozgrzewkowe”, które oprócz uzyskania danych merytorycznych, służyło rozluźnieniu atmosfery, wzajemnemu poznaniu się grupy fokusowej z moderatorem i większemu otwarciu się uczestników.

Pytanie brzmiało: „Co według Państwa stanowi największy sukces LGD do tej pory?”

Uczestnicy zgodnie stwierdzili, że powodem do zadowolenia jest to, iż zacieśniła się współpraca między gminami, które wchodzi w skład LGD oraz umiejętność dobrej współpracy i porozumienia. Bardzo istotne i zauważalne, zdaniem kilku osób, jest zdolność do wypracowania konsensusu, pomimo wielu skomplikowanych sytuacji, a niekiedy nawet konfliktu interesów. Pozytywem jest umiejętność wspólnego działania, ponad podziałami i zorientowanie na osiąganie efektów. Sukcesem jest również ożywienie formalnych i nieformalnych grup społecznych, m.in. kół gospodyń wiejskich.

Udało się zrealizować bardzo dużo projektów i to nie tylko tych, których wnioskodawcami były JST ale przede wszystkim organizacje pozarządowe. Z pewnością tych projektów byłoby więcej, gdyby nie problem wkładu własnego oraz zasady refundacji. Uczestnicy spotkania zgodnie stwierdzili, że w przypadku organizacji pozarządowych, typu stowarzyszenia, fundacje powinno mieć zastosowanie rozwiązanie stosowane w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki oraz Regionalnym Programie Operacyjnym, polegające na zaliczkowaniu

operacji. Potrzeb jest bardzo dużo, w każdej miejscowości, w każdym sołectwie i realizacja projektów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej jest niezbędna. Kolejnym problemem jest bardzo skomplikowana procedura pozyskiwania środków w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Zdaniem rozmówców nie do końca zrozumiałe i niesprawiedliwe jest, że zasady Programu i podejście do Wnioskodawców składających wnioski jest takie samo niezależnie od wysokości wnioskowanej kwoty pomocy. Takie same są wymagania w stosunku do wnioskodawców, którzy ubiegają się o wsparcie w wysokości 400 000 zł, jak i 10 000 zł. Według uczestników spotkania wnioski realizowane w ramach tzw. „Małych projektów”, powinny być znacznie uproszczone i nie powinny przechodzić pełnej procedury weryfikacyjnej.

Pan Jerzy Józwik, Przewodniczący Zarządu podkreślił fakt, iż działania LGD zmierzają również do „zasypania” historycznej granicy, która funkcjonowała na rzece Brynica. Brynica to historyczna granica między Śląskiem i Zagłębiem Dąbrowskim, a szerzej – Małopolską. W przeszłości była także granicą Polski i państwa Habsburgów, a w okresie zaborów granicą prusko-rosyjską. W latach 1918-22 natomiast granicą polsko-niemiecką.

Pomimo niewątpliwej różnorodności kulturowej, tradycyjnej, czy mentalnej, istniejącej na obszarze LGD udaje się realizować wspólne przedsięwzięcia, nie tylko dofinansowane ze środków UE, jak np. Festiwal Produktu Lokalnego. Dzięki ścisłej współpracy w ramach LGD zauważa się coraz większą integrację międzygminną.

W opinii uczestników spotkania, sukces, jakim jest realizacja wielu projektów, wspólne, międzygminne inicjatywy oraz ścisła współpraca pomiędzy członkami LGD, jest tym większy, że udało się go osiągnąć pomimo wszystkich problemów, z jakim Lokalna Grupa Działania spotyka się na co dzień.

Ad. 1 Identyfikacja problemów w zakresie monitorowania wdrażania LSR – pozyskiwanie gromadzenie, wykorzystywanie informacji

Podstawowym problemem w zakresie monitorowania wdrażania LSR jest przede wszystkim brak bieżącej informacji na temat stanu weryfikacji poszczególnych wniosków w Instytucjach Wdrażających. W momencie przekazania wniosków do Urzędu Marszałkowskiego, czy ARiMR następuje długi okres czasu, kiedy nie wiadomo co się z nimi dalej dzieje. Nie został wypracowany żaden system monitorowania postępu weryfikacji wniosków. Bardzo rzadko LGD otrzymuje szczegółowe raporty z systemu OFSA, które pozwoliłyby na bieżący monitoring.

Brak bieżących informacji z UM i ARiMR miał odzwierciedlenie w przypadku ostatniej kontroli NIK, gdzie kontrolujący potrzebowali bieżących, jak najbardziej aktualnych danych, a LGD nimi nie dysponowało.

Pracownicy Biura LGD wypracowali własne metody monitorowania postępów wdrażania Strategii. Opracowano szczegółowe rejestry, uwzględniające wszystkie złożone projekty w

podziale na poszczególne cele i przedsięwzięcia określone w LSR. Na bieżąco, w miarę możliwości, zmieniane są statusy wniosków w zależności od postępu weryfikacji w IW. Z uwagi na brak informacji z Instytucji odpowiedzialnych za weryfikację wniosków, pracownicy Biura telefonicznie kontaktują się z beneficjentami w celu uzyskania tych informacji. W dalszej części uczestnicy dyskutowali na temat jakości wypełnianych ankiet monitorujących, wypełnianych przez Beneficjentów oraz wiarygodności danych w nich zawartych. Zdaniem uczestników, przede wszystkim pracowników Biura, z ankiet monitorujących powinno wynikać, czy poszczególne wskaźniki są osiągane na bieżąco oraz w jakim tempie i w jakiej wysokości. Czy beneficjent spełnił to, co założył we wniosku. Niestety, informacje składane przez Beneficjentów nie zawsze są rzetelne i nie mogą stanowić podstawy do monitorowania postępów LSR.

Wiedza dotycząca aktualnego zaangażowania środków przewidzianych w LSR na realizację projektów jest szczególnie istotna w momencie ogłaszania konkursów, trzeba bowiem precyzyjnie określić kwotę limitu środków przewidzianych do rozdysponowania. Niestety Biuro LGD często borykało się z problemem braku danych właśnie przed ogłoszeniami konkursów.

Zdaniem uczestników spotkania, Urząd Marszałkowski organizuje systematycznie spotkania, szkolenia dla LGD obejmujące zagadnienia funkcjonowania LGD oraz monitorowania wdrażania LSR.

Ad. 2 Ryzyko i zagrożenia niezrealizowania założeń LSR – celów, wydatkowania środków

Lokalna Grupa Działania w obecnym okresie programowania ogłosiła wiele konkursów. Ostatnie odbyły się w terminie 30.06.2014 - 21.07.2014. Wybrano do realizacji mnóstwo projektów. Obecnie LGD nie ma już wpływu na dalszy postęp wdrażania LSR. Można stwierdzić, że Grupa wywiązała się ze swoich obowiązków, natomiast obecnie może czekać tylko na weryfikację wniosków i ostateczne rozliczenie z realizacji LSR. Zdaniem pracowników Biura możliwy jest scenariusz, iż ok. 2 mln zł zostanie niewykorzystanych. Są to środki zablokowane w projektach wybranych przez Radę LGD, które obecnie weryfikowane są w UM oraz w ARiMR. W przypadku tak wysokich „oszczędności” możliwe jest zatem, że będzie to miało wpływ na częściowe niezrealizowanie wskaźników i ewentualne nieosiągnięcie celów LSR. Prawdopodobnie będzie istniała jednak możliwość aneksowania umowy ramowej w zakresie kwoty pomocy.

W trakcie dyskusji stwierdzono również, iż nie zachodzi ryzyko przekroczenia 15% -ego progu kosztów bieżących.

Ad. 3 Realizacja zadań informacyjno-promocyjnych

Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” realizuje bardzo szeroką ofertę informacyjno-promocyjną na swoim obszarze.

Przed każdym ogłoszonym konkursem odbywały się spotkania szkoleniowe z potencjalnymi Wnioskodawcami. Omawiano zasady przyznawania pomocy na poszczególne działania, sposób wypełniania wniosków oraz zasady rozliczania projektów. Szkolenia cieszyły się zwykle dużym powodzeniem i zainteresowaniem mieszkańców. Ponadto, LGD nie ograniczało się tylko do realizacji szkoleń finansowanych ze środków Funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania. Udało się pozyskać środki z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na realizację cyklu szkoleń oraz z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich.

Systematycznie prowadzone było również doradztwo dla zainteresowanych pozyskaniem dotacji. Wnioskodawcy również chętnie korzystali z tej formy pomocy. Biorąc pod uwagę ilość złożonych w całym okresie wniosków, można stwierdzić, że działania informacyjne i doradcze były bardzo skuteczne.

Działania promocyjne prowadzone były głównie za pomocą materiałów drukowanych, takich jak plakaty, ulotki, foldery. Materiały te zawierały informacje zarówno dotyczące możliwości pozyskania dofinansowania ale również bieżącej działalności LGD, organizowanych imprez i innych przedsięwzięć. Przy wjeździe do każdej gminy istnieją tablice informacyjno – promocyjne o LGD.

Ponadto prowadzone przez LGD działania przyczyniły się w 2011 roku do poszerzenia członków organizacji o trzy nowe Gminy.

Ad. 4 Rozpoznawalność Lokalnej Grupy Działania

Zdaniem uczestników spotkania rozpoznawalność Lokalnej Grupy Działania jest bardzo duża. Przykładem może być Gmina Ożarówice, w której w każdej miejscowości został zrealizowany min. jeden projekt, czy przedsięwzięcie z inicjatywy LGD. Organizowane są systematycznie spotkania z mieszkańcami, członkami KGW, czy strażakami. Można więc „zaryzykować” stwierdzenie, że na terenie Gminy nie ma mieszkańca, który nie słyszał o Lokalnej Grupie Działania. Z pewnością każdy, kto interesuje się życiem społecznym na terenie gminy, czy powiatu rozpoznaje LGD i wie czym się zajmuje.

Propagowanie wiedzy o LGD i możliwościach oraz korzyściach płynących z jej działalności odbywa się właściwie od najmłodszych lat. Członkom LGD zależy na tym, aby dzieci oswajały się z różnorodnymi przedsięwzięciami, nie tylko tymi materialnymi, jak place zabaw, czy boiska ale również z różnymi akcjami aktywizującymi. Udało się zorganizować m.in. Super Euro - turniej piłkarski dla dzieci w trakcie odbywającego się w Polsce Euro 2012, wiele konkursów okolicznościowych, imprez integracyjnych, itp.

W opinii rozmówców, rozpoznawalność Lokalnej Grupy Działania na jej obszarze jest bardzo duża.

Ad. 5 Wpływ działalności LGD i wdrażania LSR na rozwój lokalny

Uczestnicy spotkania zgodnie stwierdzili, iż działalność Lokalnej Grupy Działania ma bardzo duży wpływ na rozwój lokalny obszaru. Nie ulega wątpliwości, że brak takiego podmiotu skutkowałby niezrealizowaniem wielu naprawdę ważnych inwestycji, m.in. boisk, placów zabaw, ścieżek rowerowych i edukacyjnych, renowacji zabytków, świetlic wiejskich, etc.

Powstanie i funkcjonowanie LGD miało bardzo duży wpływ na wzrost komfortu życia mieszkańców. Przykładem bezpośredniego wpływu może być gmina Psary, gdzie zauważa się wzrost liczby mieszkańców, co przyczynia się do wzrostu dochodu gminy i powstania wymiernych korzyści. Ludzie, szukając miejsca do osiedlenia się zwracają uwagę na wiele aspektów życia codziennego. Wybierają miejscowości atrakcyjne ze względu na zapewnienie niezbędnych potrzeb, zarówno typowo bytowych, jak również edukacyjnych, rekreacyjnych, czy kulturalnych. Tak więc realizacja inwestycji unijnych dzięki środkom pozyskanym przez LGD, przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców, a docelowo do rozwoju obszaru.

Ponadto, zauważa się coraz więcej oddolnych inicjatyw mieszkańców. Stworzone zostały strategie poszczególnych miejscowości, w których mieszkańcy sami określili zadania priorytetowe. Środki z Funduszu Sołeckiego zabezpieczono jako wkład własny w kilku projektach. Zakup strojów regionalnych dla członków zespołów, instrumentów dla orkiestry, czy mundurów historycznych, również przyczynia się do kultywowania tradycji regionu i stanowi „wizytówkę” miejscowości, gminy, etc.

Istotną kwestią, o której nie można zapominać jest tworzenie miejsc spotkań i wypoczynku. Kiedyś rolę taką pełniły obiekty szkół. Niestety, po reformie oświaty wiele szkół zostało zamkniętych, a budynki przeznaczono na inne cele. Mieszkańcy tych miejscowości zostali pozbawieni miejsc, gdzie mogliby się spotkać, zaktywizować, czy podejmować jakiegokolwiek inicjatywy. Dlatego w opinii uczestników spotkania, tak ważne są obiekty świetlic wiejskich, z których korzystają nie tylko mali mieszkańcy i młodzież ale również ludzie starsi, czy seniorzy. Dzięki tym obiektom mieszkańcy mają możliwość zachowania swojej lokalnej tożsamości, mogą kultywować zwyczaje, obrzędy i przekazywać je nowym pokoleniom. Powstają bądź odradzają się różne organizacje społeczne, jak choćby koła gospodyń wiejskich, czy organizacje strażackie, które są głównym trzonem życia społecznego na wsi.

Rozmówcy zgodnie uznali, że od momentu powstania LGD nastąpił proces pozytywnych zmian, nie tylko w aspekcie poprawy infrastruktury ale przede wszystkim w aspekcie życia społecznego oraz aktywizacji mieszkańców i zacieśniania więzi społecznych.

Na zakończenie spotkania wyrażono również obawy co do przyszłości Lokalnej Grupy Działania. Niestety, w chwili obecnej jest jeszcze wiele niewiadomych jak będzie wyglądało przygotowanie nowej Strategii oraz jej realizacja w przyszłości. Członkowie LGD liczą na wsparcie właściwych instytucji w nowym okresie programowania.

6. WNIOSKI I REKOMENDACJE

I. *Finansowe wdrażanie pomocy*

1. W okresie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, LGD przeprowadziła 28 naborów wniosków na poszczególne działania, wdrażane w ramach LSR: Odnowa i rozwój wsi, Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej oraz Małe projekty;
2. Według danych pozyskanych od Instytucji Wdrażających na dzień 30.09.2014 r. wypłacono Beneficjentom kwotę **3 736 395,78 zł**, co stanowi **47%** założonego budżetu. Są to środki finansowe wypłacone w ramach wszystkich kategorii działań, realizowanych przez LGD. W związku z bardzo dużą dynamiką realizacji LSR, wysoką częstotliwością ogłaszania naborów wniosków oraz dużą ilością wniosków wybranych przez Radę LGD, wskazany powyżej poziom z pewnością wzrośnie.
3. Biorąc pod uwagę sumę wszystkich środków wypłaconych, wartość zawartych umów oraz kwoty wniosków znajdujących się nadal w weryfikacji stan realizacji Strategii osiąga bardzo wysoki poziom – **92,93 % w stosunku do zaplanowanego budżetu**. Natomiast w rozbiciu na poszczególne działania przedstawia się następująco:
 - a) „Odnowa i rozwój wsi” – 98,40 %
 - b) „Małe projekty” – 93,96 %
 - c) „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” – 66,96 %
 - d) „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” – 97,50 %

Przeprowadzone w ramach niniejszego opracowania analizy jednoznacznie wskazują, że postęp finansowy realizacji LSR osiągnął bardzo wysoki pułap. Tak wysoki poziom niewątpliwie jest efektem świadomego działania Zarządu Lokalnej Grupy Działania. Bardzo duża ilość przeprowadzonych naborów wniosków, działania informacyjno-promocyjne, szkoleniowe i doradcze, świadczą o dużym doświadczeniu i ogromnym zaangażowaniu zarówno osób zarządzających Lokalną Grupą Działania, jak również pracowników Biura LGD.

Obecnie, LGD nie ma w zasadzie wpływu na dalsze postępowanie z wnioskami, które są w trakcie weryfikacji w Instytucjach Wdrażających. Jednak w celu zminimalizowania ilości wniosków odrzuconych na tym etapie, zaleca się bardzo ścisłą współpracę z Urzędem Marszałkowskim, ARiMR, a przede wszystkim z Beneficjentami.

II. **Stopień osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych**

Badający, zgodnie z zaproponowaną w ofercie metodologią badania uznał, iż najlepszym sposobem, pozwalającym określić stopień osiągnięcia celów ogólnych, sformułowanych w Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Brynica to nie granica” będzie badanie ilościowe, za pomocą kwestionariusza ankietowego, przeprowadzone na reprezentatywnej grupie mieszkańców zamieszkujących obszar objęty LSR. W związku z tym wśród mieszkańców poszczególnych gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica” przeprowadzono badanie ankietowe, w którym zainteresowanych poproszono o odpowiedzi na pytania, które wcześniej zostały precyzyjnie zaplanowane. Zaproponowane podejście jest zgodne z metodyką badań socjologicznych, ponieważ indywidualne i subiektywne opinie są najbardziej przydatne do obiektywnego oglądu zjawisk i procesów społecznych.

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w dniach 27 – 29 października 2014 r. na grupie 450 respondentów.

1. **CELE OGÓLNE**

1.1.1. **CEL OGÓLNY 1 – POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA POPRZECZ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TECHNICZNEJ**

Wskaźnik oddziaływania pozwalający na określenie stopnia realizacji pierwszego celu ogólnego określono w Lokalnej Strategii Rozwoju następująco: **„Do roku 2014 wzrośnie zadowolenie z jakości życia mieszkańców na obszarze działania LGD”**.

Podczas badania wskaźnika uwzględniono nie tylko aspekty ekonomiczne, ale również społeczne. Analizując odpowiedzi ankietowanych wyraźnie widać, że poziom zadowolenia z jakości własnego życia jest satysfakcjonujący. Ankietowani bardzo dobrze ocenili parametry badane w ramach trzech płaszczyzn, związanych z zaspokojeniem podstawowych potrzeb człowieka.

Można stwierdzić, iż mieszkańcy obszaru bardzo pozytywnie ocenili zarówno swoją własną sytuację finansową jak i jakość życia. Najważniejsze jednak pytanie, które znalazło się w kwestionariuszu brzmiało **„Czy Pani/Pana zadowolenie z życia w swojej miejscowości zmieniło się w ciągu ostatnich pięciu lat?”** Na pytanie to aż **73,11% respondentów** udzieliło odpowiedzi pozytywnej. Wyniki uzyskane w poszczególnych płaszczyznach, a w szczególności odpowiedź na wyżej postawione pytanie pozwala z całą pewnością stwierdzić, iż mieszkańcy obszaru LGD „Brynica to nie granica” są nie tylko zadowoleni z jakości swojego życia, ale jakość ta jest lepsza niż pięć lat temu. **W latach 2009-2014 wzrosło zatem zadowolenie z życia w swojej miejscowości, a tym samym wzrosła satysfakcja z jakości, poziomu i standardu życia.**

1.2. **CEL OGÓLNY 2 – ROZWÓJ WIEDZY, INNOWACYJNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI**

Wskaźnik oddziaływania pozwalający na określenie stopnia osiągnięcia drugiego celu ogólnego brzmi następująco: **„Do roku 2014 podniesie się poziom wiedzy mieszkańców wpływający na poprawę ich życia.”**

Analiza odpowiedzi ankietowanych pod kątem osiągnięcia drugiego celu ogólnego pozwala stwierdzić, iż został on w pełni osiągnięty. Wskaźnik ten zmierzony został również na podstawie ankietyzacji wśród mieszkańców obszaru. Jak wykazało przeprowadzone badanie mieszkańcy obszaru LGD „Brynica to nie granica” bardzo wysoko ocenili stopień poinformowania o wydarzeniach lokalnych. Odsetek odpowiedzi pozytywnych przekroczył bowiem 80%. Niewiele gorzej ankietowani ocenili zmianę poziomu wiedzy na ten temat w ciągu ostatnich pięciu lat, czyli w stosunku do 2009 roku. Tutaj prawie **75% osób** zauważyło, że jest lepiej lub zdecydowanie lepiej. O osiągnięciu omawianego wskaźnika świadczy również fakt, iż odsetek odpowiedzi negatywnych jest bardzo niski. Wynosi on zaledwie 4,67%. Zarówno stopień poinformowania o wydarzeniach lokalnych jak i poziom tej wiedzy w ciągu ostatniego pięciolecia jest wystarczający. Świadczą o tym nie tylko pozytywne opinie ankietowanych, ale także odpowiedzi badanych co do źródeł wiedzy o tychże wydarzeniach. Źródła wskazane w przedmiotowej ankiecie są jak najbardziej wystarczające, bowiem tylko dwóch ankietowanych widziało potrzebę dopisania innego źródła czerpania wiedzy.

1.2.1. CEL OGÓLNY 3 – WZBOGACENIE OFERTY TURYSTYCZNEJ, KULTURALNEJ SPORTOWEJ JAKO ELEMENT PROMOCJI LOKALNEJ

Trzecim celem ogólnym jest wzbogacenie oferty turystycznej, kulturalnej i sportowej jako elementu promocji. Wskaźnik oddziaływania został w tym przypadku sformułowany następująco: „**Do roku 2014 obszar działania LGD zostanie wypromowany jako region szerokiej oferty kulturalnej i turystycznej**”. Podobnie jak w przypadku dwóch wcześniej analizowanych wskaźników ogólnych, również i ten zmierzony został za pomocą ankietyzacji.

Badaniu poddanych zostało pięć aspektów mających wpływ na promocję kultury i turystyki regionu. Analiza odpowiedzi respondentów w tym zakresie świadczy o tym, iż założony wskaźnik oddziaływania został w **pełni osiągnięty**. Wszystkie bowiem badane aspekty zostały ocenione pozytywnie, a średni poziom ocen pozytywnych wynosił **od 60 do ponad 80%**. Należy jednak zaznaczyć, że stwierdzono spore zróżnicowanie pomiędzy opiniami wyrażonymi przez mieszkańców poszczególnych gmin. Procentowa liczba osób korzystająca z lokalnych atrakcji turystycznych zawiera się w szerokim przedziale od niespełna 50 do ponad 84%. Jednakże należy pamiętać, iż omawiany wskaźnik oddziaływania należy oceniać z punktu widzenia obszaru objętego LSR jako całości, a nie z punktu widzenia poszczególnych gmin. Pomimo rozbieżności pomiędzy opiniami wyrażonymi przez mieszkańców poszczególnych gmin ogólna ocena analizowanego zagadnienia jest pozytywna, a średnia odpowiedzi twierdzących dla całego badanego obszaru wynosi **63,56%**.

W kwestionariuszu ankietowym zapytano również respondentów o to, czy ich zdaniem w ciągu ostatnich pięciu lat obszar, na którym mieszkają został wypromowany z punktu widzenia kultury i turystyki. Aż **68,89%** ankietowanych twierdząco odpowiedziało na to pytanie. Tylko 4% ogółu respondentów uważa, że zdecydowanie tak się nie stało.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE

2.1. CEL SZCZEGÓŁOWY 1.1. - *Wspieranie inicjatyw lokalnych zmierzających do poprawy infrastruktury społecznej*

W celu wiarygodności i przejrzystości prezentowanych w przedmiotowym opracowaniu wyników obliczając stopień realizacji poszczególnych wskaźników wzięto pod uwagę tylko wnioski zakończone, czyli takie, w których środki finansowe zostały już wypłacone. Należy jednak pamiętać o wnioskach, które nadal są w trakcie oceny przez Instytucję Wdrażającą. Mają one bowiem znaczący wpływ na stopień realizacji wskaźników.

W ramach celu szczegółowego 1.1. przyjęto następujący wskaźnik rezultatu: **„Do roku 2014 zostanie zmodernizowanych co najmniej 11 obiektów związanych z poprawą jakości życia mieszkańców”.**

Realizacja wskaźnika rezultatu - 227,27%

Realizacja poszczególnych wskaźników produktu zawiera się w przedziale 50 – 95 %. Biorąc pod uwagę wszystkie wnioski złożone i wybrane przez Radę LGD oraz zawarte umowy można stwierdzić, iż w najbliższym czasie wskaźniki produktu w danym celu szczegółowym zostaną osiągnięte co najmniej w 100 %.

2.2. CEL SZCZEGÓŁOWY 1.2. - *„Kształtowanie obszarów przestrzeni publicznej”*

W ramach celu szczegółowego 1.2. przyjęto następujący wskaźnik rezultatu **„do roku 2014 zostaną zrewitalizowane do celów rekreacyjnych tereny w min. 2 miejscowościach”**

Realizacja wskaźnika rezultatu – 200 %

Realizacja poszczególnych wskaźników produktu zawiera się w przedziale 50 – 100 %. Biorąc pod uwagę wszystkie wnioski złożone i wybrane przez Radę LGD oraz zawarte umowy można stwierdzić, iż w najbliższym czasie wskaźniki produktu określone dla Przedsięwzięcia nr 2 i 3 w danym celu szczegółowym zostaną osiągnięte co najmniej w 100 %.

2.2.1. CEL SZCZEGÓŁOWY 2.1. – *„Wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie szerzenia wiedzy”*

W ramach celu szczegółowego 2.1. przyjęto następujący wskaźnik rezultatu: **„Do roku 2014 zostaną zrealizowane min. 2 projekty wykorzystujące Internet do szerzenia wiedzy”**

Realizacja wskaźnika rezultatu – 50 %

Realizacja poszczególnych wskaźników produktu zawiera się w przedziale 0 – 150 %. Biorąc pod uwagę wszystkie wnioski złożone i wybrane przez Radę LGD oraz zawarte umowy można stwierdzić, iż w najbliższym czasie wskaźniki produktu określone dla Przedsięwzięć w danym celu szczegółowym zostaną osiągnięte w 100 %.

2.3. CEL SZCZEGÓŁOWY 2.2. – „Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości”

W ramach celu szczegółowego 2.2. przyjęto następujący wskaźnik rezultatu: **„Do roku 2014 zostaną doposażone min. 2 przedsiębiorstwa”**

Realizacja wskaźnika rezultatu – 100 %

Realizacja poszczególnych wskaźników produktu zawiera się w przedziale 14,29 – 350 %. Biorąc pod uwagę wszystkie wnioski złożone i wybrane przez Radę LGD oraz zawarte umowy można stwierdzić, iż w najbliższym czasie wskaźniki produktu określone dla Przedsięwzięć w danym celu szczegółowym zostaną osiągnięte co najmniej w 100 %.

2.5 CEL SZCZEGÓŁOWY 2.3. – „Rozwój systemów komunikacji na obszarze LGD”

W ramach celu szczegółowego 2.3. przyjęto następujący wskaźnik rezultatu: **„Do roku 2014 powstaną minimum 2 źródła wiedzy o obszarze LGD”**

Realizacja wskaźnika rezultatu – 50 %

Realizacja poszczególnych wskaźników produktu zawiera się w przedziale 0-100 %. Biorąc pod uwagę wszystkie wnioski złożone i wybrane przez Radę LGD oraz zawarte umowy można stwierdzić, iż w najbliższym czasie wskaźniki produktu określone dla Przedsięwzięć w danym celu szczegółowym oraz wskaźnik rezultatu zostaną osiągnięte co najmniej w 100 %.

2.4. CEL SZCZEGÓŁOWY 3.1. - „Wspieranie inicjatyw w zakresie tworzenia produktów turystycznych w oparciu o walory historyczne, architektoniczne i przyrodnicze”

W ramach celu szczegółowego 3.1. przyjęto następujący wskaźnik rezultatu: **„Do 2014 roku zostanie zorganizowanych min. 2 imprez kulturalno-oświatowych na terenie odnowionych obiektów zabytkowych”**

Realizacja wskaźnika rezultatu – 200 %

Realizacja poszczególnych wskaźników produktu wynosi 100 %.

2.5. CEL SZCZEGÓŁOWY 3.2. – „Upowszechnienie oraz uatrakcyjnieni 3 inicjatyw lokalnych instytucji, samorządów, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych”

W ramach celu szczegółowego 3.2. przyjęto następujący wskaźnik rezultatu: **„Do roku 2014 zrealizowane zostaną min. 4 inicjatywy artystyczno-edukacyjne dla mieszkańców obszaru LGD”**

Realizacja wskaźnika rezultatu – 375 %

Realizacja poszczególnych wskaźników produktu wynosi 112,5 - 116,66 %.

2.6. CEL SZCZEGÓŁOWY 3.3. - „Rozszerzanie oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu”

W ramach celu szczegółowego 3.3. przyjęto następujący wskaźnik rezultatu: **„Do roku 2014 zostanie zrealizowanych co najmniej 10 akcji promujących walory lokalne obszaru LGD”.**

Realizacja wskaźnika rezultatu – 220 %

Realizacja poszczególnych wskaźników produktu wynosi 85,29 % - 175 %

Przeprowadzone badanie wykazało, że realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju przebiega prawidłowo. W trakcie badania udało się ustalić poziom osiągnięcia Celów ogólnych oraz Celów szczegółowych określonych w LSR. Na dzień 30.09.2014 r. wszystkie Cele ogólne zostały osiągnięte, co szczegółowo wykazano w niniejszym badaniu. W przypadku Celów szczegółowych wszystkie, z wyjątkiem C.SZ.2.1 oraz C.SZ. 2.3 zostały osiągnięte w co najmniej 100 %. Poziom osiągnięcia Celu szczegółowego 2.1 oraz 2.3 kształtuje się na poziomie 50 %, jednak w opinii badającego ich realizacja nie wydaje się być zagrożona, ponieważ wiele wniosków wybranych przez LGD jest w trakcie weryfikacji w Instytucjach Wdrażających. Pozytywna weryfikacja tych wniosków pozwoli na osiągnięcie części wskaźników produktu, a następnie dwóch wskaźników rezultatu.

III. Wpływ działalności lokalnej grupy działania na rozwój obszarów wiejskich

W ramach niniejszego opracowania zbadano w jakich obszarach działalność Lokalnej Grupy Działania, realizacja jej zadań wpływa na rozwój regionu.

Odpowiedź na to zagadnienie badawcze uzyskano dzięki przeprowadzonemu badaniu ilościowemu za pomocą kwestionariusza ankietowego wśród mieszkańców obszaru, jak również dzięki zogniskowanemu wywiadowi grupowemu, w którym uczestniczyli członkowie Zarządu LGD, członkowie LGD, członkowie Rady oraz pracownicy biura LGD

Działania mające największy wpływ na rozwój obszarów wiejskich to według mieszkańców poprawa jakości życia oraz aktywizacja mieszkańców. Przeprowadzone badanie wskazuje w sposób niebudzący wątpliwości, które z aspektów wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich LGD realizuje w największym stopniu. Jest to bowiem „rozwój lokalny” oraz „rozwój infrastruktury”.

Podobne zdanie mają osoby zarządzające LGD, ponieważ zgodnie stwierdzili, iż działalność Lokalnej Grupy Działania ma bardzo duży wpływ na rozwój lokalny obszaru, w szczególności na jakość i komfort życia mieszkańców. Od momentu powstania LGD nastąpił proces pozytywnych zmian, nie tylko w aspekcie poprawy infrastruktury ale przede wszystkim w aspekcie życia społecznego oraz aktywizacji mieszkańców i zacieśniania więzi społecznych.

SPIS TABEL

1. Tabela nr 1: Liczba mieszkańców objętych próbą	8
2. Tabela nr 2: Liczebność próby	9
3. Tabela nr 3: Liczba respondentów z podziałem na płeć	9
4. Tabela nr 4: Liczba faktycznie przeprowadzonych ankiet	10
5. Tabela nr 5: Analiza naborów przeprowadzonych w ramach działania „Małe projekty”	13
6. Tabela nr 6: Analiza naborów przeprowadzonych w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”	15
7. Tabela nr 7: Analiza naborów przeprowadzonych w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”	16
8. Tabela nr 8: Analiza naborów przeprowadzonych w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”	17
9. Tabela nr 9: Stopień realizacji budżetu LSR	19
10. Tabela nr 10: Wyniki uzyskane w poszczególnych gminach	32
11. Tabela nr 11: Wyniki uzyskane w poszczególnych gminach	32
12. Tabela nr 12: Według stanu na dzień 30.09.2014 roku	42
13. Tabela nr 13: Według stanu na dzień 30.09.2014 r	53
14. Tabela nr 14: Według stanu na dzień 30.09.2014 r.	67

SPIS WYKRESÓW

1. Wykres nr 1: Podział puli środków na działanie 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”	12
2. Wykres nr 2: Wnioski o przyznanie pomocy w ramach działania „Małe projekty”	13
3. Wykres nr 3: Wnioski o przyznanie pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”	14
4. Wykres nr 4: Wnioski o przyznanie pomocy w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”	16
5. Wykres nr 5: Liczba wniosków złożonych w ramach wszystkich naborów ogłoszonych w latach 2009-2014	18
6. Wykres nr 6: Liczba wniosków złożonych w ramach wszystkich naborów ogłoszonych w latach 2009-2014	18
7. Wykres nr 7: Ocena możliwości i warunków kształcenia na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”	22
8. Wykres nr 8: Ocena stanu środowiska przyrodniczego na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”	23
9. Wykres nr 9: Ocena dostępności i jakości służby zdrowia na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”	24
10. Wykres nr 10: Ocena możliwości i warunków spędzania wolnego czasu na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”	25
11. Wykres nr 11: Ocena sytuacji na rynku pracy na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”	26
12. Wykres nr 12: Ocena stanu małej infrastruktury na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”	28
13. Wykres nr 13: Ocena możliwości korzystania z potrzebnych usług na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”	29
14. Wykres nr 14: Średnia ocen pozytywnych uzyskanych we wszystkich gminach tworzących LGD „Brynica to nie granica”	30
15. Wykres nr 15: Liczba osób działających w organizacjach formalnych i nieformalnych z podziałem na płeć	31
16. Wykres nr 16: Częstotliwość spędzania wieczoru w restauracji/kawiarni/dyskotece oraz udział w wydarzeniach lokalnych na terenie LGD „Brynica to nie granica”	33
17. Wykres nr 17: Ocena sytuacji finansowej mieszkańców na terenie LGD „Brynica to nie granica”	35
18. Wykres nr 18: Ocena jakości życia mieszkańców na terenie LGD „Brynica to nie granica”	37
19. Wykres nr 19: Ocena zadowolenia z życia w swojej miejscowości w ciągu ostatnich pięciu lat	38
20. Wykres nr 20: Zestawienie wyników uzyskanych w ramach płaszczyzny III	39

21. Wykres nr 21: Stopień osiągnięcia wskaźników produktu w ramach celu szczegółowego 1.1	43
22. Wykres nr 22: Stopień osiągnięcia wskaźników produktu w ramach celu szczegółowego 1.2	45
23. Wykres nr 23: Źródła wiedzy o wydarzeniach lokalnych wskazane przez ankietowanych	47
24. Wykres nr 24: Ocena stopnia poinformowania o wydarzeniach lokalnych na terenie gmin tworzących LGD „Brynica to nie granica”	49
25. Wykres nr 25: Zmiana poziomu wiedzy o wydarzeniach lokalnych w ciągu ostatnich pięciu lat	51
26. Wykres nr 26: Średnie oceny uzyskane dla całego badanego obszaru w zakresie realizacji wskaźnika oddziaływania przypisanego do celu ogólnego nr 2	52
27. Wykres nr 27: Stopień osiągnięcia wskaźników produktu w ramach celu ogólnego 2 – „Rozwój wiedzy, innowacyjności i przedsiębiorczości”	56
28. Wykres nr 28: Wzrost liczby turystów odwiedzających teren LGD „Brynica to nie granica”	58
29. Wykres nr 29: Liczba osób korzystających z atrakcji turystycznych na terenie LGD „Brynica to nie granica”	59
30. Wykres nr 30: Ocena działań promocyjnych oferty kulturalnej na terenie LGD „Brynica to nie granica”	60
31. Wykres nr 31: Ocena działań promocyjnych oferty turystycznej na terenie LGD „Brynica to nie granica”	61
32. Wykres nr 32: Ocena wypromowania obszaru LGD „Brynica to nie granica” jako regionu oferty kulturalnej i turystycznej w ciągu ostatnich pięciu lat	63
33. Wykres nr 33: Poziom pozytywnych odpowiedzi uzyskanych w ramach badania stopnia osiągnięcia wskaźnika oddziaływania przypisanego to trzeciego celu ogólnego	65
34. Wykres nr 34: Stopień osiągnięcia wskaźników produktu w ramach celu ogólnego nr 3 „Wzbogacenie oferty turystycznej, kulturalnej i sportowej jako element promocji lokalnej	69
35. Wykres nr 35: Ocena wpływu działalności LGD i realizacji LSR na wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich	71
36. Wykres nr 36: Aspekty wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich	72
37. Wykres nr 37: Działania mające największy wpływ na rozwój obszarów wiejskich	73

BIBLIOGRAFIA

1. M. Dąbrowska, Badanie poziomu życia – metodologia konstrukcji wybranych wskaźników, Zeszyty Naukowe MWSE w Tarnowie, 2011 r.
2. J. Gdański, „Remont czy modernizacja”, artykuł dostępny na www.prawo.rp.pl
3. A. Luszniwicz , *Statystyka społeczna. Podstawowe problemy i metody*, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1982
4. P. Rogala, *Zaprojektowanie i przetestowanie systemu mierzenia jakości życia w gminach*, Jelenia Góra-Poznań, 2009 r.
5. T. Słaby, *Poziom życia, jakość życia*, Wiadomości statystyczne nr 6, 1990 r.